

političnega udejstvovanja, kristjana samo na politične stranke, ki nosijo predznak krščanske, je zato po Bučarju nujno protikrščansko in vodi v klerikalizem.

Cerkev za tretje tisočletje

Pod geslom »Biti na svetu, pa ne od sveta« je Pastoralni občni zbor ljubljanske nadškofije v soboto strateško zakoličil prednostna delovanja slovenske katoliške Cerkve, ki se, »soočena z znamenji časa« bolj kot kdajkoli v zadnjih 45 letih, že ozira v tretje tisočletje.

Dr. Anton Stres je na globino in širino sprememb v slovenski družbi opozoril (brez samovšečnosti in dopadljivosti) z nazornim dejstvom, da je prejšnje zasedanje Pastoralnega občnega zbora, od katerega se niso minili tri leta, vodil sedanji slovenski ministrski predsednik. Slovenski kristjani so prišli iz »katakomb« in čeprav, kot je rekel Stres, imamo včasih vtis, da se ni nič spremenilo, bomo odslej sami krivi, če se v življenju našega naroda res ne bo nič spreminjalo.

Ta misel bo zaradi svoje vseobsegajoče večplastnosti brez dvoma še velikokrat secirana zlasti od tistih, ki radi stojijo na slovenski liberalno-klerikalni prelomnici, vsekakor pa slovenski Cerkvi je zaradi njenih globokih korenin med narodom ničče ne more odvzeti pravice, da to ljudstvo v dnevih, tednih in mesecih, ko si si prvič ustvarja lastno državo, pusti samo. Še zlasti, ker je in bo Cerkevino sprevestvo narodu, to je bilo večkrat poudarjeno,

tudi v tem, da bo usmerjala k tistim trajnim vrednotam, na katerih je poglavalna evropska civilizacija.

Na sobotnem srečanju širšega uma slovenske Cerkve je bilo storjeno vse, da bi zavrnili očitke o domnevno naraščajočem klerikalizmu. Razprav o tem važnem vprašanju je bilo na srečanju, za katerega je bila značilna tudi velika svoboda izražanja zelo različnih mnenj, manj, kot so nekateri pričakovali, vendar je globalno naravnost Cerkve glede skušnjave klerikalizma morda najbolj podal dr. France Bučar, predsednik slovenskega parlamenta, ki je sicer rekel, da vera ne more biti omejena samo na zasebno življenje, vendar zanj navedeno plastično dodal, da »bi bila uporaba državne oblasti za ustvarjanje božjega kraljestva na zemlji contradictio in adiecto, sredstva državne oblasti so v protislovju s krščanskim poslanstvom«. Seveda pa to ne pomeni, da se kristjani ne udeležujejo političnega življenja. Nasprotno, Bučar meni, da se kristjan mora udeleževati oblikovanja in sprejemanja za družbo pomembnih odločitev, torej tudi v javni politiki. In to na vseh področjih, kjerkoli se take odločitve sprejemajo. Vendar s svojim udejstvovanjem na vrednostnem področju. Omejevanje

Stem in s Stresovim poudarkom na vernosti, morali in človeškemu dostojanstvu je bilo jasno povedano, na kateri ravni mora ostati delovanje Cerkve, kar je tudi znak, da se slovenska Cerkev natančno zaveda, kaj je lahko donesek za splošno slovensko dobro in predvsem enotnost ter kaj ne. Cerkev s svojim občestvom se polno zaveda svoje moči, na Slovenskem je postala (ne glede na usmerjeno omejeno delovanje) pomemben subjekt, ki ga bo čutili tako v politiki kot vsakdanjem življenju.

Po modrih in strpnih besedah ljubljanskega nadškofa in metropolita dr. Alojzija Šuštarja sodeč, ta še naraščajoča moč ne more in ne sme biti zlorabljena za vzpostavitev neke nove, čeprav mehkejša totalitarosti. Na Slovenskem je namreč tudi ta bojazn, vrniti ljubljanske stolnice se ne sliši v vsakem vas.

Cerkev je za kristjane to, kar je, tisti, ki ne verujejo, pa bi jo z dobro voljo in ob obojestranskem spoštovanju sprejeli kot pomemben del narodovega telesa in duše. Ne glede na vse, kar je bilo in še bo, pa predvsem ne bi smeli pozabiti, da je navsezadnje ravno slovenska Cerkev ena redkih, če ne edina naša institucija, ki se v 70 letih jugoslovanarških zmed nikoli ni razšla z Evropo, našo materjo.

M. BAUER

Direktorja so zaprli v pisarno

Delavci v Kovinarski so uveljavili zahteve

KRŠKO — Z enotedensko zamudo poročamo o razpletu drame v Kovinarski, ki je trajala od 7. ure jutraj od 24. aprila pa vse do 14. ure 25. aprila. Da je šlo za dramo, pove že to, da so delavci iz družbe Dopolnilni programi ves ta čas držali v »ujetništvu« glavnega direktorja Jožeta Muleja. Za ta korak so se odločili tako rekoč na meji obupa, kajti vsem po vrsti je grozila cesta.

Kot smo že poročali, so v sedmo družbo Dopolnilni programi uvrstili vse delavce, za katere so menili, da ne bodo več ustrezali firmi. Med njimi so bile nosečnice, invalidi, delavci, ki so bili tik pred upokojitvijo, vsi, ki so bili dalj časa na bolniški, tudi zaradi nege otroka. Cilj take razsvetle delavcev v sedmo družbo je bil povsem jasen. S stečajem, ki je bil dokončan 24. aprila (tega so hoteli delavci preprečiti, tako da so zadržali direktorja), bi vsi skupaj izgubili delo. Ostali bi brez kakršnih koli nadomestil in pravic.

Tripartitni sporazum med stavkovnim odborom, območnim sindikatom in poslovnim sistemom Kovinarska, ki so ga sprejeli po stavki, določa, da problem delavcev, ki bi sicer izgubili delo, rešujejo solidarno. Nekaj delavcev bodo prerazporedili v druge družbe, nekaj delavcev bo šlo na zavod za zaposlovanje, nekateri bodo dobili odpravnine itd. Nihče med njimi pa ne bo vržen na cesto, kot so sprva v tej tovarni načrtovali. Dogovorili so se tudi o lastni nadstanovanji in počitniških objekti.

Delavci so prepričani, da ne bi uspeli, če se ne bi bili na tak način urili zamisli. Takega menja so tudi v sindikatih, kjer so določene tožbe sicer že umaknili, pri nekaterih pa še vztrajajo.

Čeprav se je po Krškem marsikaj govorilo, velja, da je bila stavka kljub ne-navadnemu »prijemu« mirna, le direktor ni imel izhoda, čeprav je lahko telefoniral, kamor koli je hotel. J. S.

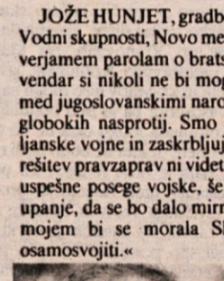
Naša anketa

Kje so meje te norosti?

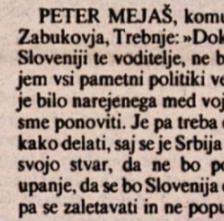
Že nekaj časa je novica dneva ali v najboljšem primeru vikenda ta, kako se na sosednjem Hrvaškem ni zgodilo nič posebnega. Pod nič posebnega je mišljeno kajpak vsaj nič mrtvih. Barikade, eksplozije, minirani tiri, ceste, poslovni prostori, pretrgani vodovodi in električni vodi, »ovire na cesti, ki jih ni povzročilo vreme«, maltretiranja ljudi s strani slug velikosrbske ideje in njenega trenutnega vodje Miloševića, ki mu bo zgodovina slej ko prej (vsekakor pa prepozno) odkazala mesto, ki mu gre, so, žal, že čisto običajna stvar hrvaškega oz. jugoslovanškega vsakdana. In tanki na cestah, ki naj bi naredili tisto, česar politika oz. politike v ostanku tistega, kar je nekoč bila Jugoslavija, ne znajo, zmorejo in očitno niti nečejo in česar tanki še nikoli in nikjer dolgoročno niso naredili: red in mir, konec do uničevanja pripeljane-ga sovražstva med narodi. Politika — v rokah ima še funkcionarje zvezne ustanove, med drugim vrhovnega poveljnika JLA, ki pa je itak vse močnejša in samostojnejša v (prosrbskih) odločitvah, ki ne priznava nobenih pravic večinskemu prebivalstvu v svoji pokrajini Kosovo, jih zahteva polno za svoje pripadnike predvsem na Hrvaškem in v BiH, v roke jim poriva celo orožje. Da je s tem že zanetila mednacionalni požar, ki se ne more končati kar tako in ni dober za nikogar, ji ni mar, sicer pa v redu in miru ta politika niti ne bi mogla preživeti. Ni ji mar, da je dotokla svoje in širše jugoslovanško gospodarstvo, da za dlje praktično uničenega turizma niti ne omenjamo posebej. Le kje so meje te norosti?

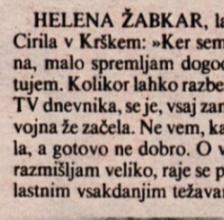
OLGA KOZOLE, kuharica v gostinski obratovalnici Pepiham v Sevnici: »Kot slišimo, se po svetu že gražajo nad srbsko politiko terorja nad večinskim albanskim prebivalstvom na Kosovu, zdaj pa bi radi terorizirali in izsiljevali še Hrvaško. Zdi se mi, da vojska igra dvojni vloga na Hrvaškem. Kako se lahko zgodi, da od Srbov in vojske obkoljena hrvaška vas Kijevo ne more dobiti niti pomoč v hrani in zdravilih in da morajo vaščana Kijevo pokopati kar v Zagrebu?«

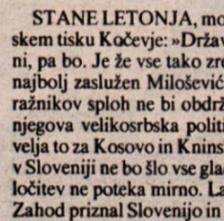
JOŽE HUNJET, gradbeni delovodja pri Vodni skupnosti, Novo mesto: »Že dolgo ne verjamem parolam o bratstvu in enotnosti, vendar si nikoli ne bi mogel misliti, da bo med jugoslovanškimi narodi prišlo do tako globokih nasprotij. Smo na pragu državljanske vojne in zaskrbljujoče je, da pravih rešitev pravzaprav ni videti. Ne verjamem v uspešne posege vojske, še vedno pa imam upanje, da se bo dalo mirno pogovoriti. Po mojem bi se morala Slovenija čimprej osamosvojiti.«

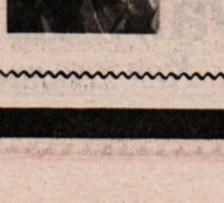
PETER MEJŠA, komunalni delavec iz Zabukovja, Trebnje: »Dokler bomo imeli v Sloveniji te voditelje, ne bo vojne. Po mojem vsi pametni politiki vedo, koliko gorja je bilo narejenega med vojno in da se to ne sme ponoviti. Je pa treba dobro premisliti, kako delati, saj se je Srbija toliko zavzela za svoj stvar, da ne bo popustila. Imamo upanje, da se bo Slovenija ocepila. Ne sme pa se zaletavati in ne popuščati.«

HELENA ŽABKAR, lastnica čistilnice Cirila v Krškem: »Ker sem precej zaposlena, malo spremljam dogodke doma in na tujem. Kolikor lahko razberem iz poročil in TV dnevnika, se je, vsaj zame, državljanska vojna že začela. Ne vem, kako se bo končala, a gotovo ne dobro. O vsem tem niti ne razmišljam veliko,raje se posvečam svojim lastnim vsakdanjim težavam.«

STANE LETONJA, montažer v Kočevskem tisku Kočevje: »Državljanke vojne še ni, pa bo. Je že vse tako zrezirano. Za to je najbolj zaslužen Milošević, ki se brez sovražnikov sploh ne bi obdržal na oblasti, in njegova velikosrbska politika. Še posebno velja to za Kosovo in Kninsko krajino. Tudi v Sloveniji ne bo šlo vse gladko, ker nobena ločitev ne poteka mirno. Lažje bi bilo, če bi Zahod priznal Slovenijo in Hrvaško. Ta država pa bo gotovo razpadla.«

TOMAŽ KOVAČIČ, tiskar iz Ribnice: »Pri nas je že državljanska vojna, saj se streljajo. Njeno središče je na Hrvaškem, začela pa se je z delovanjem od zunaj, predvsem iz Srbije. Krivi zanjo so politiki, ki so sprli narode med seboj. Rešitev pa ni v nacionalizmih, ampak v delu in pametnem gospodarjenju. Zdjaj smo zabredli že tako globoko, da je težko najti dobro rešitev. Z Mesičevim prevzemom krmila se bodo zadeve začele urejati.«

Že maja prvi strelji na okupatorja

Pred 50 leti so se v Mali gori spopadli z okupatorji člani TIGR — Padel prvi Slovenec Danilo Zelen, ki pa ni bil nikoli proglašen za narodnega heroja

RIBNICA — Slovenska skupnost iz Trsta in Primorski Demos sta skupaj z občinsko skupščino Ribnica in občinsko organizacijo ZZB NOV Ribnica organizirala 12. maja spominsko svečanost ob 50. obletnici prve bitke z okupatorjem v Sloveniji, bili pa so jo trije borci in vodje organizacije TIGR. V boju, ki se je odigral 13. maja 1941, se pravi daleč pred dnevom borca in dosedaj uradnim dnevom vstaje slovenskega naroda, 22. julijem, je padel tigrovec Danilo Zelen, drugi tigrovec Ferdo Kravanja je bil ranjen in ujet, tretji, Anton Majnik, pa je bil ujet, a je kljub uklenitvi ubežal stražarju in se rešil. Boj se je odigral v Mali gori pri Ribnici (o čemer več pišemo še na 10. strani).

Svečanost bi morala biti pri spominskem obeležju tega boja v Mali gori, a

so jo zaradi slabega in deževnega vremena prestavili v dom JLA v Ribnici. Največ udeležencev slovenskega naroda in članov JLA v Ribnici. Med njimi sta bila tudi še živeča tigrovec Vlastja Simončič in Alojz Zidar pa še brat Danila Zelena Albin in njegov nečak.

Najprej je udeležence pozdravil predsednik občinske skupščine Ribnica Franc Mihelič, ki je poudaril, da so se tigrovci borili proti nadvladi enega naroda nad drugim in ene stranke nad drugo; predsednik ZZB NOV Vinko Kersnič je poudaril, da njihova organizacija vsako leto počasti padle in tudi borce v Mali gori; predsednik zgodovinske komisije OO ZZB NOV Ribnica Stane Nosan pa je dejal, da boja v Mali gori ne moremo imeti za začetek NOB, ampak za poslednji udarec fašizma organizaciji TIGR. Predsednik

ribniške SKD Franc Lovšin je med drugim pozval, naj zakopljemo bojne sekire in strnemo vrste.

Slavnostna govornika sta bila pisatelj Alojz Rebula iz Trsta in v imenu primorskega Demosa Tomaž Pavšič iz Idrije. Pisatelj Rebula je dejal, »da tigrovci za začetek odpora niso čakali na ukaz Kominterne kot OF, ki se je rodila v Moskvi«. Tigrovce je označil za narodne borce, ostale odporneke pa za boljševistično OF slovenskega naroda. Spomnil se je tudi na pobijanje in zatiranje tigrovcev v povojnem obdobju. Tigrovci so se borili za narod, in ne za ideologijo. Spomnil je tudi, da so bili Črnač, Godnič in Majnik tigrovci, a hkrati tudi borci prve ribniške partizanske čete, ki pa so se odrekli prisegi Stalinu, češ da jih zavezuje le prisega boja proti fašizmu.

Govorila sta še predsednik Slovenske skupnosti Marjan Trpin in predstavnik Senožec, kjer je bil rojen Danilo Zelen in kjer bodo imeli konec maja in v začetku junija več prireditev, posvečenih Tigru in Danilu Zelenu. V kulturnem programu je nastopil oktet Jakob Galus iz Ribnice. Po svečanosti je delegacija ponesla venec na kraj boja v Mali gori, z njo pa so odpovali tudi številni gostje, saj je takrat dež ponehal.

J. PRIMC

SPOMIN NA TIGROVCE — V domu JLA v Ribnici je bila v nedeljo svečanost ob 50-letnici boja tigrovcev v Mali gori pri Ribnici. Glavna govornika sta bila pisatelj Alojz Rebula iz Trsta in v imenu primorskega Demosa Tomaž Pavšič iz Idrije. Na fotografiji: s svečanosti v Ribnici. (Foto: J. Primc)

Dijaki gredo do konca

V času, ko nastajajo te vrstice, so dijaki slovenskih srednjih šol že zasedli mestna središča Ljubljane, Maribora in Kopra ter tako začeli dvodnevne splošne demonstracije proti zaključnim izpitom. Četrtašolcem, ki jih zaključni izpiti najbolj žulijo, saj naj bi jih, kot prvi, opravljali ob koncu letošnjega šolskega leta, so se solidarno pridružili tudi srednješolci. Dijaki iz Novega mesta in drugih srednjih šol v dolenski in posavski regiji so šli na demonstracije v Ljubljano, demonstrirali pa so tudi doma. Za večeraj so med drugimi napovedali živi zid okrog republikanske skupščine in sprejel naj bi jih bil oziroma se z njimi pogovoril predsednik skupščine dr. France Bučar. Predstavniki Zveze dijakov in Zveze četrtašolcev Slovenije so zagotovili, da bodo z bojkotom pouka nadaljevali vse dotlej, dokler di-

jaške zahteve ne bodo izpolnjene. Pri tem računajo, da bodo dosegli moratorij na zaključne izpite vsaj za letošnje četrtašolce. Pričakovanje ni neosnovano, saj je v zvezi z zaključnimi izpiti že nastala psihoza, v kateri je vse nenormalno, najbolj pa so zbežani dijaki. Res je, da so bili zaključni izpiti določeni že pred štirimi leti, vendar je tudi res, da so se razmere od takrat zelo spremenile in bi ministrstvo za šolstvo moralo odločitev o tem ponovno pretehtati. Še posebej zato, ker zaključni izpit nič ne velja za nadaljnji študij, saj je vpis na fakultete možen le s sprejemnim izpitom in za kandidata z »nepravilno« šol se z diferencialnim izpitom, ki pa ni zastoj. Vse bolj postaja nesmiselno tudi zato, ker bo čez štiri leta spet uvedena splošno veljavna matura.

I. Z.

Liubljansko pismo

Zgodovina najboljša učiteljica?

Leto 1941 — le spomin ali tudi opomin?

LJUBLJANA — Iztekajo se zadnji tedni pred razglasitvijo samostojne države Slovenije. Kam in kako naprej, se bomo poslej s sosedi in drugimi pogovarjali kot suveren evropski narod, trdno odločen za vselej vzeti svojo usodo v svoje roke, sam odgovorno odločati o svojem življenju v prihodnjih desetletjih, stoletjih. Tako smo se odločili, nazaj ni več poti!

Vendar bi ta naša odločitev ne smela biti priložnost le za vsenarodni praznik, marveč tudi čas, da se Slovenci dokončno osvestimo tudi ob upoštevanju naših trpkih zgodovinskih izkušenj pri združevanju slovenskega naroda, vzpostavljanje naše državnosti. Takšna priložnost se nam je ponudila ob praznovanju 50. obletnice ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda 27. aprila, pa je nismo do kraja izkoristili. Žalostno je, da nas morajo nanjo spominjati Slovenci, ki živijo onkraj naših meja — primorski, koroški.

Dr. Sonja Mašera je v imenu v Italiji živečih Slovencev na ljudskem zborovanju 27. aprila v Ljubljani rekla:

»Vedno smo čutili in čutimo, da smo del istega naroda: nobena meja nas ne more ločiti, saj na tržaško-goriškem Krasu, v Brdih, Benečiji, Reziji in Kanalski dolini govorimo vsi isti jezik. In jezik, ki je svojstven vsakemu narodu in baza njegove kulture, je tisti, ki narodu dá identiteto; odvzemi narodu materin jezik — in uničil si narod!«

To zločinsko nalogo si je zadal fašizem v Italiji in jo začel izvajati v

Istri in na Primorskem pred 70 leti. Zagoreli so kulturni domovi, uklenjene so bile slovenske šole, kulturna in športna društva, prepovedana raba slovensčine v javnosti in zasebnosti. Heroji, kot Gortan, tigrovci, bazoški junaki, so dali zgled in spodbudo in ljudstvo je složno vstopilo v boj za obrambo svojega jezika. Ustanovitev Osvobodilne fronte je bila zato kot žarek sonca izza temnih oblakov: po 20 letih borbe je bila Primorska pripravljena in se je plebiscitno odzvala vstaji.

Preporodu Slovenije sledimo Sloveni v Italiji z vso pozornostjo, z upanjem z željo, da bi bila demokracična, uspešna in pravična, tako da bi vsak njen prebivalec — ne glede na jezik, vero in politično prepričanje vedno s ponosom lahko rekel: »Sem slovenski državljani!«

Janez Wutte-Luc, predsednik Zveze koroških partizanov, pa je poudaril:

»Osvobodilna fronta je bila edina sila, ki je organizirala oborožen odpor proti okupatorju in vključila široke ljudske množice, ne glede na ideološko ali strankarsko pripadnost posameznikov.«

Protifašistični duh Osvobodilne fronte se je na Koroškem naglo razširil in vključil vse prebivalstvo. Domala vsi koroški slovenski duhovniki, ki niso bili izgnani ali umorjeni, so sodelovali v narodno-osvobodilni borbi. Ko obhajamo 50. obletnico rojstva Osvobodilne fronte, se koroški Slovenci še prav posebno zavedamo, da brez OF ne bi bilo 7. člena Avstrijske državne pogodbe, narodne karte naših narodnostnih pravic. V tem je globok smisel Osvobodilne fronte za koroške Slovence.

Vsak narod, ki hoče preživeti, se mora zavedati svojih zgodovinskih korenin. Zato sloni Evropa na protifašističnih temeljih.«

Tega, da se veselimo rojstva suverene, samostojne države Slovenije, vstopa v Evropo, »ne glede na ideološko in strankarsko pripadnost«, bi danes ne mogli trditi, kakor tudi ne, da se vsi Slovenci zavedamo zgodovinskega dejstva, da je sodobna Evropa zrasla in se duhovno bogati iz protifašističnih temeljev.

V. BLATNIK

Hidromelioracija ob Radulji stoji

Zagotovila za denar iz republiškega proračuna le za zmanjšan obseg del na sistemu Radulja, ki pa morajo na osnovi projektov dobiti podporo terena

NOVO MESTO — Po kar šestletnih pripravah so se avgusta 1989 začela dela na hidromelioraciji doline Radulje. Cel sistem obsega blizu tisoč hektarov površin, v prvi fazi pa naj bi na ta način izboljšali in uredili 461 hektar. KZ Krka je za kmetijski del investicije tudi dobila 90 odstotkov nepovratnih sredstev, za primarno odvodnjo pa mora sredstva po reorganizaciji vodnih skupnosti zagotoviti republika. Po kratkih določenih rokih bi morala biti zemeljska dela končana v začetku letošnjega aprila, komasirana zemljišča pa predana lastnikom v začetku aprila prihodnjega leta. Da se to zgodi, skoraj ni možnosti, saj dela stojijo.

Konec lanskega marca je slovenska skupščina namreč sprejela moratorij za vse melioracijske načrte v republiki, tisti, ki so bili že v izvajanju, pa naj bi bili deležni ponovne revizije. To se je tudi zgodilo. Hidromelioracija doline Radulje je dobila zeleno luč le za izvedbo v skladu z novimi spoznanji na tem področju pripravljene »mekhe« variete, za katero zdaj minister Miha Jazbinšek tudi objavlja, da bo zagotovil potreben denar. Mehka varianta pomeni nekaj manj posegov v dolino Radulje, mlaka naj bi ostala in nekaj meandrov tudi. Izgube zemljišč bi bile na ta način seveda večje, vprašljivo je tudi, kako bi bilo s prevzemom zemljišč ob mlaki. Zato je

bil ob reviziji projekta Radulja septembra lani sprejet sklep o pripravi novega kmetijskoizvodnega elaborata hidromelioracije, ki naj bi dal odgovor, ali je takšna melioracija za investitorja (in lastnike zemljišč) ekonomsko upravičena in sprejemljiva. To in sprememba komasacijskega načrta naj bi bila tudi podlaga spremenjenega ureditvenega načrta hidromelioracijskega območja, ki so ga dolžni zagotoviti v Novomeškem Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje, sprejeti pa ga mora občinska skupščina. Se ve, da po javni obravnavi na »prizadetem« terenu, ki ga bodo pač morali prepričati, da je najnovejša varianta najboljša, boljša

Tistim, ki bodo kmetovali

Kmetijstvu letos 1,4 milijona din intervencij

ČRNOMELJ — V črnomeljski občini so pripravili program finančnih intervencij v kmetijstvu za letošnje leto.

• V Črnomeljski občini načrtujejo, da se bo iz odškodnin za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč in gozda zbralo letos 500 tisočakov. Od tega bo 30 odst. denarja ostalo v občini, namenili pa ga bodo za vzdrževanje hidromelioracijskega sistema Podturnišče (50.000 din) ter za izvedbo malih melioracij (100.000 din).

Največ denarja od 1,4 milijona dinarjev, kolikor naj bi se za te namene zbralo v občinskem proračunu, bodo namenili za poljedelstvo, in sicer 730 tisočakov. Regresirali bodo 40 ton semenskega krompirja, 12 ton semenske koruze, 70 ton semenske pšenice ter tona travno-deteljnih mešanec. Upravičenci za regres pa so pridelovalci, ki posejajo ali posadijo najmanj 100 kg semena, za travno-deteljne mešanice pa kmetija z več kot petimi glavami živine.

V občini bodo regresirali tudi 25 tisoč trsnih cepeljk ter 2 tisoč drugih sadik. Spodbuda je namenjena tistim, ki se bodo odločili za nove nasade ali obnovo starih. Upravičencem pa je kmet, ki bo zasadil več kot 100 trsnih cepeljk in je vpisan v register pridelovalcev grozdja in vina v občini in (ali) več kot 150 sadik sadnega drevja, orehov ali lešnikov. 120 tisočakov bodo v občini namenili tudi za privez 120 plemenskih telčk.

V Črnomelju bodo regresirali tudi analize vzorcev krme in zemlje ter gradbene načrte za kmečka poslopja, sofinancirali predavanja zunanjih strokovnjakov in nabavo strokovne literature. Plačali bodo plovcio stroškov pri pregledu in servisu molznih strojev, škropilnic, sejalic in silosilcev za mineralna gnojila. Tudi v skladu za elemen-

tarne nesreče, ki so sicer nepredvidljive, so namenili 120 tisočakov. Iz intervencijskih sredstev pa bo šel del denarja tudi za podporo društvu vinogradnikov Bele krajine, čebelarstva društvoma v Črnomelju in Semečju, sadjarskemu društvu Bele krajine, aktivu kmečkih žena in mladine ter društvu kmetijskih inženirjev in tehnikov.

M. B.-J.

Robot, ki nadzira in molze krave

Komaj verjeten izum

Elektronika dela čudeže. Brez nje bi o robotski molži krav lahko samo sanjali, z njeno pomočjo pa avtomatska molža že postaja resničnost. Neka britanska družba je razvila prototip robota, ki sam brez človekove pomoči molze krave, napoveduje pa tudi, da ga bodo prve farme v praksi uvedle še letos.

Ročna molža je že od nekdaj veljala za eno najtežjih kmečkih opravil. Uvedba molznega stroja je sicer zelo olajšala fizični napor pri molži, predvsem iztisikanje seskov, ni pa mogla nadomestiti ročnega umivanja vimena, preverjanja zdravstvene oporečnosti, merjenja kakovosti ipd. Avtomatska naprava, ki so jo zdaj izumili in ki zadošča za molžo 80 krav, zmore vse to: umije vime, ga rahlo zmasira, natakne čašice na seske, pomolze, preverja zdravstveno neoporečnost, odvajja in hladi mleko, vse to s pomočjo občutljivih senzorjev in elektronike. Molzni robot nadzira celo estrus in mastitis ter v primeru bolezni sam izloči oporečno mleko, vse to s pomočjo občutljivih senzorjev in elektronike. Molzni robot nadzira celo estrus in mastitis ter v primeru bolezni sam izloči oporečno mleko. Vsako kravo, ki pride v izmolžišče, tudi identificira s pomočjo elektronskega transponderja in ji določi optimalno količino krme.

Skratka: čudež, ki pa se najbrž še ne bo kmalu dogajal v naših hlevih. Informacija o robotu namreč predvidno molči o njegovi ceni. — n

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Vsak tržni dan je bolj jasno, da je novomeška tržnica premajhna. Še posebej tesno je zaradi raznih prodajalcev, ki ponujajo robo sumljive kakovosti, vendar jih je težko pregledati, saj imajo vse potrebne papirje. Na enem od dovoljenj je pisalo: Pokretna trgovačka radnja Keno-Skender Beriša, Vučjak 22, Zagreb. Prodajalo se je vse od škarij, nožev, italijanskih igračk, kart do ur in še česa. Cene na tržnici padajo, saj je velika ponudba enakih proizvodov. Sadika paradiznika stane le 5 din, jajca 3 din, smetana 60 din, slivovka 100 din, šopek šmarnc 10 din, solata 30 din. V ponudbi smo prvič pripravili tudi primerjavo cen v stojnici Kmetijske zadruge Krka, kjer prodaja Bernarda Osmanovića, in stojnici Deladinija (cene Deladinija so v oklepaju): paradiznik 69 (60) din, limone 38 (35) din, pomaranče 28 (28) din, solata 47 (35) din, ohrovt 42 (25) din, kumare 55 (65) din, banane 55 (50) din, kivi 79 (68) din, jabolka 26 (30) din, zelje 33 (38) din, stara čebula 28 (25) din, mladi krompir 48 (40) din, fižol 34 (48) din.

Inž. M. L.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Ocenjevanje vina 3. nadaljevanje

Iz našega opisa tehnike ocenjevanja vina je razvidno, da obstajajo zelo natančna pravila, ki jih mora organizator upoštevati. Kljub temu ostaja ocenjevanje vin subjektiven akt, saj je prepuščeno več posameznikom v komisiji. Rečeno je bilo tudi, da je komisijско ocenjevanje vina »najbolj objektivno subjektivno ocenjevanje«. Degustatorji so namreč ljudje in jih ni mogoče zamjenjati za računalnike, so pa podvrženi raznim vplivom, fiziološkim in psihološkim, kar se odraža na oceni vina.

Fiziološki faktorji:

Nekateri imajo bolj razvito čutilo za vonj. Najprimernejša starost je 20 do 40 let. Izkušeni in stalno trenirani pokaševalci ne zbujaajo sposobnosti niti v pozni starosti. Preizkusili so sposobnost pokaševalcev glede na starost in ugotovili, da se najbolj obnesejo trenirani starejši degustatorji.

Psihološki faktorji:

1. Spomin: pokaševalec mora imeti odličen spomin, sicer lahko pozabi, kako je ocenjeval prejšnje vzorce.

2. Koncentracija: moč koncentracije je tudi vpliven del sposobnosti degustatorja. Istočasno je potrebno upoštevati harmonijo med barvo, vonjem in okusom, kar zmore le zbran pokaševalec.

Moč vplivanja: med ocenjevanjem pokaševalci ne smejo med seboj kontaktirati. Ocena je objektivna, če je povprečje vseh popolnoma samostojnih ocen. Zato je predsednik komisije odgovoren za popolno disciplino. Ne sme dovoliti, da bi se pokaševalci posluževali grimas, mimike ipd. To bi lahko zelo škodilo

objektivnosti ocene. Dober predsednik bo tudi sam zelo discipliniran. Obnašal se bo tako, da ocenjevalci ne bodo pod njegovim vplivom. Ako ugotovi veliko napako vina ali izjemno dobro vino, mora ostati mimika na njegovem obrazu enaka. Ker sedi pred komisijo, ga vsi vidijo in bi njegovo obnašanje vplivalo na ostale ocene. Naj ima predsednik še tak ugled ali o sebi še tako visoko mnenje, je le podvržen raznim vplivom, od osebnega nagnjenja do neke sorte da trenutnega razpoloženja. Eno izmed pravil pa je tudi, da osebno nagnjenje do neke sorte ne sme biti upoštevano pri oceni.

Psihološke napake:

1. Napaka kontrasta — ako sledi odličnemu vinu slabše vino, se le-to ponavadi oceni nižje, kot dejansko zasluži. Obratno se dogaja, ako slabšemu vinu sledi znatno boljše. Da bi to nevarnost preprečili, se vina pred ocenjevanjem razvrstijo po več merilih, npr.: po barvi, alkoholni stopnji, ostanku sladkorja, sorti, letniku itd. Na uglednih mednarodnih ocenjevanjih se vina razvrščajo tudi po obstojnosti arome v ustih. Ta se meri s sekundami, medtem pa opravijo nacionalne komisije, preden se sestanejo mednarodne komisije. Pisal sem, da je vino v ustih lahko »kratko ali dolgo«. Vino, ki nam pusti vtise, ko ga pogoltnemo, zelo dolgo, recimo 10 sekund, je boljše kakor tisto, ki ga po 3 sekundah zgubimo. Pravimo, da vina razvrščamo po kodaljah; ena sekunda pomeni eno kodaljo. Na osnovi teh enot razvrščena, toda znotraj sorte, porekla, letnika itd. prihajajo pred komisijo. Taka razvrstitev ima velik vpliv na objektivnost ocene. Velikokrat si žal ne moremo privoščiti toliko priprav za regionalna ocenjevanja vin. (Se nadaljuje)

mag. JULIJ NEMANIČ

SAD ŠT. 4

KRŠKO — Izšla je 4. številka revije Sad, ki jo izdaja Društvo za napredek kmetijstva v Krškem. V njej Inštitut za sadjarstvo Maribor objavlja pravila in norme za integrirano pridelavo sadja, inž. Milena Jazbec piše o pomenu magnezija za prehrano sadnega drevja in vinske trte, inž. Anica Solar poroča o rezultatih natečaja za zbiranje kakovostnih orehov, inž. Spela Terpin piše o tem, kako se trdi sajenje na Nizozemskem, Jože Dular in Ivo Ivančič poročata o razgovoru o zavarovanju v kmetijstvu s predstavnikoma zavarovalnice Unipol iz Bologne, inž. Jože Maljevič pa razmišlja »nekoliko drugače«, kot sam pravi) o obnovi vinograda in kakovostnih cepeljenkah. Revijo je moč naročiti v Krškem, Cesta 4. julija 66, stane pa 65 din izvod.

• Večjih koristi, kot so jih agromelioracije prinesle na Dolenjsko, v zadnjih sto letih ni dal noben drug ukrep. (Gliha)

Na Dolenjskem uspevajo lubenice?

Še nekaj strokovnih pojasnil k že zapisanemu v Dolenjskem listu 18. aprila

V Dolenjskem listu z dne 18. aprila sem na 3. strani v rubriki Kmetijski navsveti zasledil vprašanje bralca iz Krmelja o možnosti vzgoje lubenic na Dolenjskem. Po odgovoru na to vprašanje ni potrebno iti v Ljubljano.

Dolenjska ima glede na oddaljenost od morja sorazmerno zelo ugodno podnebje, povprečno nadmorsko višino in veliko sončnih in toplih dni. To dokazuje tudi veliko rastlin iz toplejših krajev, ki rastejo na tem področju. Pri tem mislim na figova drevesa v vinogradih, murve ob cestah, aktinidije na Trški gori in marelice v zavetnih kotičkih. Pa vendar se najde nekaj še posebno ugodnih krajev za vzgojo teh zahtevnih rastlin. Eden od takih krajev je hrib Dobje med Karteljem in Mirno Pečjo. Ima 340 metrov nadmorske višine, pobočje obrnjeno proti jugu in zelo plodno zemljo. V dobro pripravljeno zemljo domače drevsnice uspešno rastejo rastline, kot so dinje, lubenice, jajčevci, mandlji, aktinidije, kaki, limone in mandarine, kot tudi zelo stara figa ob poslopu, ki še daje okusne plodove.

Tokrat si podrobneje ogledmo pridelovanje lubenic. Seme kupimo v semernari, še boljše pa je, če si ga pripravimo doma od prejšnje letine. V drugi polovici aprila posadimo po 3 do 5 semen v manjše lončke, napolnjene s humusom, in jih damo na toplo in svetlo mesto ter jih po potrebi zalivamo. Po približno 10 dneh seme vzklji, vendar rastlin ne presajamo, dokler ni nevarnost pozebe povsem mimo. Nekje v začetku maja pripravimo zemljo za sajenje. Za dežjem dobro namočeno zemljo pognojimo s hlevskim gnojem, globoko prelopatamo in zgledimo z vrtno grabljico. Na tako pripravljeno zemljo položimo črno

TEKMOVANJE MLADIH ČEBELARJEV POSAVJA

SEVNICA — V soboto, 18. maja, ob 9. uri bo v osnovni šoli Sava Kladnika v Sevnici posavsko tekmovalje mladih čebelarjev. Organizator prireditve, sevnjsko čebelarstvo, je povabil na ogled tekmovalca tudi vodstva čebelarstev zvez iz Brežic in Krškega ter vse predsednike čebelarstev društev. Generalni pokrovitelj prireditve je sevnjski Merkat, praktične nagrade za mlade čebelarje pa so prispevala številna podjetja. Sobotno prireditev bodo s priložnostnim kulturnim sporedom popestrili učenci sevnjske glasbene šole in osnovne šole Sava Kladnika.

PVC folijo (enako kot za kumarice) in vanjo naredimo luknje premera 10 cm, v razmiku 150 x 80 cm. Če PVC folije nimamo na voljo, pa samo sklopjemo

LISICA MRTVA, PES NA OPAZOVANJU

KOČEVJE — 6. maja je občinski veterinarski inšpektor dobil obvestilo, da je bila lisica, ki je bila uplenjena 22. aprila v Nemški vasi, stekla. Lisica se je priklatlila v vas, kjer jo je zadavil domači pes. Pes, ki je lisico pokončal, je bil doslej že trikrat cepljen proti steklini in ga zato niso pokončali, pač pa je na opazovanju. Po dobrih štirih mesecih je to spet nov primer stekline v kočevski občini, ki je bila neokuženo območje le dober mesec. Ker je bila stekla lisica uplenjena v južnem delu občine, drugod pa zadnje mesece steklih lisic ni bilo, domnevajo, da se je zelo verjetno sem priklatlila iz sosednje Hrvaške.

gospodinjski kotiček

Različna priprava čajev

Pri pripravljanju čajev iz nežnejših drog, kot so listi in cvetovi, moramo biti še posebej previdni. Cvetovi ponavadi vsebujejo hlapljiva olja, ki bi pri kuhanju izhlapela in osiromašila čaj. Za te vrste drog za dostuje, da jih le prelijemo z vrelo vodo, pokrijemo in pustimo določeno čas. Na ta način pripravljamo čaj iz kamiličnih cvetov, iz listov rmana, pelina, poprove mete in cele vrste drugih zelišč. Pazljivi pa moramo biti pri baldrijanu, saj ta vsebuje eterično olje v korenini. Tudi to smemo le popariti. Mnoge izmed vrste drog lahko poparjamo skupaj, na primer list poprove mete in pelina, kar pomaga pri pomanjkanju žlečadne kisline, ali cvet bezga, lipe in kamilice, iz katerih pripravimo čaj pri prehladu, cvet in list glo-ga pa pri visokem krvnem pritisku.

Poleg prevretkov in poparkov pripravljamo tudi prelivke. Kadar so učinkovine droge zelo občutljive, tako da bi jih že kratkotrajno segrevanje pri nižji temperaturi razvednotilo, drogo prelijemo s hladno vodo in pustimo stati najmanj dve uri, najbolje pa čez noč. Čaj nato

popijemo hladen. Zaradi obilne sluzi prelivamo cvet lučnika in list slezenovca ter pijemo pri hripavosti.

Pri pripravljanju čajev se pogosto sprašujejo, ali jih lahko sladkamo ali ne. Vsem čajem, ki vsebujejo čreslovino in se pripravljajo pri prebavnih motnjah, nikoli ne dodajamo sladkorja, uporabljamo le umetno sladilo. Prav tako ne dodajamo sladkorja čajem, ki imajo naravno grenčico za izboljšanje teka. Čaje, ki jih pijemo pri obolenju dihal, pa osladimo z medom. Včasih nam ista droga služi v več namenov. Vedeti pa moramo, katero učinkovino hočemo izlužiti. Če pripravimo iz žajblja poparek, nam zaradi eteričnih olj, ki jih vsebujejo listi, dobro služi za grgranje pri vnetju ust, grla in zgornjih dihalnih poti. Prevretek iz žajblja, ki je brez hlapljivega olja in vsebuje le čreslovino, smole in grenčine, pa uporabljamo pri prebavnih težavah. Velja pa si zapomniti, da drogo oziroma ostanke ne uporabljamo ponovno in tudi čajev ne pregreavamo.

HELENA MRZLIKAR
Kmetijski zavod
Ljubljana

ZAVAROVANJE ŽIVINE

RIBNICA — V ribniški občini so prvi v Sloveniji in Jugoslaviji uvedli združeno zavarovanje goveda in kobil, ki so ga sofinancirali poleg kmetov še zavarovalnica, veterinarski zavod, kmetijska zadruga, občinska skupščina in republika. Zaradi finančne stiske je več partnerjev letos odpadlo. Tako plemensko živino (A kontrola) sofinansira delno le še republika, in sicer z 290 do 840 din; pri Z kontroli (ostala neplemenska živina) pa mora vse plačati lastnik živine, ker je svoj delež umaknila tudi občinska skupščina, ki za te namene nima več denarja. V ribniški občini je v A in Z kontroli po okoli 500 krav.

KRČANI ZMAGALI

LOVRENCI — Na republiškem tekmovalju mladih čebelarjev na Lovrencu na Pohorju so preteklo soboto mladi Krčani v višji skupini zmagali, medtem ko so bili Boštanjčani v srednji skupini drugi. Mladim čebelarjem čestitam za uspešno zastopanje posavskega čebelarstva podmladka!

• Gozdarstvo ima več skupnega z varstvom zraka kot pa s predelavo lesa ali industrijsko naravnanim kmetijstvom. (Anko)

Sejmišča

Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 250 do 3 mesece starih prašičev in 47 starejših. Prvih so prodali 142 in so bili po 50 din kilogram žive teže. Drugi, od katerih jih je menjalo lastnika 16, so bili po 30 din kilogram žive teže.

• SEJMIŠČE V ŠENTJERNEJU — V soboto so imeli naprodaj 205 prašičev, starih 8 do 14 tednov, kar pomeni težkih 18 do 35 kg. Veljali so do 50 din za kg žive teže. Rejci so ponujali tudi 60 prašičev, starih do 3 mesece, tj. težkih 50 kg. Živali so stale do 30 din za kg žive teže. Naprodaj je bilo tudi 14 krav, dve teleti, 9 pitancev in 27 konj in te živali so veljale do 30 din za kg žive teže. Rejci so ponujali tudi 3 zrebata, ki so jih cenili do 40 din za kg žive teže. Lastnika je menjalo 110 mlajših in 5 starejših prašičev ter pitancev, 3 krave, 5 konj in zrebe. Cene velikih prašičev so bile enake kot prejšnji teden, druge živali pa so se podražile.

Kmetijski nasveti

Bela detelja namesto dušika

Že v osnovni šoli učence seznanjajo s tem, da imajo detelje in druge metuljnice posebno zmožnost in da se s pomočjo nitrifikacijskih bakterij, ki živijo na njihovih koreninah, oskrbujejo z dušikom iz zraka in jim zatorej gnojenje z dušičnimi gnojili ni potrebno ali pa je celo škodljivo. To z agronomskega stališča izjemno koristno dejstvo se da v kmetijstvu s pridom izkoristiti — posebno zdaj, ko so postala mineralna gnojila nesorazmerno draga in vse težje dostopna. Predvsem glede gnojenja travnikov in pašnikov je za voljo tega potrebno vnovič premisliti in strokovno ovrednotiti vsakdanjo prakso ter jo temu ustrezno spremeniti.

Z znanstveno zastavljenimi poizkusi je nesporno dokazano, da povečane doze mineralnega dušika zmanjšujejo odstotek detelj v travni ruši ter jo tako osiromašijo. Dušik pač močno spodbudi rast trav in s tem poveča pridelnost. Kar sama se ponuja misel, da bi s pomočjo detelje nadomestili rudninsko gnojenje. Kot najboljša zamenjava se kaže bela detelja na pašnikih, kjer je izjemno dragocena sestavina pašne ruše in ki jo goveji parkelji pred širi kot zatira. Inž. Janez Lušin iz M-KG Kočevje je v aprilski številki Sodobnega kmetijstva objavil rezultate poizkusov in predlagal nekatere ukrepe, s katerimi bi lahko zelo izboljšali kakovost pašne in zmanjšali stroške prireje.

Kot na vseh področjih tudi v živinoreji in prehrani domačih živali postaja kakovost več vredna kot količina. V pašni ruši je treba doseči čim večji

• KAKO BI ODVRNIL VRANE? — Tako se v teh dneh sprašuje marsikateri lastnik koruznega posevka in ne le P. R. iz Črnuče, ki mu Kmetijski zavod Ljubljana svetuje uporabo pripravka mesurola FS-500. Tega je treba zamenjati med koruzno seme že pred setvijo; to pa pomeni, da je tak način boja z vrani in drugimi ptiči zdaj že zamujen in se je moč zanesti le še na različna ptičja strašila.

delež krmno več vredne bele detelje. Bolj kot desetev deteljnega semena povečuje v ruši delež detelje zmanjšanje gnojenja z duškom. Pomembno je tudi, da gnojenje s fosforjem in kalijem spodbuja rast detelj, podoben učinek pa ima tudi raba travne ruše, zlasti pašna. Primerno nizka ruša (med 7 in 9 cm) omogoča detelji, da je dovolj osvetljena in v rasti neovirana. Njeni rastni godi tudi apnjenje — vse to pa je treba upoštevati pri nadomeščanju dušičnih gnojil in iskanju novih poti za gospodarsko uspešnejšo rejo.

Inž. M. L.

Črnomaljski drobir

TELEFON — Nekateri Adlešičani se menda jezijo, ker po več kot desetletju čakanja še vedno niso dobili težko željenega telefonskega priključka. Šele ko ga bodo končno dočakali, bodo vedeli, kaj vse jim je bilo prihranjeno vsa ta leta. Zlasti v črnomaljski občini je namreč že pravi srečnejši tisti, ki ob prvem klicu dobi tistega, katerega številko je zavrel. Navadno lahko prej, ne da bi to seveda ob vrtenju številke nameraval, povpraša v šoli, kako je v njegovih šoljarjem, pa v vrtcu, če je vse v redu z malčkom, se naroči pri zobozdravniku in še na stanovanjski zadruzi opravi to ali ono. No, do takrat pa navadno že pozabi, da je pravzaprav želel poklicati Socialistično stranko.

TURIZEM — Tisti, ki bi radi, da bi tu di črnomaljsko občino povohal turizem, se sprašujejo, če so Belokranjci premalo ambiciozni ali pa so jih morda zastropile zidanice. Pravzaprav sploh ne vedo več, kaj bi turistom sploh lahko ponudili, če bi se slučajno odločili priti v deželo belih brez. Sonce in leščak, ki sodita že v zelezni repertoar belokranjske turistične ponudbe, je namreč moč dobiti še kj drugje. Najbrž si bo potrebno izmisliti kaj novega.

Drobne iz Kočevja

NAGRAJENI KUPCI — Pri nagradnem žrebanju Mercator-Trgoprometa, ki je bilo 8. maja, je zadel glavno nagrado, moped colibri, Marjan Kalič iz Mozilja, otroško kolo BMX pa Dragica Jalovec iz Šalke vasi. Skupno je bilo izžrebanih 207 nagrad. Tako žrebanja so vsak mesec.

PRIHAJA AGROPOP — V soboto, 18. maja, bo v »Disco klubu 33« v hotelu Pugled gostoval ansambel Agropop s pevko Šerbi. Pravijo, dabo treba za to priložnost, kot sodijo po izkušnjah, hotel razširiti ali razriniti, za kar že potekajo pogovori z Ribničani, ki imajo tovrstne izkušnje.

DRAŽJE MESO — Cena govejega stegna je poskočila od 111 din za kilogram na 130 din, križa od 85 na 103, pljučne od 200 na 242 din, pri teletini pa: stegna na 178, rebra na 103 itd. Svinina in piščanci se tokrat niso podražili, ker so se že prej. PRENOVITI TEHNIKO — Mercator-Trgoprometa namerava prenoviti v naslednjih nekaj mesecih trgovino Tehnika. Zdj izdelujejo načrte za prenovi in predračun stroškov. Če bo denarja dovolj, bodo še letos obnovili tudi trgovino Tkanina.

Ribniški zobotrebci

PREKOPANA CESTA — Glavna ribniška cesta, ki so jo komaj pred dobrim letom lepo uredili, posodobili in asfaltirali, je že na nekaj krajih prekopana. Odgovorni so zanimali, da bi šlo za kakšne barikade kot na območju Knina, pa tudi, da bi šlo za namerne prometne ovire, ki bi prisilile voznike zmanjšati hitrost.

TEHNIČNI PREGLEDI TRAKTORJEV — Od ponedeljka do danes so opravili tehnične preglede traktorjev na območjih: Loški potok, Gora, Ortnek, Sv. Gregor. Danes, 16. maja, bodo pregledali v Podklancu, Sodražici in Sušju; jutri v Rakitnici in Nemški vasi, v ponedeljek pa še v Hrovači za območje Ribnice in okolice.

DVE FOTO RAZSTAVI — V ribniškem domu JLA so v počastitev dneva varnosti odprli 13. maja fotografsko razstavo. 21. maja pa bodo odprli foto razstavo o vojnem letalstvu in zračni obrambi.

OTROK IN VŽGALICE — Pred kratkim je na Bregu zgorel Pakičev senik skupaj s senom, orodjem, vozom, kosilnico in lesom. Po nestrokovni oceni je škoda za preko 200.000 din. Miličniki so ugotovili, da je do požara prišlo, ker se je 5 let star otrok igral z vžgalicami.

Trebanjske iveri

MESNATA ŠALA — Domačin iz okolice Velikega Gabra je imel kolone. Dogodku so nekaj časa prisostvovali tudi Romi. Ko so odšli, je domačin opazil, da je mrtva žival precej manjša, kot je bila pred prihodom gostov. Odpeljal se je za Romi, odprl prtljajnik njihovega avtomobila in v njem zagledal manjkajočo dela svoje ubite živali. Seveda so bili najbolj presenečeni Romi, ki jim ni šlo v glavo, kako je meso prišlo v njihovo avto. Da bi iznajdljivim »kupcem« mesa vendarle kaj ostalo za v lonec, je eden od njih postajal domačinu: »Ja, tista kokoš, ki je v prtljajniku zraven mesa, pa ni tvoja.«

SHOW — Veliki plakati so vabili na predstavo maga Marlizza. Možakar, ki zna pred očmi zaprepadenega občinstva nabosti na sabljo spremljevalko, je poln domiselnih vragolij, da ti zastaja diha. Nedavno je jemalo sapa tudi gostitelj Poničevčanom, ko se je haloški čarovnik vozil naokoli v oblakih modrikastega dima. Domneva se, da je kadece se ulični nastop pomenil generalno za večerno predstavo. Če to ne drži, je šlo za raztrgano izpušno cev.

EVROPA — V Trebnjem kot da neradi govorijo o šentrupeškem rojaku Anderliču. Eni trdijo o drugih, da slednji možakarja ne omenjajo iz čiste nevoščljivosti, ker je človek nekaj dosegel v belem svetu. Odbolženi nevoščljivosti pa pravijo o prvih, da molče zaradi nedokazanih poslovov z odmerjanjem zlata in srebra v slovenskih tolarjih, je omenjeno ime znova zašlo v govorice. Med slednjimi so zdaj najbolj neverjetne te, da Anderlič prihaja med rojake samo še ponoči. Podnevi da si ne upa, ker se boji bankanja.

IZ NAŠIH OBČIN

Izsiljevanje namesto opravičila

Nezadovoljni Adlešičani

ADLEŠIČI — Prebivalci adlešiške krajevne skupnosti sprašujejo, kdaj se bo črnomaljskemu izvršnemu svetu uspelo dogovoriti s PTT Novo mesto in jim bo po enajstih letih čakanja končno priskrbel telefon. Povrh pa nasprotujejo sklepu občinskega izvršnega sveta o dodatnem sofinanciranju telefonije v KS Adlešiči, po katerem naj bi telefonski naročniki doplačali še tisoč DEM v dinarski protivrednosti, saj je za sklep nasprotju s podpisanim sporazumom med KS in PTT. Ta sporazum je bil podpisan pred šestimi leti in velja za vse naročnike v KS. V tej KS so namreč dokončali prvo etapo telefonskega omrežja pred enajstimi leti, zadnjo pa pred šestimi. Vendar so tisti krajin, ki so strpno čakali na telefonsko številko vseh 11 let, sedaj kaznovani z izsiljevanjem PTT za doplačilo tisoč mark, namesto da bi se jim kdo za zamudo opravičil. Kljub temu da so iz Adlešičev opozorili na ta pereči problem na skupščini konec marca, pa izvršni svet, kot pravi v odgovoru, še ni mogel (!) dati odgovora. Pojasnjuje le, da je za rešitev adlešiškega problema potrebnih še dodatnih 2,3 milijona dinarjev, ki bi jih morali zagotoviti v proračunu ali pa najti drug vir za sofinanciranje. S tem odgovorom pa si Adlešičani očitno ne morejo kaj prida pomagati in jih je najbrž tudi vse prej kot potolažil.

M. B.-J.

BOJNA POT DEVETE BRIGADE

KOČEVJE — V petek, 24. maja, bodo v kočevskem hotelu Pugled predstavili knjigo o bojni poti 9. slovenske narodnoosvobodilne brigade, imenovane tudi Kočevska. Brigada je bila ustanovljena septembra 1943 v Kočevju, vanjo pa so se vključile enote Zahodnodolenjskega odreda. Konec septembra je štela brigada nad 1.000 borcev in je nato varovala tudi Kočevje, ko je v njem zasedel Zbor odposlancev slovenskega naroda. Bojna pot brigade se je končala maja 1945, se pravi po 603 dneh in po 2.950 prehojenih kilometrih. V tem času je padlo 297 borcev, ranjenih pa je bilo 778.

DRAGO ALI POCENI

KOČEVJE — V spodnjih prostorih Name velja najetje poslovnega prostora mesečno do 60 DEM za kvadratni meter. Cvetličar nam je povedal, da tako visoke najemnine ne zmore in da bo na njemno pogodbo odpovedal. Objavil je tudi razprodajo zaloge. Podobno smo zvedeli v prodajalni »Kočevski medved«. Jože Mihelič, direktor Name, nam je potrdil, da je cvetličar res že najavil, da bo najetje lokala odpovedal. To je po njegovem povsem običajno, da eni prodajalci in lokalne odpirajo, drugi pa zapirajo.

Nama je v zgornjih prostorih (pri restavraciji) ponudila v najem še 200 kv. m novih poslovnih površin. Za več kot polovico so že podpisali najemne pogodbe, in sicer po 40 DEM za kv. meter na mesec. Ostalo je na razpolago le še 76 kv. m. Ti prostori, ki so v drugem nadstropju, so cenejši, v spodnjih prostorih pa znaša mesečna najemнина res do 60 DEM za kv. meter. Ta najemnina je po mnenju direktorja Miheliča le navidez draga.

Maj bo za nekatere odločilen

Uvoznik Akripol plačuje pretežno z denarjem — Samo 7 dni blokiran račun — Ta mesec prve delavce na zavod za zaposlovanje — Dela največ za 120 ljudi

TREBNJE — Če se trebanjska tovarna za proizvodnjo in predelavo polimerov Akripol primerja z drugimi firmami na domačem trgu, ugotavlja, da je v tem položaju kot mnoga izmed njih. Medtem ko se veliko tovarnih zakonik h kompenzacijam, mora Akripol svoje surovine plačevati pretežno z gotovino, saj jih večinoma uvaža.

Kljub temu podjetje za zdaj posluje zadovoljivo, pravi direktor Akripola Anton Kotar. Pozitivno je zaključilo prvo letošnje četrtletje in je imelo skupno le 7 dni blokiran žiro račun. Zaradi vse težjih možnosti gospodarjenja pa išče najboljši recept za preživetje v porajajočih se razmerah. Podjetje navezuje stike s tujimi partnerji in pri tem že računa na sodelovanje s sebi podobno špansko tovarno. Ravno tako je trebanjski predelovalec akrila vzpostavil stike z nemškimi industrijskimi oblikovalci, od česar si obeta predvsem boljše prodaje nekaterih izdelkov iz omenjenega materiala.

Dejstvo, da bo vedno težje poslovati, bodo v Akripolu zaposleni občutili tudi v odpuščanjih z dela. Aprila so 9 delavcem že izplačali po sporazumu odpravnino, trenutno pa urejajo upokojitve dveh delavcev, ki jima bodo dokupili leta. Večje število delavcev pa je na izmeničnem prisilnem dopustu in preje-

Peter Kuzma

Za kupci v tujino

P. Kuzma o zasebnem podjetju Triples

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini je registriranih precej več kot 100 zasebnih podjetij, a četudi so odgovorni občinski možje načrtovali, da lahko predvsem ta podjetja rešijo občino velikega bremena brezposelnosti, je le malo takšnih, ki bi na novo zaposlovala. Eden redkih je zasebno podjetje Triples, ki je začelo delati ob letošnjem novem letu, že za začetek pa zaposlilo tri delavce.

Triples je žaga v Lokji in velja vsaj za sedaj za edino v Črnomlju. »Poleg razreza lesa tudi kupujemo in prodajamo. Imamo velike zaloge in izjemno izbiro, tako da kupci od nas težko odidejo praznih rok. Poleg klasičnih vrst lesa imamo na voljo češnjeve in suhe orehove deske, ki jih je na tržišču sicer zelo težko dobiti,« pravi lastnik podjetja Peter Kuzma. Ker se občani odločajo predvsem za uslužnostna dela na žagi, medtem ko družbena podjetja nimajo denarja, da bi naročeno blago plačala, se je Kuzma z nekaj kooperanti kaj hitro odločil za prodajo na tujem trgu. »Prva pošiljka je že odšla v tujino, priznati pa moram, da smo pri tem poslu pri nas še precej neuki, kar znajo mnogi tujci hitro izkoristiti z izsiljevanjem. Prav zaradi tega se tudi mi hitro učimo,« pravi Kuzma, ki že načrtuje postavitev nove žage v Črnomlju, vendar še išče dovolj velik prostor, na katerem bi lahko postavili tudi sušilnico in delavnico za predelavo lesa.

M. B.-J.

Čistilna pred obratovanjem

V nekaj tednih bo večina Ribnice — razen za gradom in Mlake — priključena na osrednjo čistilno napravo

RIBNICA — Osrednja ribniška čistilna naprava je bila dograjena že lani, prav tako večina glavnih kolektorjev, prav zdaj pa opravljajo še nekatere povezave, nakar bo v približno mesecu dni čistilna naprava lahko začela tudi obratovati. V razgovoru z Jožetom Miheličem, ki je pri občinski skupščini pristojen tudi za področje komunalnih dejavnosti, smo zvedeli, da dejansko ni dograjena le še glavni kolektor A, ki bo potekal za gradom in do Mlake.

Zdjaj je v gradnji povezovalni kanal med začasno čistilno napravo na Trgu Veljka Vlahovića in novo centralno čistilno napravo (CCN). Ko bo dograjena, bo priključeno območje Trga Veljka Vlahovića, Prijateljevega trga in vse do šole, se pravi kolektor B in C. Dograjena je tudi še kolektor S (Do Rika in Gornjih Lepovč), za katerega je potrebno zgraditi le še okoli 200 m povezovalnega kanala. Ko bodo te povezave oprav-

Veliko brez dela, malo izbranih

S tremi programi javnih del naj bi zagotovili začasno delo približno desetim od trenutno 425 breposelnih v občini — Tudi humanitarno delo

ČRNOMELJ — V črnomaljski občini so pripravili program javnih del, in sicer za sanacijo nedovoljenih odlagališč odpadkov, oskrbo ostarelih ljudi na domu ter čiščenje romskih naselij. Ob tem bo republiški sekretariat za delo brezposelnim, ki bodo sodelovali v javnih delih, zagotovil 80 odst. zajamčenega OD, prevoz na delo in prehrano med delom, občinski izvršni svet pa denar za uresničitev programa in dodatno stimulacijo za delavce. Izvajalec del bo skrbel za nadzor nad izvajanjem del in varnost, republiški zavod za zaposlovanje pa bo opravil izbor brezposelnih, ki bodo pri teh delih sodelovali.

V letošnjem letu bo izdelan kataster črni odlagališč odpadkov, po sedanjih oceni pa jih je v občini 44; od tega 16 manjših, 19 srednjih in 9 velikih. Ta odlagališča so pretežno v bližini naselij, ob cestah, vodotokih, železnici, še posebej pa so zanemarjena romska naselja. Pri sanaciji odlagališč, katere izvajalec bo črnomaljska Komunala, bi se najprej lotili manjših smetišč, ker je več možnosti, da bi jih uspešno sanirali. Ker gre za največ 320 prost. metrov odpadkov, bi poleg mehanizacije sodelovali 12 dni trije delavci, če pa bi več strojnega dela nadomestili z ročnim, bi trije delavci delali še dodatnih 9 dni.

Prostovoljno humanitarno delo je v naši družbi še slabo razvito, v črnomaljski občini pa živi precej ostarelih ljudi, ki so socialno neprilagojeni in manj sposobni za samostojno življenje ter po-

trebni občasne pomoči. Zato so se odločili za oskrbo na domu, če pa bodo pri teh javnih delih sodelovali ustrezno usposobljeni brezposelni ljudje, bodo lahko pozneje to delo opravljali tudi kot zasebniki, saj tovrstnih storitev ne opravlja nobena organizacija v občini.

O UČENJU TUJIH JEZIKOV

ČRNOMELJ — Tukajšnji Zavod za izobraževanje in kulturo je večerj pripravil predavanje o zgodnejšem učenju tujega jezika, na katerem je govoril predstavnik založbe Oxford University Press v Sloveniji, Roger Metcalfe. Predstavil je tudi razstavljen originalno literaturo Centra Oxford, predvsem pa svetoval glede uporabe strokovnega gradiva pri pouku angleškega jezika.

V Kočevju katoliški vrtec?

Z občnega zbora SKD — Stranka ima že 500 članov

KOČEVJE — Ena najzanimivejših točk programa stranke Slovenskih krščanskih demokratov, ki so ga sprejeli na občnem zboru kočevske podružnice SKD minulo soboto, je gotovo tista, da bodo v prostorih Marijinega doma ustanovili katoliški vrtec. Seveda bi stranka morala prej dobiti to stavbo vrteno.

Nadalje so v program zapisali, da bodo posebno pozornost posvetili pridobivanju novih članov, ki jih imajo že blizu 500. V kratkem nameravajo ustanoviti krajevni organizaciji še v Strugah in Predgradu. Udeležili se bodo tudi

druga tabora SKD. Ustanovili bodo komisijo za gospodarska vprašanja. Prizadevali se bodo za uresničitev občinskega programa o ponovni oživitvi Kočevske. Strinjajo se tudi z občinsko deklaracijo o kočevski stvarnosti, ki je bila posredovana republiški skupščini.

V razpravi je bilo zastavljenih tudi več vprašanj, kot: Ali SKD lahko kaj stori proti odpuščanju zaposlenih vseprek in proti nezasušenemu bogatjenju nekaterih? Je vse to moralno? Zakaj krščanska vlada ne stori nič proti temu? Na vprašanja je delno odgovoril vodja poslanskega kluba SKD Nace Polajnar. Dejal je, da so vse sile vlade v sedanjem obdobju usmerjene v prizadevanja za osamosvojitve Slovenije. Veliko zadev se bo rešilo, ko bo sprejet zakon o privatizaciji. Govorice o bajnih plačah nekaterih pa niso z ničemer potrjene. Ob zaključku pa je pohvalil dosedanje delo Demosa in SKD v Kočevju, češ da sta dosegla velik uspeh, saj sta na Kočevskem orala ledino. Njuna zasluga je, da je duh demokratičnosti zavel tudi v tem delu naše dežele.

Za novo članico upravnega odbora občinske SKD so izvolili Lojzko Levstik iz Kočevja. Zanimivo pa je tudi, da so na sestanku pohvalili dopisnika Radia in Dolenjskega lista za »korekten odnos do novih strank«.

J. PRIMC

URADNE URE DRUŠTVA INVALIDOV

TREBNJE — Društvo invalidov občine Trebnje bo imelo vsako sredo od 9. do 11. ure redne uradne ure. Uradne ure bo društvo imelo v prostorih v Trebnjem v ulici Gubčeve brigade 16, v prvem nadstropju levo.

PRAZNIK KRAJEVNE SKUPNOSTI

TREBNJE — Ob 15. maju, prazniku krajevne skupnosti Trebnje, se bo vrstilo več športnih in kulturnih dogodkov. Osemnajstega maja, tj. v soboto, ob 16. uri bo v trebanjski osnovni šoli košarkarska in dve uri pozneje rokometna tekma, ob 17.30 pa bo pri Akripolu nastopil občinski pihalni orkester. Pol ure pozneje bo v omenjeni tovarni slavnostna seja skupščine in sveta KS Trebnje, potem pa bodo predali namenu posodobljeno cesto v Vino Gorico. V nedeljo ob 13. uri bodo pripravili pohod in orientacijski pohod na Vrhtrebnje, kjer bo pozneje družabno srečanje. V okviru praznika so že imeli streško tekmovanje in revijo mladinskih pevskih zborov.

VISOK JUBILEJ VILKA VIDEČNIKA

MOKRONOG — Pred dnevi je praznoval visok življenjski jubilej, 80-letnico, Vilk Vidčanik, znani kulturni delavec iz Mokronoga. Ob tej priložnosti se ga spominjajo mnogi kulturni delavci, posebej člani pevskega zbora KUD Emil Adamič Mokronog. Vidčanik je bil pedagog, režiser in daljše obdobje nosilec kulturnega dogajanja v trebanjski občini, posebno v Mokronogu.

M. LUZAR

Anton Kotar

S tem programom bodo v Črnomlju pričeli septembra letos, trajal bo 9 mesecev, sodelovala pa bosta dva delavca.

Tretji program javnih del, ki so ga pripravili v črnomaljski občini, obsega čiščenje treh večjih romskih naselij, in sicer v Kanizari, na Lokvah in pri Semiču. Zaradi slabe preskrbe z vodo, neustreznih poti in kanalizacije, pa tudi zaradi slabih higienskih navad Romov so namreč precej zanemarjena. Ker za komunalno ureditev ni dovolj denarja, naj bi opravili vsaj temeljito čiščenje ter s tem tudi navajali Rome na čistočo. Ob koncu akcije naj bi v naselja namestili še posode za smeti ter uredili poti.

M. BEZEK-JAKŠE

KOČEVJE: PREDSEDNIK KS JE STARC

KOČEVJE — Na nedavnih volitvah za vodstvene organe v Krajevni skupnosti Kočevje mesto in krajevnih odborov je bil med tremi kandidati izvoljen za predsednika sveta KS Anton Starc. V svet KS pa so bili izvoljeni še predsedniki krajevnih odborov, ki jih je v mestu 13. Novi predsednik KO in s tem člani sveta KS so: Alenka Hribar (KO Koldovor), Ivan Marinč (KO Pri Unionu), Milan Hribar (Ljubljanska), Stanislav Ahac (Turjaška) Anton Briški (Seško), Franc Dovč (Kidričeva), Matilda Čop (Tesarska), Martin Selan (Trg Zbora odposlancev), Igor Marinč (Strelišče), Andrej Beljan (Podgorška), Marko Figar (Mestni log), Alojz Košir (Trata) in Matija Jerbič (Mahovnik). V dveh KO sta dobila največ in hkrati enako število glasov kandidatov v KO Ljubljanska, Jožica Šaubah in Milan Hribar, v KO Mahovnik pa Matija Jerbič in Rudi Mueller. V obeh primerih so nato izbrali predsednika z zrebom.

DEMOKRATIČNI TURIZEM

KOČEVJE, KOČEVSKA REKA — 25. maja, na dan mladosti, organizira Slovenska demokratična zveza iz Kočevja izlet na Kremo, ki naj bi spet postala znana po narcisah. Doslej je bila Krema v zapremetnem območju Kočevske Reke. Prijave za izlet sprejemata od 17. maja Ivo Stanič (telefon 804-016) in Franc Bartolme (853-424). Vožnja z avtobusom bo veljala le 30 din, hrano in pijačo pa prinesite s seboj!

Kakšen recept zoper težave zdravstva?

Dve reševalni vozili sta premalo

TREBNJE — Po zakonu o zavodih naj bi se trebanjski zdravstveni dom osamosvojil in zaradi teh statusnih sprememb se o trebanjski zdravstveni ustanovi uradno razpravlja več kot sicer. Pred časom so o njej razpravljali tudi v občinski skupščini, čeprav bolj posredno, saj je šlo v parlamentu za vprašanja o zobozdravstvu in storitvah za borce in člane njihovih družin.

Kaže, da predvsem zdravstvene delavce skrbijo tudi slabe možnosti, v katerih dela zdravstveni dom. V vodstvu doma ocenjujejo, da bi potrebovali poleg sedanjih dveh reševalnih vozil še dve. Pogrešajo tudi napravo za oživiljanje, pri čemer poudarjajo, da se defibrilator uporablja sicer precej redko, vendar bi bila s stališča ogroženega človeka nalozba upravičena, če se rabi enkrat v petih letih. Ker denarja v te namene očitno še ne bo tako kmalu, bo ostalo po starem, kar tudi pomeni, da bo trebanjskemu zdravstvenemu domu še naprej primanjkovalo nekaterih pomembnih rezervnih delov za zobozdravstvene instrumente. K tej bojazni dodajajo, da zdravstveni dom sicer nima dovolj denarja za dožalovanje potrebnih kadrov, vendar jih vseeno izobražuje.

Dalj časa boleča točka je v zdravstvenem domu zobozdravstvo. Po normativih bi morali imeti na tako število prebivalcev v občini 9 zobozdravstvenih ekip, vendar jih imajo le 6. Kot pravijo, za zdaj ne kaže, da bi zdravstveni dom pošiljal zobozdravnika v ambulantno v Veliki Gaber. Drugi viri navajajo, da bo zobozdravniki tam delali vseeno, s tem da ne bo iz trebanjskega zdravstvenega doma.

M. LUZAR

Z blokado proti smradu, mrčesu in glodalcem

Zahtevali obljubljeni ureditev deponije

DOLENJA VAS PRI KRŠKEM — Pred tednom dni so Dolenjevaščani s celodnevni živim zidom preprečili delavcem krškega Kostaka...

Osrednji povod za četrtkovo blokado deponije je bilo neodzivanje občinskih organov in upravljalca na stalna opozorila Dolenjevaščanov...

Po mesecu dni, odkar je delegat KS Dolenja vas Jože Stibrič v skupščini prebral protestno pismo...

Prebivalci Dolenje vasi so stoodstovno podprli blokado in kar 90 odst. se jih je tudi udeležilo te protestne akcije.

MOČNEJŠI OD TOVORNJAKOV — Bodo Dolenjevaščani tudi močnejši od volje občinskih organov? (Foto: B. D.-G.)

To niso le želje, ampak potrebe

V KS Boštanj se pripravljajo za nov krajevni samoprispevek

BOŠTANJ — V tem mesecu se izteka krajevni samoprispevek v boštanjski krajevni skupnosti...

»Naš uspeh na referendumu je pogoj za to, da ne izgubimo ogromno denarja sofinancerjev oz. soinvestitorjev.

Druga taka nalozba je posodobitev ceste Radna — Konjsko — Laze...

Pozeba zavrla široko zarisane prodajne cilje

Vrhunske ocene brežiškega »Vina«

BREŽICE — Podjetje VINO Brežice že nekaj časa prodaja vsa sorta vina letnika 1990...

Po zaslugi ugodnih vremenskih pogojev so v podjetju pridelali tudi dve vrsti predikatnih vin.

Ker je torej letnik 1990 eden najboljših v zadnjih letih, s prodajo nimajo težav.

B. D.-G.

V Brežicah spet o okoliših šol

O predlogih naj bi se delegati izrekli še prediztekoma šolskega leta

BREŽICE — Sprememba šolskih okolišev je bila boleča tema že za nekaj brežiških vlad.

Osnova novega predloga šolskih okolišev je ugotovitev, da zaradi stalnega zmanjševanja števila učencev...

Po številnih razpravah in razgovorih z ravnatelji osnovnih šol je strokovna služba pripravila dva predloga...

Po prerazmisletih med osnovno šolo Brežice, Cerklje in šolo Artiče-Globoko...

ko bi v Cerkljah popolnili vse prostore. Predlog reorganizacije osnovnega

V KRŠKEM O VZGOJI ZA DEMOKRACIJO

KRŠKO — Krški kršćanski demokrati so v petek zvečer pripravili nekaj novega med vrsto večerov...

Oblast ne pozna podeželja

Mlade kapelske družine obdržal doma le napredek v kraju — S samoprispjevki in z lastnim delom

KAPELE — Krajevna skupnost Kapele je trenutno na polovici petletnega samoprispjevka...

4,2 km dolgo cesto od Jerslavca do Slogonskega so tako ob razumevanju občinske oblasti že končali.

REVIJA BREŽIŠKIH PEVSKIH ZBOROV

DOBOVA — Prosvetno društvo iz Dobove bo letošnji organizator občinske revije odraslih pevskih zborov.

Anton Požar

na sredstva za demografsko ogrožena območja. »Do sedaj smo na krajevne ceste letno navozili od 500 do 600 kubicov gramozu.

• V kapelski krajevni skupnosti se je med prazniki prvič sestel novoizvoljeni svet KS. Predsednik sveta, ki je kot mandatarij tudi sestavljal »krajevno vlado«...

dobili svojega župnika. Zadovoljni so, da imajo na 350 gospodinjstev kar 200 telefonskih priključkov.

»Posebej nas veseli, da število prebivalcev narašča, saj to kaže, da so mlade družine začele ostajati doma.

PROTI DRUGI STOPNJI IZBORA

SEVNICA — Sevniška vlada ne more delati mimo veljavnih sklepov sevniške občinske skupščine...

SEVNICA — Akademski slikar Alojz Konec iz Sevnice bo spet razstavljal...

Zaradi Vidma v velikem precepu

Če bo občina vztrajala pri izterjavi dolga za Sklad stavbnih zemljišč, bo podjetje Videm konec meseca pred stečajem — Kako bodo razrešili dilemo?

KRŠKO — Kako bodo v Krškem rešili problem največjega bolnika, t.j. tovarne Videm, da bi ostala občina sita, tovarna pa cela?

Občina Krško se je, da bi zapolnila proračun in omogočila izvajanje komunalnih programov, odločila izterjati že dve leti stare dolgove NEK in Vidma...

odprodajo tujih dolgov, katerih vrednost na svetovnem tržišču dosega 35 odst. Borijo se za to, da ne bi šli v stečaj...

Kot prvi glavni direktor Franc Črigo, je njihovo podjetje zainteresirano za

NOBENEGA ZELENEGA — Ni kaj, treba je verjeti izjavi z brežiške okrogle mize o posegih na kmetijska zemljišča.

ZGLED — Tudi župan je priznal, da so »okoli smetišča problemi«. Res imajo tisti, ki živijo v okolici dobovske deponije...

OKOLIŠI — Mnogi se še spominjajo, da so zaradi šolskih okolišev v Brežicah padale vlade.

Krške novice

SPOLSKO — Le redkokd v krški občini je imel priložnost spoznati, po kakšno zelo spolzkih tleh hodi njihov predsednik...

DOBRODOŠLI — V Dolenji vasi so se še posebej razveselili napovedane tiskovne konference in obiskov novinarjev.

NAJ ŽIVI CVETOŽER — Cvetožerji so hrošči, ki se radi zarejajo v ljubju in odpadkih.

CERKEV SV. KRŽA NIČ VEČ SKLADIŠČE

KRŠKO — Slovenski kršćanski demokrati iz Krškega vabijo na slovesno prireditev, ki bo 19. maja 1991 ob 20. uri v cerkvi svetega krža...

Sevniški paberki

BIRMANCI — Še dobro, da imamo v teh hudih časih razne posvetne in cerkvene praznike.

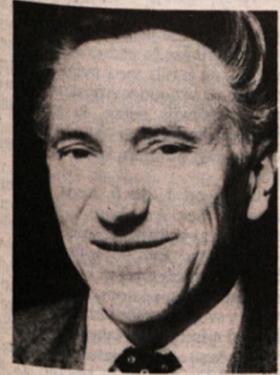
IVO — Tistim, ki so nas po članku o novem Stillesovem obetavnem programu Styling pobarali...

(S)ECU? — V boštanjski krajevni skupnosti si prizadevajo za politiko čisti računov, še zlasti, ko gre za porabo denarja...

Eno odličje tudi Jožetu

Jože Koporec iz Vavte vasi edini Dolenjec, ki dobi danes v Ljubljani odličje Svoboda

LJUBLJANA, NOVO MESTO — Zveza kulturnih organizacij Slovenije se je odločila tudi letos podeliti odličja Svoboda prizadevnim organizatorjem kulturnega življenja v Sloveniji in zamejstvu. Na današnji slovesnosti v Cankarjevem domu v Ljubljani bo to odličje prejelo

Jože Koporec

šestnajst posameznikov, od tega sedem odličje z zlatim, devet pa s srebrnim listom.

Med letošnjimi dobitniki odličja je tudi Jože Koporec iz Vavte vasi, edini iz območja, ki ga pokriva Dolenjski list. Njegovo odličje krasi srebrni list, dobil pa ga je na predlog novomeške Zveze kulturnih organizacij, v okviru katere dela več kot dve desetletji in je zadnjih osem let tudi podpredsednik. Za Koporca, ki je v ta del Dolenjske prišel s Ceste

pri Radohovi vasi in se še kot mlad zaposlil v Novolesu, so med drugim zapisali, da je najzaslužnejši za ustanovitev Zdrženja pihalnih orkestrorv Dolenjske in Bele krajine, kateremu že od začetka pred trinajstimi leti tudi predseduje.

Koporec pa je ves čas tudi prvi mož Novolesovega pihalnega orkestra, ki deluje nad trideset let. Godba je lani dobila mladega dirigenta in se je zadnje čase zelo pomladila. Veliko po Koporčevi zaslugi, ki si je ves čas prizadeval za to, da bi bilo med godbeniki čim več mladih, šolanih članov. Zato je tudi tako podpiral ustanovitev oddelka novomeške glasbene šole v Straži.

Še več drugega bi lahko navedli v zvezi s Koporcem, saj je bil tako rekoč vedno in povsod zraven, kjer je beseda tekla o kulturi, zlasti še v straški krajevni skupnosti. Najprej in predvsem pa je njegova gorečnost veljala glasbi, godbeniškim muziciranjem, kajpak v Novolesovem orkestru, kjer še vedno igra na trobento.

»V družini, iz katere sem izšel smo vsi muzicirali. Jaz sem vzel trobento prvič v roke davnega 1947. leta in je potem nisem nikoli odložil. Glasba me je zasvojila, osmislila moje življenje in mi ni bilo nikoli žal časa za organiziranje prireditev, na katerih je lahko nastopil tudi naš orkester.« je Koporcu dejal pred leti, ki so Novolesovi godbeniki praznovali jubilej. Te besede bi danes lahko le potrdil.

I. Z.

Folkloristi so močno napredovali

GROSUPLJE — »V štirih letih, kar deluje Združenje folklornih skupin Posavja in Dolenjske, se je bistveno izboljšalo delo, prišlo je do množičnosti članstva, poleg tega pa še do programskih izboljšav.« je po področni reviji folklornih skupin, ki je bila v soboto v Grosupljem, ocenil Saša Zupan, podpredsednik Združenja folklornih skupin Slovenije. Skupaj z ostalimi predstavniki republiškega odbora in z izjemnim poznavalcem slovenskega folklornega izročila dr. Brunom Ravnikarjem je tako reviji namenil nekaj spodbudnih besed in zlasti poudaril sproščenost pesalcev na odru.

V Grosupljem se je ta večer predstavilo 9 skupin, med njimi semiška in novomeška otroška skupina, ki sta s svojo pristno predstavo, glasnim petjem in doživeto igro poželi med ocenjevalci največ odobranja. Odrasla folklorna skupina PD Oton Župančič iz Arčič se je tokrat predstavila s plesi in igrami s Kozjanskega, skupina Svoboda s Senovega s prekmurskimi plesi, medtem ko so novomeški kresovci predstavili dolenjskega plesa Metev prosa in v novih do-

pri Litiji pokazali pohorske plesne s posebnim »kurjim tajcem«.

Življenje na listkih

NOVO MESTO — Vsak popisan, podpisani, žigosani ali kako drugače zaznamovani papirček je lahko pričevalec o življenju in razmerah v določenem času, in čim več uporabnih podatkov oz. uporabnih sporočil ima tak listek in čim starejši je, tem več je vreden in pomemben za zgodovino. Veliko takih papirčkov skupaj, smiselno urejenih in razvrščenih po vsebini, daje prav zanimivo mozaično sliko življenja in razmer večjega ali manjšega okolja v različnih obdobjih. O tem se lahko vsakdo sam prepriča, če si ogleda razstavo Življenje na listkih 1945 — 1990, ki je od minulega petka, 10. maja, odprta v mali dvorani Dolenjskega muzeja v Novem mestu.

Na razstavi, ki sta jo pripravila Muzej ljudske revolucije Slovenije iz Ljubljane in Dolenjski muzej, se stoji iz tisočev takšnih papirčkov, zbranih vsepovsod na Slovenskem. Že bežen pogled nanjo pove, da more biti zanimiv »dokument« prav vse, od voznega listka do etikete za pivo, od starega računa za čevlje do šolskega spričevala, od izkaznice obralca koloradskega hrošča v prvih povojnih letih do bankovcev, od vizitke do osmrtnice. Starejši obiskovalci se bodo ob ogledu razstave tudi nekoliko zabavali, saj jih bo marsikaj spominjalo na čase, ko so preugreti aktivisti celo neumnosti vzklicali »živela«.

Ob otvoritvi sta nekaj besed o razstavi in namenu povedala ravnatelj Dolenjskega muzeja Bojan Božič in kustos Ludvik Tončič. Slednji je postavil razstavo tudi strokovno obrazložil in ob tem pozval obiskovalce, naj listke, kakršne vidijo na razstavi, in podobno gradivo, če ga ne potrebujejo več, dostavijo Dolenjskemu muzeju.

I. Z.

Zaostalost se zrcali v kulturi

Isti imenovalec vseh težav v črnomaljski kulturi: pomanjkanje denarja — Bo Župančičeva rojstna hiša zaživela? Kaj z amaterstvom?

ČRNOMELJ — Na zadnji seji črnomaljske občinske skupščine so posvetili posebno točko dnevnega reda problematiki kulturnih dejavnosti. Denarja za kulturo je namreč v zadnjih sedmih letih iz leta v leto manj, kulturni delavci pa so bili prepričani, da se položaj kulturnih organizacij samo zaradi omejenosti seje prav gotovo ne bo izboljšal. Hkrati soupali, da se bo s tem, ko so opozorili na ponedek že skoraj nevdružne razmere, kaj spremenilo vsaj sčasoma.

Dovolj za razmislek je gotovo že podatek, da je kulturno življenje v črnomaljski občini precej bolj skromno kot marsikje drugje v Sloveniji; temelji predvsem na ljubiteljstvu, vsota, ki jo namenajo za kulturo Črnomalci, pa je prav tako med najskromnejšimi v republiki. To pa se pozna posod, tudi v knjižnici, ki si želi matičnosti, a skoraj nima pogojev. V zadnjem srednjeveškem obdobju niso mogli zagotoviti niti polovičnega deleža za nakup knjig. Lani je republika prispevala 305 tisočakov, občina pa le 40 tisočakov. Pohvalno pa

je, da imajo vsa večja krajevna središča knjižna izposojevališča.

Pri varstvu naravne in kulturne dediščine pa Črnomalci celo najbolj za-

• Medtem ko sta precej razvejani razstavna in glasbena dejavnost, pa je ljubiteljska odvisna le še od velike pozornosti in zagnanosti amaterskih delavcev ter njihove predanosti kulturi. Številne kulturne skupine pa so v zadnjih letih prenehale delati, a ne le zaradi mačehovskega odnosa družbe do njih, ampak tudi zato, ker jim ni bilo moč zagotoviti niti najnujnejših sredstev za delo. O tem, da bi si našli sponzorje, kot je optimistično pripomnil eden od črnomaljskih delegatov, pa je v teh časih vsesplošne krize kar težko verjeti.

ostajajo za ostalo Slovenijo, kar med drugim pomeni, da jim propadajo gradovi, sakralna dediščina, neresena je obnova starega mestnega jedra, posegi

lenjskih nošah iz vasi pod Gorjanci iz prvih let tega stoletja še Ohcet na ženinovem domu. Domačini, člani FS iz Račne pri Grosupljem, so prikazali pustne štajerske plesne s plesom mask v parih, mladinska folklorna skupina iz Arčič pa se je poskusila s spletom belokranjskih kol. Skupina Duplo iz Pišec je zaplesala gorenjski ples, medtem ko so folkloristi skupine Javorje iz Šmartnega

v naravo pa spreminjajo rastlinstvo in živalstvo Bele krajine. Za prihodnje srednjeveško obdobje je novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine pripravil 30 akcij, a je bilo za financiranje iz republiškega proračuna odobrenih le 6, pa še za te je vprašanje, če bo občina lahko prispevala svoj delež.

Da bi čim več pomembnih predmetov obdržali doma, Črnomalci načrtujejo otvoritev muzejske zbirke v mestu. Upajmo pa, da ne bo doživela takšne usode kot rojstna hiša Otona Župančiča v Vinici, v kateri sta sicer spominski zbirki Otona Župančiča in dr. Otona Berkopca ter zbirka mladinskega pesništva, vendar pa kljub številnim načrtovanim akcijam kulturno življenje v tem hramu ni zaživelo. Vzrok: pomanjkanje denarja.

M. BEZEK-JAKŠE

RAZSTAVA NAIVE

OTOČEC — V Gami hotelu na Otočcu so v petek, 10. maja, odprli novo prodajno slikarsko razstavo. Tokrat so na ogled in naprodaj dela Ivana Rabuzina in Josipa Generalića, predstavnikov jugoslovanske naive, in Valerija Nikolajevića, predstavnika ruske naive. Razstava bo odprta do sredine junija.

Za vselej z bogom usmerjena SŠPTNU!

NOVO MESTO — »Leta usmerjenega izobraževanja so naši šoli prizadela veliko škode in menjava programov, kadrovske osiromašnje, zdesetkani oddelki, nenehne finančne težave in celo boj za obstanek so le nekateri pojavi minulega obdobja, tisti, ki smo jih najbolj občutili. Ena redkih svetlih točk tega obdobja je dejstvo, da smo kljub temu delali, kakor smo najbolje mogli, in da zdaj s te strani nimamo slabe vesti.« pravi ravnateljica novomeške gimnazije prof. Vasja Fuis.

Kot rečeno, gimnazija v vladavini usmerjenega izobraževanja ni smela biti, kar je bila vsekoli od ustanovitve in k čemur se spet vrača zadnje čase. Seveda se vračanje tistega, kar je značilno za gimnazijo, ki je bila od nekdaj nekaj več med srednjimi šolami, rekli so ji tudi elitna šola, ne more zgoditi čez noč, ampak lahko pride le postopno. Tudi zato, ker še ni jasnega koncepta, kakšna naj bi bila nova gimnazija, če jo tako imenujemo, in kakšna oblika mature. Kar se tiče mature, pa to prav gotovo enotna za vso Slovenijo in naravnana na evropske standarde.

Prvi korak k pravi gimnaziji so v Novem mestu kakor tudi drugod v Sloveniji že naredili, ta pa je v tem, da se govori o enotnem gimnazijskem programu in ne obenem tudi o pedagoškem, kar je bilo prej. »V okviru enotnega gimnazijskega programa oziroma izbirnosti, ki jo ta omogoča, imamo pri nas v tem šolskem letu že tri oddelke, ki so obarvani naravoslovno in enega jezikovno-humanističnega. Na tem oddelku se je kot predmet ponovno vrnila latinščina, ki se bo poučevala vsa štiri leta, več je tudi semantične zgodovine, humanistike ipd. Seveda je gimnazijski program že zdaj oblikovan tako, da je prilagojen tistim dijakom, ki bodo kasneje želeli študirati za pedagoške poklice.« razlaga prof. Fuisova. »V prihodnosti,« brž doda, »pa bi želeli oblikovati tak program, da bi bilo kot včasih. Da bi imeli naravoslovno, humanistično in klasično gimnazijo, se pravi tudi redčen oddelke klasične, kar bi seveda pomenilo ponovno uvedbo tudi grščine.«

Vračanje te šole v vzgojno-izobraževalni sistem kot gimnazije sovpada z jubilejem, 245. obletnico ustanovitve novomeške gimnazije. S praznovanjem tega visokega jubileja, s prireditvami, ki se vrstijo že od aprila, in z drugimi manifestacijami hoče gimnazija opozoriti širšo javnost, da je spet tu in da bo tudi poslej tvorno vgrajena v šolsko, enako pa tudi v kulturno življenje Novega mesta in dolenjske dežele kot gimnazija in nič več šola, ki se je v minulem obdobju skrivala za kratico SŠPTNU (Srednja šola pedagoške in tehniškonaravoslovne usmeritve).

245-letnico pa novomeška gimnazija izrablja tudi za začetek lastne revitalizacije. Pod to besedo je mišljeno pokritje gimnazijskega notranjega dvorišča, s čimer bo šola v pritličju pridobila še eno telovadnico v obliki trim kabineto, nad njo pa dvorano za ustvarjalnost gimnazijcev. Kdaj

• Novomeška gimnazija ima ob jubileju, 245. obletnici ustanovitve, 23 oddelkov in v njih 701 učenca, poučuje pa 35 stalnih profesorjev. Pouk poteka deloma tudi v drugi, popoldanski izmen. Honorarni učitelji naj bi bilo poslej kar najmanj, saj je eden od smotrov gimnazije tudi ta, da izvaja pouk predvsem z rednimi, stalnimi učitelji.

bodo uresničeni ti načrti, je težko predvideti, povejmo pa, da vodi akcijo za pridobitev dodatnih gimnazijskih prostorov novomeški izvršni svet.

Novomeška gimnazija se je na vrnitev v vzgojno-izobraževalni sistem kot gimnazija deloma že pripravila. O tem pričajo računalnica, urejena in opremljena s sredstvi iz tako imenovane združene amortizacije, pa opremljene jezikovne učilnice in drugo. Ravnateljica prof. Vasja Fuis zato lahko z zadovoljstvom ugotavlja, da ima gimnazija glede učne tehnologije relativno primeren standard in da je pripravljena na prihodnost.

I. ZORAN

V skupinah se pozna strokovno usposabljanje mentorjev, bodisi na republiških bodisi na področnih seminarjih. Precej je še napak, ki jih laični opazovalci sicer ne prepoznajo, vendar jim v folklornih krogih posvečajo precej pozornosti. Med njimi so predvsem pomanjkljivosti in nedoslednosti pri oblačenju, neuskajenost izvora oblek z izvorom plesov ter negotovost na odru. Kljub vsemu je napredek iz leta v leto večji. Posavje in še posebno Dolenjska pa v folklornem smislu nista več beli lisi na zemljevidu Slovenije.

B. D.-G.

• Več zrnja je v klasu, ki se pripogiba, kakor v klasu, ki stoji pokonci. (Ukrajinski pregovor)
• Kdor se boji smrti, ni dosegel življenja na zemlji. (Ruski pregovor)

Nastopilo 740 mladih pevcev

Na reviji otroških in mladinskih zborov minuli četrtek v Novem mestu

NOVO MESTO — Po občinski reviji odraslih pevskih zborov, ki je bila 19. aprila, so v tukajšnjem Domu kulture izvedli 9. maja še revijo otroških in mladinskih pevskih zborov novomeške občine, in sicer pod že iz prejšnjih let znanim naslovom S pesmijo v pomlad. Glede na to, da se je za to revijo prijavilo kar 15 zborov, ki štejejo skupaj 740 mladih pevcev in pevke, se je prirediteljica, Zveza kulturnih organizacij Novo mesto, odločila, da tako množičen nastop razdeli v dva dela. Tako so navedene dne na odru Doma kulture ob 16. uri peli otroški, dve uri kasneje pa mladinski zbori.

Od otroških zborov, ki delujejo v občini, jih je na reviji nastopilo osem ali skupaj 313 pevcev in pevke. Vsak zbor se je predstavil s tremi pesmimi. Sodelovali so zbori: OŠ Dragotin Kette, OŠ Grm (dva), OŠ Bršljin, OŠ Katja Rupena in mlajši mladinski zbor glasbene šole, vsi iz Novega mesta, pa OŠ Baza 20 iz Dolenjskih Toplic in OŠ Frana Metelka iz Škocjana. Mladinskih zborov je bilo sedem, pevcev v njih pa kar 427, in vsi iz novomeških šol. Tudi ti zbori so se predstavili s po tremi pesmimi. Nastopili so: vokalna skupina OŠ Grm, mladinski zbor OŠ Bršljin, mlajši mladinski zbor OŠ Milka Šobar-Nataša, zbor OŠ Katja Rupena, zbor OŠ Grm, mešani zbor SŠTZU in mešani zbor GŠ Marjana Kozine.

Večer dolenjskih pesnikov

8. maja na knjižnem sejmju v Dolenjskih Toplicah — Podelili bralne značke in priznanja učencem

DOLENJSKE TOPLICE — 9. Topliški knjižni sejem, ki so ga pripravili Mladinska knjiga iz Novega mesta, Zdravilišče Dolenjske Toplice in Osnovna šola Baza 20 iz Dolenjskih Toplic, se je v soboto, 11. maja, končal v zadovoljstvo vseh, organizatorjev in obiskovalcev. Ves teden je v razstavnem salonu poleg Viteške dvorane v zdraviliškem hotelu, kjer je bila prodajna razstava knjig — pripravila jo je Mladin-

ska knjiga iz Novega mesta — pomalem »žuborelo«, najbolj pa takrat, ko so se ob panjih zbrali šolarji in listali po ekspanatih. Sodeč po obisku, ki je bil razmeroma dober, je bil sejem pomemben krajevni kulturni dogodek, vsekakor pa priložnost za počastitev slovenske knjige in slovenske besede.

Kot prejšnja leta so imeli učenci Osnovne šole Baza 20 tudi letos na knjižnem sejmju svoj dan. Mislimo predvsem na vse tiste mlade marljive bralce s te šole, ki so tekmovali za bralne značke in bralna priznanja. Letos je bil tak dan sreda, 8. maja. Dopoldne so Viteško dvorano napolnili najmlajši učenci topliške šole, bralne značke pa jim je podelil in v njih pokramljal pesnik Severin Šali. Popoldne so iste prostore zasedli učenci višjih razredov, dobitniki bralnih značk in bralnih priznanj, v gosteh pa so imeli pesnike Jožeta Dularja, Francija Šalija in Ivana Zorana. Najprej so ob glasbeno-pevskem programu predstavili nekaj njihovih del, nato pa se z njimi pogovarjali.

Zvečer so omenjeni pesniki, posebni gostje sejma, nastopili na literarnem večeru v razstavnem salonu, osrednji prireditvi 9. Topliškega knjižnega sejma. Pesnike je obiskovalcem, ki so napolnili salon, predstavil organizator kulturnega življenja v Zdravilišču Dolenjske Toplice Jani kramar, zatem pa so se s po tremi pesmimi predstavili še sami. Še prej so prislulnili mladim literatom iz Osnovne šole Baza 20, ki so prebrali nekaj svojih del. Na koncu večera so 30 učencem, ki so bili knjigam zvesti vseh osem let v osnovni šoli, podelili knjižna darila — vsakemu po eno zbirko pesnikov Severina Šalija, Jožeta Dularja, Ivana Zorana in Francija Šalija.

— an

ORGELSKI KONCERT

NOVO MESTO — V nedeljo, 19. maja, ob 8. uri zvečer bo v prečenski cerkvi orgelski koncert, na katerem se bo predstavil organist Filip Kriznik iz Trbovelj. Z izbranimi skladbami iz bogate orgelske glasbene literature bo prikazal razvoj in pestrost tovrstne glasbe ter zmogljivosti instrumenta samega.

kultura in izobraževanje

Nad 5000 jih je že prestopilo prag Miniarta

ČRNOMELJ — V galeriji Miniart bodo do konca maja na ogled akvareli ljubljanske likovne pedagoginje Neve Virant — Vranešič. Razstavo so odprli minuli četrtek in z njo tudi obeležili drugo obletnico delovanja te galerije, ki jo od začetka vodita organizator kulturnega življenja v Beli krajini in glasbenik Silvester Mihelič in njegov sin Silvester. Naj bo obletnica priložnost, da na kratko preletimo dogajanja v Miniartu minuli dve leti in ocenimo njihov pomen.

Za otvoritveni dan Miniarta šteje 6. maj 1989, ko se je kot prvi razstavljavec v tej galeriji predstavil s svojimi deli domačin, akademski kipar Jože Vrščaj. To je bil dogodek za Črnomelj, ki do takrat ni imel stalnega likovnega razstavišča in je bil močno prikrajšan za tovrstne prireditve. Že prva razstava je imela velik odmev med belokranjskimi ljubitelji likovne umetnosti, Vrščaj pa je z lastnimi razstavljaljskimi izkušnjami in nasveti Miniartu pomagal, da si je sčasoma izoblikoval svojo podobo in likovno ponudbo.

Do zdaj se je v tej črnomaljski galeriji (na Kolodvorski cesti 37) zvrstilo 22 likovnih prireditev. S samostojnimi razstavami se je predstavilo 14 avtorjev, od tega pet akademskih slikarjev in kiparjev, na treh skupinskih razstavah pa so bila na ogled dela 38 ustvarjalcev. V Miniartu sta bili tudi dve razstavi glasbil, v organizaciji te galerije pa je bila v Črnomlju tudi promocijska pesniške zbirke Pacem in terris semiškega rojaka Lojzeta Krakarja. In še kaj drugega bi lahko omenili.

Veliko organizacijskih in izvedbenih zaslug si je galerija Miniart pridobila s sodelovanjem pri I. belokranjskem likovnem bienalu, ki je povezal 22 belokranjskih likovnikov, in to amaterskih in šolanih slikarjev, grafikov in kiparjev. Del razstave bienala so postavili v Miniartu, del pa v kulturnem domu. Podobno kot pri prvem sodeluje galerija tudi pri drugem bienalu, ki ga pripravljajo že kak mesec, odprli pa ga bodo v petek, 14. junija, ob 20. uri, dan pred jurjevanjem. K sodelovanju so povabili 24 likovnikov, ki delujejo v Beli krajini, in tiste, ki živijo drugje, po rodu pa so Belokranjci. Razstava II. belokranjskega likovnega bienala bo deloma v Miniartu, deloma pa v izloženih oknih vzdolž glavne črnomaljske ulice. Tudi letošnji bienale naj bi bil črnomaljski likovni dogodek leta.

Iz vsega tega je razvidno, da se je Miniart v dveh letih delovanja ne le v celoti vrasel v črnomaljsko kulturno življenje, temveč je temu življenju vseskozi dajal pomenljive tone in barvo pa tudi impulze. Še posebej na likovnem področju. To pa ni nepomembno. Postal je vezni nase najrazličnejše ustvarjalce, ne samo likovnike, in ki postaja čedalje bolj zanimivo tudi za obiskovalce. Do zdaj je njegov prag prestopilo več kot 5.000 ljudi od blizu in daleč, v naslednjih letih pa se nadeja še večjega obiska.

I. Z.

PEVSKI VEČER

TREBNJE — V tukajšnjem kulturnem domu so v ponedeljek, 13. maja, zvečer nastopili otroški pevski zbori OŠ Mokronog, OŠ Šentrupert, OŠ Veliki Gaber, OŠ Mirna in OŠ Trebnje, mlajši mladinski zbor Glasbene šole Trebnje (ta bo nastopil tudi na bližnjem mladinskem pevskem festivalu v Celju) in mladinska zbor OŠ Veliki Gaber in OŠ Trebnje.

OB JUBILEJU

NOVO MESTO — V počastitev 245-letnice novomeške gimnazije je bilo zadnje dni v Novem mestu več prireditev: 7. maja so odprli v gimnazijski avli razstavo izbranih fotografiranih slik, 10. maja ob 20. uri v Fotogaleriji razstavo fotografij nekdanjih gimnazijcev Bojana Radoviča in Saše Fuisa in 13. maja v avli SDK razstavo fotografij gimnazijca Gregorja Bernarda; v Kozinovih dvoranah glasbene šole se je 10. maja s koncertnim večerom predstavil nekdanji gimnazijec pianist Aleš Vesel, gledališka skupina Novomeška jesen 1990 pa je 12. maja nastopila s predstavo Helikopterski desant Jukio Kasaya. Danes, 16. maja, zvečer bo imela vokalno-instrumentalna skupina Copacabana samostojen koncert v Dolenjski galeriji.

Odgovor Zvonki

Kako je z odyozom odpadkov v KS Žužemberk

Odluk o ravnanju z odpadki občine Novo mesto (Sk. D. list št. 19/87) zavezuje Komunalo Novo mesto, da organizira odvoz komunalnih odpadkov iz naselij v novomeški občini po predhodno izdelanem programu.

KAKO POTEKA DELO?

Uvajanje odvoza komunalnih odpadkov smo se lotili v sodelovanju z vodstvom krajevne skupnosti. V skladu z dogovorom s predstavnikom krajevne skupnosti Žužemberk smo vsem gospodinjstvom v krajevni skupnosti poslali obvestilo o uvajanju organiziranega in rednega odvoza komunalnih odpadkov iz njihovih krajev. V obvestilu je podrobno obrazložena problematika onesnaževanja okolja, obveznost Komunalne in občanov po zakonodaji, opisan pa je tudi način in postopek uvajanja odvoza odpadkov v njihovi krajevni skupnosti. K temu dopisu smo priložili še obvestilo občinskega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora ter obrazec za prijavo površin.

Veseli nas, da se velik del občanov zaveda odgovornosti, ki jo imamo vsi skupaj do svojega okolja in do narave. Od prizadevnosti nas vseh je odvisno, ali bomo svoje okolje ohranili zdravo, čisto in čim bolj urejeno ter s tem omogočili zdravo življenje nas in prihodnjih rodov.

Iz zgornjega sledi, da navedbe ge. Zvonke niso točne.

V. d. direktorja:
ADOLF ZUPAN, dipl. iur.

Še o »Vpitju«

Pojasnilo na bodico

V 19. številki Dolenjskega lista je bila v rubriki Novomeška kronika na strani 19 objavljena notica o tem, kakšen odnos imajo delavci Bistroya Zajc na Gorjancih do svojih gostov. Ker notica ni pokazala pravega vzroka dialoga med delavci Bistroya in našim gostom Alojzom Stanišom-Zludom, dajemo naslednje pojasnilo:

Alojz Staniša-Zlud s Konca pri Podgradu in njegov zet sta prišla v naš bistro petek, 3. maja, okoli 12. ure dopoldne. Res, da je Alojz bil v delovni obleki (kar nas nikoli in tudi ne bo motilo), vendar z močno z ilovico obloženimi delovnimi čevlji, s katerimi je namerno napravil skoraj dvajset metrov dolgo ilovnato sled po asfaltnem pločniku. To mu ni bilo dovolj in je s takšnimi čevlji stopil še v lokal ter mazal tla.

Natakarica je gosta postregla, potem pa sem vstopil v lokal še jaz. Gostu sem rekel: »Kako moreš biti tak človek in početi takšno svinjarjo, saj si star šestdeset let.« Poleg teh sem naložil še nekaj krepkih besed v povišanem tonu. Alojz se je nato pobral iz lokala, njegov zet pa je še nekaj časa ostal naš gost.

Z Alojzom Stanišom-Zludom imamo slabe izkušnje. Večkrat nam je že povzročil težave, zlasti se rad zapleta v dialog z natakaricami, kar mu pa ni dovolj, saj jih zelo rad grobo otipava z rokami. Omenim naj tudi primer, ko je eno od njih celo podrl na tla. Lepo prosim njegovo hčerko Dragico, da govori resnico.

DRAGO BADOVINAC

• Večina ljudi se lahko v družbi pogovarja samo na račun drugih. (Vauvenargues)

• Obiščite ZSSR, preden ZSSR obišče vas. (Grafiz iz Hamburga)

• Vlada varčuje, dvajset ministrov si deli ene možgane. (Grafiz)

• Vsaka oblast postane prijazna, ko je zrela za odstrel. (L. Krefit)

Tekmovanje za lepšo podobo Novega mesta

Turistično društvo Novo mesto, komisija za hortikulturno ureditev okolja, razpisuje tekmovanje med stanovanjskimi soseskami, stanovanjskimi bloki in posameznimi stanovanjskimi hišami o ureditvi okolja, urejenosti in ocvetljenosti vrtov, balkonov in oken, urejenosti in čistoči gostinskih lokali, urejenosti trgovin in izložb, okolja šolskih zgradb in vrtcev, na splošno za lepši videz in zunanjo podobo mesta ter njegove okolice.

Tekmovanje traja do pozne jeseni, strokovna komisija Turističnega društva pa bo med letom redno spremljala in ocenjevala vse spremembe v posameznih okoljih. Ob koncu sezone bo objavila v lokalnih medijih končne rezultate tekmovanja oz. ugotovitve, najbolj prizadevnim in uspešnim posameznikom in kolektivom pa bo podelila pisna priznanja in skromne denarne nagrade.

Za lepše okolje in prijetno počutje v tem okolju nas samih in za prijetno počutje naših gostov-turistov vas, spoštovane občanke in občani, vabimo k plodnemu sodelovanju.

TURISTIČNO DRUŠTVO
Novo mesto

Takšnega odnosa oblasti si ne zaslužimo

Zakaj stavka dijakov

Zveza četrtošolcev Slovenije in Zveza dijakov Slovenije na svojo veliko žalost ugotavljata, da se v teh dveh mesecih, odkar je stavkovni odbor intenzivno obveščal javnost o problematiki zaključnih izpitov, potem ko smo pripravili opozorilne demonstracije, ko se je sestal še Strokovni svet Skupščine RS na svoji izredni seji ter ko se je sestala skupščinska komisija, da se situacija za dijake ni spremenila na boljše niti za ped. Pristojni si tako še vedno podajajo dijake kot pingpong žogico in nas cementirajo s »pravno-formalno-strokovnimi« razlogi, ne da bi seveda pri tem mislili na mlado generacijo.

Ob vsem tem ravnanju oblasti, ki vodi k brezpravju dijakov, nam ne preostane drugega kot splošne vseslovenske demonstracije dijakov proti nesmiselnim obremenitvam ter za boljše šolstvo.

Kmalu bo verjetno napočil tudi čas, ko bomo dijaki morali postaviti vprašanje odgovornosti oblasti, saj takega negativnega in, lahko rečemo, tudi arogantnega odnosa oblasti ne zaslužimo. Ne moremo razumeti, v imenu katerih (višjih) ciljev se oblast lahko tako igra z dijaki, da nam na koncu ne preostane drug izhod kot vseslovenske demonstracije.

Po stavki profesorjev, dijakov in delavcev Filozofske fakultete se vlada torej še vedno obnaša ignorantsko in arogantno, ne zavedajoč se, da bi ustrezni krediti lahko zagotovili uspešno in strokovno šolstvo, ki bi popeljalo Slovenijo v tako željeno Evropo.

Ker pristojni do sedaj niso ugodili našim zahtevam, so se 14. maja ob 8.00 uri pričele vseslovenske demonstracije dijakov tretjih in četrth letnikov po vsej Sloveniji in bodo trajale do ugoditve našim zahtevam. Zveza četrtošolcev Slovenije
MATEJ KURENT
Zveza dijakov Slovenije
ALENKA KUNAVEK, predsednica

Kdo je reševal zavezniške letalce

Kakšna je zgodovinska resnica o pilotih iz zavezniških letal, ki so bila med vojno sestreljena nad Slovenijo — Pismo Johna Blatnika, uglednega ameriškega kongresnika, ki je doma na Dolenjskem

Letos 17. februarja je Franci Petrič v Družini zapisal, da je dr. Vladimir Meršol kot primarij bakteriološkega oddelka za nalezljive bolezni v ljubljanski splošni bolnici med vojno veliko pomagal vsem, ki so jih okupatorji preganjali in številne tudi skrli na svojem oddelku. Med temi so bili tudi zavezniški piloti, ki (da) so jih rešili domobranci.

Ob tej trditvi je Franci Cvinček pisec zastavil polemično vprašanje: Kako neki naj bi domobranci reševali pilote iz zavezniških letal, ki so bila sestreljena nad Slovenijo, saj so bili vendar v sestavi najbolj zagriženih nacističnih oddelkov SS oz. pod njihovo komando? To vprašanje je zlasti utemeljeno te dni, ko praznujemo 50. obletnico ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda in ko se Slovenci znova pripravamo, na čigavi strani se je kdo med vojno boril, kdo ima zasluge za osvoboditev in sedanjo natajajočo samostojnost slovenskega naroda.

Celotno zadevo o zavezniških letalcih iz sestreljenih letal nad Slovenijo najbolj pozna novinar in pisatelj Edi Selhaus, ki je po vojni proučil vse dosegljive primere o zavezniških letalcih, v

ta namen večkrat prekrizal Slovenijo po dolgem in počez ter napisal dve knjigi o teh pilotih in drugih zavezniških vojakih, ki so v vrtincu vojne prišli na slovensko ozemlje, Edi Selhaus je po sledih zavezniških vojakov na naših tleh našel le na dva sestreljena ameriška letalca, ki sta prišla v roke domobrancem (pri Igu in Ribnici). Toda oba so domobranci izročili Nemcem. Znano pa je, da so bili Nemci besni na zavezniške pilote, ki so iz letalnih trdnjav sipali težke tovore smrtonosnih bomb na njihova mesta, in so jih zato, če so jim le prišli v roke, veliko takoj postrelili.

Tega so se zavezniški piloti na splošno dobro zavedali. Zato so svoja teško poškodovana letala, če le mogoče, usmerjali proti tako imenovanemu parti-

zanskemu ozemlju, nad katerim so potem posadke izskočile s padali. Številni zavezniški letalci so, zlasti v drugi polovici leta 1944 in v letu 1945, imeli svilene zemljevide naše dežele, na katerih so bila tudi označena osvobodjena ozemlja, kjer je bilo še najvarneje skočiti iz poškodovanega letala. S takimi svilenimi rutami — zemljevidi so pilote oskrbeli pred poletom iz zavezniških letalskih baz v Italiji.

Sicer pa domobranci tudi niso imeli nobene možnosti, da bi sestreljene zavezniške letalce vračali zaveznikom. To bi lahko počeli le, če bi jih prepuščali partizanom, česar pa seveda niso mogli in ne hoteli. Partizani so namreč imeli na osvobodjenem ozemlju zasila letalščiča, na katerih so zlasti ponoči pristajala zavezniška letala, ki so partizanom do-

John Blatnik je bil kot kapetan ameriške vojske v letih 1944 in 1945 član ameriške vojne misije pri Glavnem štabu NOV Slovenije. Po vojni je bil kar trideset let član ameriškega kongresa kot izvoljen predstavnik iz Minnesote. Pred upokojitvijo je bil predsednik odbora za javna dela Predstavnika doma ameriškega kongresa.

Izvršnem odboru ZZZ NOV Republike Slovenije je med drugim pisal: »V Ameriki se še vedno dobro spominjamo, da so se bila med vsemi tako imenovanimi vzhodnoevropskimi državami Jugoslavija edina, ki se je tako herojsko borila proti okupatorju — tudi za ceno strašnih žrtv in trpljenja ljudi.

Letos, od 1. do 6. maja, se bomo zbrali v Los Angelesu, v Kaliforniji, ameriški aviatčarji, ki so bili sestreljeni v zraku nad Evropo v času njihovih bombarderskih misij in ki so potem, ko so odskočili s padalom, bili rešeni in se vrnili v svoje domače baze. Veliko številno med njimi je bilo tako rešenih v Sloveniji, da so se lahko vrnili k svoji enoti, 15. oddelku ameriških zračnih sil, stacioniranih v Bariju v Italiji. Presele bom tem veteranom — aviatčarjem vaše pozdrave in vem, da lahko izročim njihove pozdrave in najboljše želje vam, s katerimi nas povezujejo globoka čustva in spomini...

Se posebej bi želel izraziti naše spoštovanje spomnu tistih hrabrih Slovencev, borcev in državljanih iz vseh plasti ljudstva, ki so žrtvovali svoja življenja v vašem boju za svobodo, kakor tudi, da izrazim svoje spoštovanje spomnu tistih soborcev, ki so nas zapustili v zadnjih petdesetih letih.

Vaš ameriški prijatelj
slovenskega rodu
JANEZ BLATNIK
V. B.

Your American Friend of Slovene Descent

James Blatnik
Janez Blatnik

OKTOBRA 100. OBLETNICA ZAPRETJA LIVARNE NA DVORU — Tukajšnji odbor za pripravo muzeja izdelkov dvorske železolarne vneto dela vrsto let skupaj z Zavodom za zaščito naravne in kulturne dediščine in Dolenjskim muzejem na pripravi možne lokacije za obširno zbirko, katero je odstopil pokojni režiser in pisatelj Marjan Marinc. Želja g. Marince je bila, da zbirka ostane Dvoru. Odbor, zlasti pa gonilni sili odbora Janko Skube in prof. Franci Može, si prizadevajo, da bi bila celotna zbirka razstavljena na samem kompleksu nekdanje železolarne, katere 100. obletnica zaprejša bo oktobra letošnjega leta. V tej smeri je tudi tekel zadnji razgovor odbora z g. Grobovškom (ZNKD), g. Božičem (Muzej) in predstavnikom podjetja Novoles. Na sliki nekaj izdelkov železarne na Dvoru. (Foto: S. M.)

važala orožje, municijo, hrano in obleko, odvažala pa rešene zavezniške pilote in sploh zavezniške vojske, ki so jih rešili partizani oz. aktivisti OF.

O zavezniških letalcih, ki so jih rešili in vrnili partizani zaveznikom, obstajajo natančni podatki v kartotekah v arhivu Inštituta za novejšo zgodovino v Ljubljani. Vrnjenih je bilo 489 angleških letalcev in drugih angleških vojakov, 304 ameriški letalci, 121 francoskih pilotov in vojakov drugih zavezniških armad, skupaj torej 914. Pisatelj Edi Selhaus in številni drugi menijo, da se slovenska oblast pri svojih prizadevanjih za vstop v evropsko skupnost premalo sklicuje tudi na to dejstvo.

Ameriški vojak in nemški ujetnik Roy S. Neil, ki je pobegnil iz taborišča pri Gradcu v Avstriji in prišel do slovenskih partizanov, ki so mu omogočili vrnitev v domovino, je napisal knjigo »Once only — Samo enkrat«. V njej lahko med drugim preberemo: »Želim, da bi ljudje v Angliji vedeli, kaj vse so prispevali jugoslovanski partizani za dokončno zmago v tej vojni — prav gotovo več kot katerikoli narod v Evropi.«

V srcih pilotov, ki so jim slovenski partizani rešili življenje med drugo svetovno vojno, ljubezen do Slovenije ni nikoli ugasnila. Tako je eden med njimi, John Rucigay iz Ballston Lagea v državi New York, telefoniral Ediju Selhausu: »Čestitam ob 50-letnici vaše Osvobodilne fronte. Sem eden izmed ameriških letalcev, ki so jih pri vas med II. svetovno vojno rešili partizani. Kot sin staršev slovenskega porekla sem ponosen na pomoč, ki ste jo Slovenci med vojno nudili ameriškim letalcem.«

Prisrčno je tudi sporočilo britanskega brigadnega generala Petra N. M. Mora, ki je prvič prišel v Slovenijo septembra 1943. S slovenskimi partizani je postal nemško ofenzivo jeseni 1943 ter poleti 1944 zamenjal majorja Jonesa kot šef britanske vojne misije pri Glavnem štabu NOV Slovenije ter ostal na tej dolžnosti do konca januarja 1945. Sodeloval je v več vojaških operacijah slovenskih partizanov, med drugim v napadu in rušenju Štampetovega mostu. Takole je med drugim pisal izvršnemu odboru ZZZ NOV Republike Slovenije:

»Preteklo je petdeset let od ustanovitve slovenske Osvobodilne fronte kot koalicije različnih patriotskih in političnih skupin 27. aprila 1941. Kljub tej časovni oddaljenosti ostaja v mojem spominu še vedno zelo jasen naslednji dogodek: rešitev — ob eni sami priložnosti — okrog 70 od skupine 80 zrušenih ameriških aviatčarjev, ki je bila možna samo zaradi heroizma njihovega zelo majhnega partizanskega spremstva, ki je pod ognjem sovražnika izkazalo vso vrstino in spretnost.«

Dolenjce pa lahko še zlasti veseli pozdrava čestitka Johna Blatnika ob 50. obletnici ustanovitve OF in vstaje slovenskega naroda, saj smo lahko upravičeno ponosni na tega klenega, uglednega moža našega rodu, sina slovenskih staršev, ekonomskih izseljencev v Ameriki (njegov rod izvira iz Uršnih sel, sorodniki ima v Dobindolu).

UKANILI SMO APRIL

Bo lepo vreme, ne bo lepega vremena, bo lepo... Vreme bo! Rezervno perilo, dežnike, pelene in nahrbtnik pa gremo na Zasavsko goru! V lepo urejeni koči so nas prijazno sprejeli, čeprav nas je bilo kar nekaj čez petdeset. Oskrbnik je kot pravi postni uslužbenec žigosal dnevnike. Ker je april lepo miroval, smo krenili proti Geosu. Po poti, ki vodi po gozdovih in med njivami, smo srečevali same pridne ljudi. Spravljali so les, sejali, sadili, grabili. Pa naj še kdo reče, da Slovenci nismo delavnostni! Ustavili smo se v prijetni vasi Klenik in si ogledali model znamenite vaski situle. Ko smo se vzpenjali proti geometričnemu središču Slovenije, smo pridno gledali naokoli, da bi se mi odkrili kakšno arheološko bogastvo. Žal ni bilo nič. April pa nas le ni pozabil, pridno je zalival avtoBUS, mi pa smo skuzi okna kazali osle.

Palninci OŠ
XIV. divizije Senovo

Sto let po ukinitvi železarne

Ali bo letos na Dvoru postavljena muzejska zbirka Marjana Marince?

Letos mineva sto let, odkar je prenehala obratovati železolarna na Dvoru. Ponašala se je z zvenečim nazivom: Cearsarsko privilegirana tovarna za litoželjezo in kovano železno blago kneza Auersperga. V skoraj stoletnem delovanju je veljala za najpomembnejši železarski obrat na Kranjskem. Njene izdelke je najti marsikje po dolenjskih vaseh in v mestih pa tudi drugod po Sloveniji in bivših avstroogrskih pokrajinah. Izvažali so jih tudi v Italijo in Srbijo. Izdelovali so vse, od drobnih predmetov za vsakdanjo rabo do peči in celo mostov. Na marsikaterem pokopališču še danes lahko vidite železne križe, narejene na Dvoru. Ohranjenih je nekaj vodnjakov, npr. v Žužemberku in Višnji Gori, ki krasijo trge večjih naselij. Ti izdelki nimajo le uporabne vrednosti, so namreč zelo lepo oblikovani in zbuja občudovanje tudi sedanjih mojstrov.

Dolenjski muzej je leta 1980 z razstavo »Železarne na Dvoru« — razstavo so videli v Novem mestu in Ljubljani — zbudil precejšnje zanimanje za predmete dvorske železarne. Že takrat se je porodila ideja o ureditvi stalne zbirke. Najbolj vnet zagovornik te zamisli je bil sedaj že pokojni književnik in režiser Marjan Marinc. Sam je zbral veliko predmetov na Dvoru in v okolici in jih restavriral. Želel je, da bi bila njegova zbirka skupaj z zbirko Dolenjskega muzeja stalno razstavljena na Dvoru. Kljub prizadevanju nekaterih — občina Novo mesto je na Dvoru odkupila hišo, namenjeno železarskemu muzeju — se ta zamisel še ni uresničila. Eppur si muove, in vendar se nekaj premika, bi lahko rekli za sedanje dogajanje.

Marjan Marinc je v oporoki zapisal, da podarja zbirko Dvoru, kolikor bodo tam urejeni primerni razstavniki. Nedopustno bi bilo zapraviti priložnost in ne uresničiti njegove želje. Obstaja pa veliko predvsem finančnih problemov. Adaptacija muzejske hiše zahteva velika finančna sredstva. Dolenjski muzej, ki naj bi strokovno skrbel za zbirko, jih nima, prav tako jih nima krajevna skupnost Žužemberk. Soglasno mnenje je, da bi že odkupljeno hišo zamenjali za bivšo železarsko stavbo, s katero upravlja Novoles. Tudi v tem primeru bi bila potrebna precejšnja sredstva.

BODO PRIPRAVLJENI ČAKATI?

KOČEVJE — V prejšnjem mesecu je bila izdelana skupinska lokacijska dokumentacija za nepozidani del površin v približni površini petih hektarov med magistralno cesto in železniško progo med naseljem Kočevje in Breg. To zemljišče je bilo že v vseh prejšnjih planskih dokumentih določeno za pozidavo, ravno tako je bilo določeno za občinski družbenim planom za obdobje 1986—1990. Navzlic vsem takim opredelitvam pa dvomimo, da bodo interese, ki bodo želeli graditi zgradbe za proizvodno — storitveno dejavnost, še pripravljene nekaj časa čakati za sklenitve pogodbe o nakupu zemljišča. Vzrok je v tem, da bo moral občinski sklad stavbnih zemljišč upoštevati predloge vseh tistih, ki so bili dolžni izdati svoja mnenja in soglasje k tej pozidavi. Iz lokacijskega zapisa iz konca oktobra preteklega leta je mogoče ugotoviti, da je teh kar petnajst.

V. D.

IZ KS OSILNICA

VODA ZA PRAZNIK — Vodovod v Ribjeku, ki bo oskrboval s pitno vodo tudi novi kajakaški center (hotel), bo začel predvidoma obratovati za praznik občine Kočevje 3. oktober.

KMALU KAJAKAŠKI HOTEL — Pri novem kajakaškem hotelu je treba urediti še fasado, dokončati fino montažo in urediti okolico. To urejajo tudi s prostovoljnimi delom članov KSD, veliko pomaga LJV pa tudi drugi, da bi bil objekt čimprej dokončan.

ČISTILNA NAPRAVA — Dokončujemo čistilno napravo, ki bo čistila odpadne vode za vas Ribjek in za kajakaški center.

NOVI ASFALT — Minulo leto je bilo asfaltiranih okoli 2,5 km vaških in lokalnih cest. Tako je ostala za asfaltiranje le še cesta proti Malinišču v dolžini okoli 800 m. Ko bo opravljeno še to, bodo asfaltirani vsi priključki na regionalne in magistralne ceste v KS Osilnica.

S prizadevanji za ureditev železarskega muzeja na Dvoru nikakor ne bi smeli odnehati. Tak objekt lahko predstavlja veliko turistično zanimivost. Upamo lahko, da se bodo tega zavedli ne le domačini, ampak tudi tisti ljudje v občini oziroma republik, ki z vplivom in finančnimi možnostmi lahko kaj pomagajo. Preveč mlinov ob Krki se je že podrl in preveč gradov je ostalo po vojni v ruševinah, da bi lahko mirno gledali, kako dragocena kulturna dediščina izginja tako rekoč pred našimi očmi. Da postajamo ob tem kljub bahavim zidanicam in novim avtomobilom čedalje večji reveži, se zaveda malokdo.

FRANC MOŽE

Gobarji oživel

Povabilo za članstvo v Gobarski družini Ribnica — Obračun sezone

Že po novem letu, do 15. januarja, sta dež in odjuga izzvala na površino zemlje prve pomladanske gobe marčnice. Vse je kazalo, da se obeta dobra letina. Ko pa je pritisnil suh mraz in ni bilo snega, jih je pobralo. Sedaj se le poredkoma in težko najde kak primerek. Sezona za to vrsto gob pa tudi že mineva.

Z malo zamude, pa so začeli rasti mavrini in najbolj zagnani gobarji jih celo v dežju naberejo na svojih terenih tudi več kot sto. Kažejo se že prve majniške kolobarnice (prusnice) in travniške gostoliste.

Lani smo praznovali 15-letnico organiziranega gobarstva. To obdobje smo imeli kar lepe uspehe. Pripravili smo 15 razstav, na katerih smo pokazali in opisali s pomočjo ljubljanskih strokovnjakov povprečno 200 do 250 različnih vrst gob. Seveda je za dobro razstavo odločujoča letina. Ljudje si razstave radi ogledajo in veseli smo, da na ta način pomagamo, da ne pride do zastrupitev.

Oba zaključka lanske sezone so nas obiskali gobarji iz Sežane. Pokazali smo jim ribniške znamenitosti in kljub močnemu deževju ni manjkalo dobre volje. Tudi oni so nas povabili v Sežano in obisk jim bomo vrnili 18. maja. Prijavilo se je 40 članov. Izlet bo zanimiv, ogledali si bomo kraško jamo Vilenica, kobilarino Lipica, Pršutarno in še kaj.

Ribniški gobarji želimo vsem, ki nabirate gobe, dobro bero, še posebej pa opozarjamo, da daste v košarjo le tiste gobe, katere dobro poznate. Če pa želite zvedeti kaj več, se včlanite v društvo, kjer se boste z gobarji še bolj spoznali.

VIKTOR OBLAK,
predsednik GDR

Resolucija o miru in sožitju med narodi

S posveta civilnih invalidov na Čatežu

Predstavniki Zvez civilnih invalidov vojne dežel spoznoma ALPE JADRAN: Republike Slovenije, Republike Hrvaške, Land Karnten, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia, Regione Veneto, Autonome region Trentino-Sudtiroil in Regione Lombardia in predstavnik Centralne organizacije invalidov vojne Republike Avstrije ter predstavnik Nacionalne organizacije civilnih invalidov vojne Republike Italije, zbrani na posvetu 5. aprila 1991 na Čatežu ob Savi v Republiki Sloveniji, izhajajoč iz načel spoznoma ALPE JADRAN in načel splošne deklaracije o človekovih pravicah Organizacije Združenih narodov, sprejemamo skupno.

RESOLUCIJO O MIRU IN SOŽITJU MED NARODI

1. Mi, žrtve vojne, zaznamovani od vojnega materiala in vojnih dogodkov imamo moralno pravico in dolžnost nenehno opozarjati človeštvo na vojne strahote in pozivati vlade, parlamente, stranke in organizacije na prepoved vsakršnega nasilnega reševanja meddržavnih in mednacionalnih sporov ter vseh drugih oblik fizičnega in psihičnega nasilja nad ljudmi.

2. Mi, ki smo bili zaradi vojne in vojnih strahot oropani srečnega otroštva in ki smo zaradi vojne zaznamovani za vse življenje, obsojamo vsako človeško brezumje, ki je in ki bi pripeljalo do takega stanja. Zato velja naš poziv vsem, ki lahko vplivajo, da se vojne in tragedije, ki jih prinaša nasilje, ne bi nikoli več ponovile ne tu, kjer živimo mi, in ne drugje na našem planetu.

3. V ta namen pozivamo vse države sveta, naj pri svojem ravnanju zagotovijo dosledno uresničevanje načel deklaracije o človekovih pravicah Organizacije Združenih narodov. Vlade dežel ALPE JADRAN pa pozivamo, naj se območje teh dežel razglasi kot demilitarizirano območje. Pri tem se predstavnik invalidov vojne zavezujemo, da si bomo prizadevali, da bo naš poziv k demilitarizaciji prišel čimprej v programe naših vlad in da bo vključen tudi v ustave.

4. Predstavniki invalidov vojne dežel ALPE JADRAN pozivamo vlade, naj se z vsemi silami zavezujemo za mirno rešitev jugoslovanske notranje politične krize, kar je v interesu Jugoslavije, naših dežel, Evrope in vsega sveta.

5. Invalidi vojne dežel članic ALPE JADRAN smo odločeni, da bomo za doseganje navedenih ciljev združili vse svoje sile in v ta namen trajno sodelovali tudi v bodoče.

Čatež ob Savi, dne 5. aprila 1991

Ameriško pismo

Na kratko iz pisma, poslanega 25. aprila 1991

NABIRAJO REGRAT — Zadnje čase pisanje počiva. Hodimo v okolico Clevelanda, kjer imajo farme tudi nekateri Slovenci, nabiraj regrat, ki ga imam zelo rad. Amerikanci ga ne jedo. Pravi, da je to že zastarano; pridejo pa na sodo tisti, ki so pobijali med vojno, če jim je to dokazano. Čudna logika.

CUDNE IZJAVE — Zadnjič je bila tu Spomenka Hribar in je baje dajala neke čudne izjave, ki emigrante jezijo. Po teh govorih namreč ne bi prišli pred sodišče tisti, ki so pobijali po vojni, ker je to že zastarano; pridejo pa na sodo tisti, ki so pobijali med vojno, če jim je to dokazano. Čudna logika.

DINAR PADA — Ameriški časopis piše, da je veliko evropskih agencij odpovedalo počitniške aranžmaje v Jugoslaviji. Wall-Street Journal pa piše, da dinar zelo devalvira. Še pred tednom je bil pri vas 1 dolar 14 do 15 din, zdaj pa je tukaj dolar vreden že 23 din. Tak skok je bil v tednu dni. Odvečen dinarje menjajte v dolarje ali DEM.

NOVO JUTRO — Dobil sem že štiri številke časopisa, ki ga izdaja Ivo Zajdel. Meni se zdi malo čudno, ker piše tako nezaprano, ni pa pri dokumentiranju tako točen.

In še iz »Ameriške domovine«: NEMOČ SLOVENSKE DEMOKRACIJE — ... silno navdušenje nad zmago demokracije (na volitvah) je hitro uplahnilo zaradi vse prepočasne reševanja nakopičenih problemov... Ljudje so razočarani nad počasnostjo sprememb... Mnogi govorijo, da bodo na prihajajočih volitvah... spet utegnili zmagati komunisti... Noben resen človek ne verjame, da bi komunisti po morebitni volitvi zmagali po 45 letih neuspeha na oblasti vodili narod v lepšo bodočnost...

Lep pozdrav vsem E. C.

Bush vabi Udovč

Naš rojak povabljen

Ameriški predsednik George Bush priredi 23. junija Predsedniško večerjo, na katero je poleg številnih imenitnih gostov, podpredsednika Quayla, članov predsedniškega kabineta in republikancev iz predstavnika doma povabljen tudi naš rojak Jože Udovč. Gre za vsakoletni družabni in politični dogodek, ki naj okrepiti položaj Busha in njegove stranke.

Jože Udovč, ki že desetletja živi in dela v Združenih državah Amerike, je bil že večkrat deležen posebnih pozornosti in počastitev, med drugim so ga sprejeli za člana ugledne organizacije Republikanskega senatorskega notranjega kroga. Med podvigi, ki so pritegnili pozornost, je nekaj posebnega njegov prelet Atlantika z enomotornim letalom leta 1988.

Jože Udovč ali Joseph Udovch, kot se zdaj uradno imenuje, je doma iz Podliscia pri Dobrniču na Dolenjskem. Otroštvo je preživel v veliki revščini. Očeta je izgubil, ko je bil star pet let, mati pa je z dninarstvom preživljala pet otrok, ki tudi po mesec dni niso videli kruha. V Združene države Amerike se je izselil kot dvanajstleten fantič. S trdim delom in pridnostjo ter domiselnostjo mu je uspelo v »deželi priložnosti«: ustanovil lastno podjetje in se tudi drugače uveljavil. Kljub več kot polstoletnemu življenju v ZDA je ostal zavezen Slovenec in Dolenjec, kot poudarja v pismu našemu uredništvu, zato bo na večerji zahteval, da zaigrajo tudi kakšno slovensko polko.

Demokracija ni samo ene barve

Ob prvi obletnici Demosove vlade — Drama se sedaj šele začneja

Približuje se konec polnega šolskega leta učenja pluralne demokracije oziroma strankarske politike Demosove koalicijske vlade. Mnoge predvolilne obljube so ostale neuresničene, da ne rečem, da so se spremenile v laži, prežete s sovraštvo; revanšizmom, klerikalizmom in sebičnim malomščanskim egoizmom. Za nami je že kar nekaj Pučnikovih, Peterletovih, Ruplovih, Bučarjevih in Janševih koledarskih napovedi, ki se niso uresničile. Slovensko ljudstvo še vedno bolj zaupa Kučanu in Drnovšku. Zgodovinska zasedanja slovenskega parlamenta pa se nadaljujejo, recimo ponavljajo, kajti zgodovinska resnica ostaja še vedno ista. Kdor ne usmiljeno ruši preteklost, ne more

ustvarjati ne sedanjosti in ne prihodnosti. Zaradi naštetih slabosti, obenem pa še zaradi neodgovornosti, nesposobnosti in končno zaradi demoraliziranosti in odtujene zavesti izvoljenih demokracijskih poslancev, se ob obtožbah in preglasovanjih ne dogaja dosti vrednega za boljši in lepši jutri slovenskega ljudstva. Podobe zasedanja zborov parlamenta so povsem enake kot zasedanja preteklih socialističnih samoupravne delegatske skupščine. Razlika med njima pa gre še vedno bolj v prid prejšnji delegatski socialistični skupščini.

Slovenija je teritorialno med seboj sprta in razdeljena. Takšnim težnjam pa botrujejo tudi nekateri slovenski ministri.

Politično spektakularne igrice so še kako prisotne v poslanskih klubih Demosove koalicije. Pomlad, ki je zavela čez Slovenijo, je po mojem prepričanju bolj podobna turobni jeseni. Borci, upokojenci, delavci in mladina so ostali praznih rok, opeharjeni za možnost dostojnega življenja.

Danes, ko to pišem, sem podoživljal dan OF slovenskega naroda z množico na trgu revolucije in še z vsemi tistimi, ki razmišljajo podobno kot jaz. Demosova vlada mora priti do spoznanja, da ne more več govoriti v imenu vsega ljudstva, kajti večji del slovenskega prebivalstva ji ne verjame in ne zaupa več. Politika Demosove vlade je naredila hud rez v slovenskem nacionalnem prostoru. Lanska kočevska in ostale spravne maše so postale Demosova politična farsa, kajti drama o usodi slovenskega naroda se šele sedaj resnično začneja.

Plebiscit je zahteval upoštevanje korektnosti in zakonitosti. Sedaj pa smo se znašli v pustolovščini, iz katere bi radi izšli Demosovi avanturisti kot novi zgodovinski zmagovalci, ne glede na ceno življenja slovenskega ljudstva. Uveljavljanje načel o organiziranju redne slovenske vojske potrjuje strah, da se bo tudi ta vlada skrila za hrbe tistih, ki delijo demokracijske pravice z orožjem. Ko gospodarstvo dobesedno propada, vlada nespametno deli proračun in jemlje pravico do zdravstvenega varstva in pomoči obolelim prebivalcem.

Demokracija ni niti povsem rdeča niti povsem črna, pozna tudi druge barve in odtenke. Žal pa je nekaj v ljudeh, kar je vse doslej in bo v bodoče odločilo o širini pojma demokracija glede na varnost in potrebo.

MARJAN PEČAN
Kotna pot 10,
Dragomer

Poskus ocene nekega vladanja

Kot nekoč Galileo zatrjujem: In vendar se vrtil!

Ob vseh mogočih napadih, ugrabitvah, podkanih in nizkih udarcih sem se odločil, da napišem tudi jaz svoje mnenje o »nesposobni« slovenski vladi. Glede na to, da je očitkov kar precej, bi se tu omejil na pozitivne vidike vladanja »Peterletovega podjetja«.

Glavni očitki »konstruktivne« opozicije so naperjeni proti gospodarskim ukrepom, socialni politiki, vplivom na medije, ukvarjanju s stvarmi, ki se opoziciji zdijo nebitne. Vse navedene probleme je tudi vlada vzela za svoje. Toda ponuja drugačne rešitve, kot jih želi servirati opozicija. In te rešitve že dajejo rezultate.

Ob začetku vladanja je novo vlado čakala velika dota. Večina stvari v tej

doti so bili že zgoraj navedeni problemi. Napovedi o brezposelnosti ob koncu leta 1990 so govorile o številki 100.000. Z ukrepi je vlada obstala pri številu 35.000. Očitek, da vlada brska za kostmi, se mi zdi vsaj neokusen, če že ne nemoralen. Vlada ne more nositi odgovornosti za to, da se iz dneva v dan odkrivajo mesta množične povojne morije. In če mnogi ljudje po petdesetih letih izvejo, kje počiva njihov sorodnik ali znanec, in mu prižejo lučko, je to prej uspeh kot pa neuspeh nekega vladanja. Očitek vladi, da se želi polastiti vpliva na medije, je smešen. »Samostojno« Delo, »neodvisni« Dnevnik, da — samostojna in neodvisna, kar se tiče pozicije, in toliko bolj odvisna in nesamostojna od opozicije. Želja po vladnem časopisu je zato normalna in naravna. »Slovenec« bo vladni časopis, toda očitno ga bodo prehiteli »Novice«, ki bodo »samostojne« in »neodvisne«, kar zadeva vlado, seveda.

Gospodarski problemi, kot so Elan, Metalna in pri nas doma Novole, Iskra, Novoteks, so podedovani. V času vsesplošnega kaosa pri nas, ko vsakdo lahko denar tiska, g v zame in ne vrne, ki je edini optimist smejejo se gospod, ki hodi po svetu in skuša prepričati sogovornike, da ima stvari edino on v rokah, se vlada ne more obnašati drugače, kot da igra vlogo gasilca in skuša čim bolj zmanjšati proračun. In to je tudi storila. Verjetno se bo gospodarska situacija še bolj razjasnila, ko bo rešen problem lastništva. Tudi s tem je vlada močno zasedena. Vse, kar je bilo odtujeno (lep izraz za krajo), je po vseh moralnih zakonih potrebno vrniti. Prejšnji lastniki so po večini tudi dobro gospodarili, tako da je to že delna rešitev problema. V petdesetih letih, ko so nekateri v imenu ljudstva in delavstva samoupravljali, je veliko ljudi vložilo mnogo svojega kapitala — dela v to lastnino. Za kapital, za katerega se opozicija tako boji, pa je — vsaj po stanju našega gospodarstva — že v veliki meri zapravljen. Verjemite, da ni bil zapravljen v enem letu.

Menim, podobno kot nekoč Galilei, da se pri nas kljub vsemu obrača na boljše. Čuti se, da se nekdo trudi stvari peljati drugače, kot so jih peljali do sedaj. Izbojčati pa jih želi na civiliziran, umirjen način. Navsezadnje je danes veliko boljše tudi za opozicijo: včasih je postavljena in neizvoljena pozicija oblast opozicijo preganjala; današnji štiti poslanska imuniteta. Samo toliko, da se ve.

JANI KRAMAR

V Kočevju balinajo z ljudmi

Kljub obljubam in zagotovitvam Hudolinovi že 6 let čakajo na stanovanje, čeprav so možnosti zanj bile

KOČEVJE — Nada Hudolin, prodajalka pri Trgoprometu Kočevje, nam je potožila, da z možem Brankom (zaposlen v Hotelu Pugled) že šest let čaka na obljubljeno stanovanje. Stanujeta namreč nad nekdanjo gostilno Rog (zdaj mladinski klub Škor) na Ljubljanski c. 4 v Kočevju in nimata svojih sanitarij, za nameček pa zvečer vadijo v sosednjih prostorih razni mladinski godbeni ansambli. Ni čudno, da jima je vse to že občutno načelo zdravje in živce.

Vendar bi moralo biti stanovanjsko vprašanje Hudolinovih že zdavnaj rešeno. Hotel Pugled je namreč oddal gostilno Rog takratni organizaciji ZSM pod nekaterimi pogoji, med katerimi sta bila tudi, da se stanovanec zagotovi stanovanje drugje, in sicer lahko tudi po predaji stavbe mladini, in da mladinski klub ne sme poslovati kot gostišče ali bife. Sedanja direktorica hotela Nace Vidrih se spominja prigravarjanih takratnih odgovornih predstavnikov občinskih in političnih organov, češ: »Oddajte gostilno Rog za potrebe mladine, vprašanje stanovalcev pa bomo že mi rešili.« Vendar je bil hotel kar dvakrat izigran, saj je v mladinskem klubu bife, Hudolinova pa sta še vedno brez novega stanovanja. Tudi sekretarka hotela Olga Kojek ima dokument od 1. aprila 1985, ki pravi, naj Samoupravna stanovanjska skupnost zagotovi stanovanja vsem, ki stanujejo v Rogu. Pravi, da so se delavci hotela Pugled šele po zagotovitvi, da hotel ni dolžan stanovalcem v Rogu zagotoviti novih stanovanj, ampak bo to storila občina v sodelovanju z drugi-

mi, odločili na referendumu, da prenesejo gostilno Rog v last organizaciji ZSM. Tako hotel te zadeve ni dolžan reševati, pa še denarja nima.

Na stanovanjski skupnosti njen vodja Antun Gašparac o zadevi ni vedel dosti, ker je komaj dobro prevzel to dolžnost. Pozanimal se je pri prejšnjem vodji. Za omenjeni dokument z dne 1. aprila 1945 ni vedel, pač pa za drugega z dne 6. oktobra 1988, ki med drugim pravi, da je v skladu s predpisi dolžna zagotoviti nadomestna stanovanja organizaciji ZSM (zdaj pa velja to za njegovo naslednico LDS) ter da naj podjetje Trgopromet in hotel Pugled denarno pomagata pri zagotovitvi nadomestnih stanovanj. Podjetja pa za to akcijo nista kazali zanimanja.

Pri LDS se nisem oglašil, ker je znano, da ta stranka nima denarja in da omenjena stavba razpada. Pri Trgoprometu odgovornega službenca nisem dobil, direktor Ivan Glad pa je povedal, da je bivši predsednik IŠ občine Lado Lenassi zagotovil, da so nekatero variante, po katerih se bo dala zadeva rešiti. Predstavnik občinske skupščine Miro Ferlin pa je dejal: »Ta stanovanjski problem bo rešen v okviru spremembe namembnosti te zgradbe, ki bo vključena v sklop bodoče tržnice ali bodočega trgovsko-poslovnega središča.«

Rešitve se torej nakazuje. Žal pa reševanje traja predolgo, že dobrih šest let. Balinanja z ljudmi je bilo dovolj in čas je, da odgovorni izpolnijo dane obljube.

J. PRIMC

»Brez Dolenjca je kot brez elektrike«

Videorekorder je prišel v prave roke

ŠENTJURIJ — »Nisem mogel verjeti, da Miklavž nosi tudi maja,« so bile prve besede ob srečanju z našim prvim nagajencem v akciji Dolenjskega lista Jožetom Draganom iz Sentjurija pri Mirni Peči. Že v petek smo mu kar na dom prinesli videorekorder in prepričali smo se, da je roka naše tajnice Ljudmile Brulc

med vsemi naročniki, ki so že poravnali naročnino, izbrala pravega. Draganovi so naši stari naročniki že 27 let in računalniki so ugotovili, da še nikoli niso bili terjani zato, ker niso poravnali dolg do časopisa. Naše nagrade sta bila še posebej vesela Draganova najmlajša družinska člana Tina in Borut, saj se bosta sedaj po mili volji lahko nagledala risank ter otroških in mladinskih filmov.

Draganovi žive od kmetije. Na leto oddajo dobrih 20.000 litrov mleka in zredijo 4 tone pitane govede. »Za nas na kmetiji ni veliko časa za prebiranje časopisa in gledanje televizije. Pred časom smo tudi zaradi družinskega proračuna odpovedali Nedeljski dnevnik, Dolenjcu pa se ne moremo odpovedati; v četrtek bi manjkal v ilji. Bilo bi pustilo kot takrat, ko zmanjka elektrike,« je povedala Jožetova mama, žena dobitnika naše prve nagrade.

J. P.

Grad spet oživja

ČRNOMELJ — Restavracija, diskoteka in snack bar Grad v središču Črnomolja so s 1. majem prešli v zasebne roke. Od podjetja Gostinstvo jih je za 10 let najel bivši vodja obrata Grad Jože Žagar. Podjetje se je po njegovih besedah odločilo za ta korak zaradi izgube obrata, Žagar pa je prepričan, da bodo morali slej kot prej preiti v zasebne roke vsi družbeni gostinski lokali z izjemo velikih koncernov.

»Sicer pa si ne delam utvar, da bom v lokalu, ki je precej zanemaran in v katerega bom moral veliko vlagati, čez noč imel velik dobiček. Srečen bom, če bom prvi dve leti posloval s pozitivno ničlo, potem pa bi se mi moralo začeti tudi kaj vračati. Če o tem ne bi bil prepričan, se gotovo niti ne bi odločil za najem,« razmišlja Jože, ki se zaveda, da bo potrebno v lokalu postoriti marsi-

Jože Žagar

kaj, da bo delo steklo tako, kot si je zamislil.

»Pogoj ob najemu je bil, da vsaj za pol leta zadržim vse zaposlene, ki jih je z mano vedel 11. T ljudje so pripravljene delati, vendar je predvsem v kuhinji čutili pomanjkljivo znanje. Zato smo se najprej lotili prav kuhinje, kjer želimo izboljšati ponudbo in kakovost jedi. V teh nekaj dneh, kar je Grad v zasebnih rokah, se že pozna sprememba, ki se kaže tudi v tem, da se je prodaja malice močno povečala,« pravi kritično Žagar.

V lokalu, v katerem lahko pripravijo po 400 obrokov na dan, se morajo seveda domisliti marsičesa, da vso to hrano tudi prodajo. Tako za podjetja pripravljajo ponudbo s tedenskimi meniji, v kratkem bodo začeli hrano, predvsem pizze, dostavljati tudi na dom, pripravljati pa tudi stare, skoraj pozabljene belokranjske jedi ter jedi, po katerih bo Grad še posebej znan. Po Žagarjevih zagotovilih bodo na vrtu restavracije pripravljali glasbene večere in druge kulturne prireditve. Če pa bo klima bolj naklonjena turizmu kot doslej, bodo s pomočjo turističnih agencij gostili tudi skupine turistov. »In morda še kaj,« pristavi ob začetku svojega zasebnitva Jože Žagar.

M. B.-J.

Še druga plat o domnevni prevari

Novomeško zasebno podjetje Ga-ma vrača očitke Kocjanovim z Butoraja

Čeprav časopis ni ravno najprimernejši način reševanja sporov, ker obstajajo za pristojne institucije in načini, vendarle moram odgovoriti na neutemeljene izjave in laži ter blateno iz Gostišča Kocjan iz Črnomelja.

Kdor pozna, kako poteka gradnja, ve, da se na gradbišču vsakodnevno podpisuje le gradbeni dnevnik (kar priznavata), medtem ko se gradbena knjiga izdela po končnih delih. Da zakonca Kocjan nista bila seznanjena z njo, je laž, kar dokazuje vsebina prevzemnega zapisa, kjer je točno navedeno, da sta se natančno seznanila tako pismeno kot usno z njeno vsebino in nanjo nista imela prepob. Da bi ne ugovarjala, da je nista prejela, sva jo ponovno poslala priporočeno. Prevzemni zapisnik, s katerim sta prejela tudi obratno opravljenih del in gradbeno knjigo, sta podpisala dne 23. 1. 1991 in na vse skupaj, razen nekaterih nepomembnih, nista imela pripomb. To pomeni, da ni ničesar spornega kljub več kot enomesečnemu obratovanju. Hkrati sta prejela projekt, ki pa ni bil prej predan, ker sta kljub večkratnim opozorilom predložila lokalno dokumentacijo, na našo urgenco pri občini Črnomelj, šele 24. 12. 1990.

Glede vnaprejšnjega nakazila 926.000 din naj navedem, da so nakazila (za vse imenovane virmenske naloge) potekala dokaj čudno, in da je bilo to dejansko sporno, sva izvedela, ko so nas obiskali iz UVJ Novo mesto, ko so raziskovali ovdoblogalaga z denarjem KZ Črnomelj, kjer je bila računovodkinja. Iz kopije pogodbe, ki sta jo podpisala, je razvidno, za koga in kakšne namene so bili uporabljeni krediti KZ Črnomelj in kdo se jih je obvezal vrni-

ti. Res na žalost velja pregovor »Kdor je dober, je oslu podoben!«

Koliko in kako sta Kocjanova pripravljena plačevati račune, bi bilo zanimivo vprašati v Harmoniji Maribor glede glasbenika, ki je zabaval obiskovalce gostišča vse od 14. 12. 1990 do tedaj, ko sta mu sodelovanje odpovedala, v Studiu D glede reklama, v trgovini Elba glede TV, v Mercatorju, kjer sta nabavljala robo, v Petrolo, kjer sta naročila olje in objubila naročilnico GA-ME, itd. Da ne govorim, koliko naših izvajalcev se je osebno in telefonsko zglasilo pri njiju, pa nista bila pripravljena na pogovor z nami, koliko dopisov imamo v našem arhivu, na katere se nista odzvala; da ju je na mirno rešitev spora pozval naš odvetnik, pa nanj nista reagirala, da ne govorim o naših telefonskih pozivih in obiskih v gostišču.

Škoda je vsake besede o tem, da se nista mogla dogovoriti z nami. Ne mogla, tudi slučajno se nista hotela! Imela sta celo že odobreno posojilo pri SKB (Beogradska banka) v Novem mestu, kamor sta kot naslov nakazila predložila našo končno pogodbo, pa posojilne pogodbe nista šla podpisati, ker sta ugotovila, da je ceneje, da ju tožimo in tako čimbolj zavlečemo plačilo.

Da je bilo na začetku dogovorjeno plačilo 900.000 din, je čista laž, saj je iz med gradnjo podpisanih pogodb razvidno, da še samo iz teh izhaja večja vrednost in s tem obveznost. Da gre pri navedbi tega zneska za namensko zavajanje javnosti, je jasno tudi iz obračuna, ki sta ga prejela in kjer je posebej naveden znesek za dela na samem objektu in posebej za dela na plinski postaji; kasneje pa sta prekinila dela na zunanji ureditvi in smo le-to obračunali

kasneje, posebej pa smo izstavili račun za projekt, ki ni bil vstet v obračun del.

Če bi bila dejansko tako poštena, kot se hočeta prikazati, bi lahko poravnala vsaj račun za projekt, na osnovi katerega sta dobila obrtno dovoljenje. Navadno se tudi ugotavlja sporni del, nespornega pa je potrebno poravnati. Tu pa ni spornega ničesar, saj je vse podpisano brez pripomb, sporno je le plačilo, za katero sta se Kocjanova pač odločila, da je le 900.000 din.

»Zakaj pa bi plačali, saj nam tako nič ne morejo! Kolikor se bo dalo, bomo vlekli proces in zbili cene, pa bo vse skupaj manj vredno!« Na žalost je pri nas to dejansko možno, kljub temu da je delo opravljeno, dokumentacija izdelana in podpisana z obeh strani in kljub temu da investitor, ki je bil ves čas prisoten, tako pri nabavi materialov kot pri pogovorih z izvajalci, na vse skupaj nima pripomb. Gospod Kocjan je posamezne izvajalce prosil, naj na njegovo častno besedo, da bo takoj plačal, opravijo tudi cel kup dodatnih del. V gradbeni knjigi so vložene kopije predračunov, računov in tudi virmanov, pa se kljub temu v njej »nič ne znajde«. To je zares žalostno.

Kocjanova točna vesta, da je na objektu opravljalo dela 15 izvajalcev s svojimi ekipami, da je material vozilo in odvažalo 5 avtoprevoznikov, da ne omenjam trgovin, kjer smo nabavljali material in zaprejo računov za ta objekt imamo za zajeten register. In vse to pa organiziranje in vodenje del na objektu dva meseca ponoči in podnevi, delo za mizo in za risarno desko je za Kocjanje vredno le 900.000 din. Vsa, kdor malo pozna cene materiala, opreme in obrtnikov, ve, da lahko to izjavi samo tisti, ki se očitno iz vseh norčuje.

Po izjavi ljudi, ki jim Kocjanovi niso hoteli plačati in so morali plačilo grobo izsiliti, in tistih, ki jim še vedno dolgujejo, jim je že nekajkrat uspelo izmuzniti se plačilu. Tokrat pa ne bo tako! Na žalost je na čelu naše firme ženska, slepa za ženske čare, gostišče stoji in obratuje zaradi našega vložnega dela in kapitala, zato tudi za las ne odstopamo od dolžnega zneska, do katerega so še upravičeni tako izvajalci kot trgovine in nazadnje tudi naša firma, brez katere Gostišča Kocjan ne bi bilo, še namjanj pa 14. 12. 1990.

»GA-MA«
Direktor:
ROMANA TRPIN

KLJUB TEŽAVAM SMO ZMOGLI

»Tudi v teh težkih razmerah, ko nam politika kroji življenje in se ubadamo z drugimi življenjskimi težavami, nismo obupali, ampak smo vztrajali do konca.« je v uvodu pri otvoritvi asfaltirane ceste poudaril predsednik gradbenega odbora Grič, Anton Pevec. Krajani Cellevca in Griča smo s skupnim delom uspeli posodobiti cca 2100 m vaške poti in s tem zaključili dela na skoraj vseh trasah v tem koncu, ki spadajo pod okrilje KS Šmarjeta. Dela so kljub nekaterim tekočim težavam potekala po planu, pri tem pa nam je pomagala tudi KS Šmarjeta, ki nas tudi tokrat ni pozabila. S svojim delom pa se so izkazali tudi delavci Cestnega podjetja, ki so dela zelo vestno opravili. Ni pa to konec naših načrtov, kajti pred nami so še dela, in sicer izgradnja mrliške vežice v Slapih, v kar so že vložena sredstva, posodobitev ceste Mala Strmica in druga investicijska dela. Upamo, da bomo s pomočjo krajanov tega kraja in KS Šmarjeta naše plane tudi izpolnili.

BRANE ZORAN
Grič pri Klevčevu

Revija cerkvenega petja

V kapiteljski cerkvi bila 2. revija slovenskih cerkvenih zborov — Pokrovitelj nadškof

NOVO MESTO — V cerkvi sv. Nikolaja v Novem mestu, znani tudi kot kapiteljska cerkev, je 4. in 5. maja potekala 2. revija slovenskih cerkvenih zborov. Sodelovalo je 18 pevskih zborov iz Slovenije in zamejstva. Pokrovitelj prireditve, ki obeta postati tradicionalna, je bil slovenski metropolit nadškof dr. Alojzij Šuštar. Reviji je tudi osebno prisostvoval. To zanimivo srečanje cerkvenih pevcev je organiziral ljubljanski Micom v sodelovanju z novomeškim kolegialnim kapiteljem in mladinskim programom TV Slovenija, omogočili pa so ga: ZKO Slovenije, Slovenska pevstva zveza, pripravljavni odbor za praznovanje 500-letnice Kapitlja, novomeška občinska skupščina, župnišča nastopajočih zborov in Nedeljski dnevnik. Generalni sponzor je bil Slovenjane.

Na reviji se je vsak zbor predstavil z dvema pesmima in je petje v akustični cerkvi lepo zvenelo. Zbori so izvajali skladbe domačih in tujih skladateljev; od slovenskih so bili to: Tomc, Trošt, Kimovec, Gallus, Mav, Jereb, Močnik, Fabiani, Klancič, Hladnik, Kraljič, Jeričjo in Sattner.

Prvega dne, 4. maja, so nastopili: mešani zbor sv. Martina iz Moravč (zborovodja Alojzij Štefan), mla-

dinski mešani zbor sv. Nikolaja iz Logatca (Marjan Gradadolnik), mešani zbor Št. Peter iz Otočca (Romana Vrtačič), dekliški zbor župnije Čemšenik (Tadeja Suša), mešani zbor sv. Vida s Planine pri Sevnici (Matej Romih), dekliški zbor Andreja Vavkna iz Cerkelj na Gor. (Damijan Močnik), moški zbor Raika Fabianija z Vidma — Dobrepolj (Anton Sinkovec), mešani zbor župnije Sv. rešnje telo iz Maribora (Helena Štajnec) in mešani zbor Igancija Hladnika iz Novega mesta — Kapitlja s solistko Tatjano Gros (s. Judita Božič).

Dr drugega dne, 5. maja, so se predstavili: mešani zbor Sv. križa iz Boštanje (Ciril Udovč), mešani zbor župnije Velevoš (Dane Selan), mešani zbor Friderika Barage iz Trebnjega (Tone Strmole), mešani zbor Podgora župnije sv. Justa iz Gorice v Italiji (Mirko Špacapan), mešani mladinski zbor župnije sv. Jurija iz Stožic — Ljubljane (Hermína Jerman), mešani zbor Nova cerkev iz župnije Strmec (Darinška Oprčkal), dekliški zbor župnije Črnomelj (dr. Aлена Schweiger), mešani zbor iz Sovodenj pri Gorici v Italiji (Zdravko Klanjšček) in akademski zbor Antona Martina Slomška iz Maribora (Natalija Kustec).

Vsi živimo s Černobilom

Še vedno z neurejenimi vtisi, z grozljivimi slikami pred očmi in s spominom na prizadete in bolne ljudi, na razseljena mesta in vasi opuščene pokrajine v Ukrajini in Belorusiji bom poskušal za bralce Dolenjskega lista, za prebivalce Dolenjske in Posavja, ki živijo ob »slovenskem Černobilu« posredovati nekaj vtisov in spoznanj z nedavnega obiska v Sovjetski zvezi.

Slovenija se je namreč odzvala mednarodnemu klicu v sili, da naj ta skupnost po petih letih černobilske nesreče stori, kaj več za nedolžne žrtve te grozovite tragedije. Zeleni Slovenije in Rdeči križ Slovenije smo pod pokroviteljstvom Smelta z velikim razumevanjem Krke, Leka in TIK pripravili pošiljko zdravil za bolnico v Kijevu in Moziru. Ob predaji zdravil tema uglednima zdravstvenima ustanovama Ukrajine in Belorusije smo imeli vrsto razgovorov s predstavniki zdravstvenih oblasti, gospodarstveniki, šolniki, ekologi, Zelenimi in Rdečim križem Ukrajine. Vse, kar smo slišali, videli, doživljali, nas ni le zbegalo ali razočaralo, pač pa nas je utrdilo v prepričanju, da je Černobil zlo človeštva, da takšne nesreče Zemlja še ni doživela in da je človeštvo z atomsko energijo obsojeno na propad, ne na razvoj. Černobil ni zadeva le Sovjetske zveze, to je problem celotne mednarodne skupnosti, še zlasti Evrope.

Nismo mogli verjeti podatkom, da še po petih letih od nesreče ni mednarodne ekspertize o vzrokih ne o posledicah, ni programov za sanacijo škode, ni sredstev za nujno pomoč prizadetim prebivalcem, ni programa, kako dokončno sanirati poškodovani reaktor.

Imeli smo srečo, da smo v Kijevu lahko sodelovali na mednarodnem simpoziju, ki ga je organiziralo ukrajinsko ministrstvo za zdravstvo ob peti obletnici černobilske katastrofe. Prvih so bile javnosti posredovane grozljive številke o žrtvah, o vplivu radiacije in njenem širjenju v vse evropske države, v ZDA in Japonsko. Najbolj avtentični so bili podatki Jurija Ščerbaka, poslanca vrhovnega sovjeta, znanstvenika in člana vladne komisije za Černobil. Do sedaj je nesreča terjala že nad 7.000 življenj, v glavnem reševalce. V celotni akciji reševanja je sodelovalo nad 100.000 ljudi, od tega jih je 50.000 že bolnih, s hujšimi posledicami radiacije.

Ob teh številkah smo nenehno mislili na Krško. Kaj bi se zgodilo s Slovenijo in Hrvaško ob morebitni nesreči? Kje bi dobili toliko ljudi za reševanje? Koga bi žrtvovali? Predvsem pa,

kam bi preselili vse prebivalce vasi in mest 40 km od Krškega? Ali imajo zagovorniki jedrske energije izdelane te črne scenarije, če se sploh ne moremo dogovoriti za skladišče odpadkov, ki pa je lahko stoo odstotno varno!

V Ukrajini in Belorusiji so izselili vsa mesta in naselja v širini 40 km ob Černobilu. Nove raziskave in meritve so pokazale, da je potrebno ta pas še razširiti. V mestih in vaseh, ki so določeni za izselitev ljudi, še normalno živijo, obdelujejo polja, lovijo ribe v onesnaženih rekah. Tipičen primer je belorusko mesto Narovlje. Polovico od 30.000 prebivalcev so že preselili, ostali čakajo na selitev. Kdaj in kam, še nihče ne ve. Med tem časom pa se zastrupljajo naprej. Ljudje se zavedajo nevarnosti, vendar so nemočni, apatični, razočarani. Najbolj so prizadeti otroci. Pogoste slabosti, utrujenost, pešanje vida, slabša koncentracija so narekovali skrajšane učne ure. Ob tem pa velika podhranjenost, revščina in beda, ki onemogočata zdravo prehrano, več vitaminov za krepitev organizma.

Zato smo se tudi dogovorili, da pride na letovanje in zdravljenje v Slovenijo 220 otrok iz Ukrajine in Belorusije, da se bo v mesecu dni njihov organizem toliko okrepil, da bo lažje prenašal negativen vpliv onesnaženega okolja, hrane, vode in zraka.

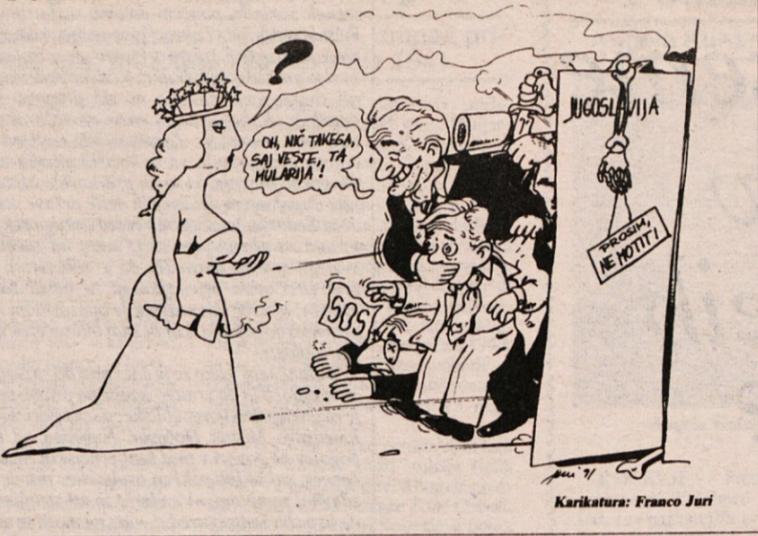
Ni naključje, da so na tej mednarodni konferenci primerjali nevarnost Černobila s černobilskim aidsom, saj so posledice na zdravje organizma podobne kot pri aidsu, za 30% je zmanjšana imunska odpornost organizma. Znanstveniki ugotavljajo, da se bodo prave posledice pokazale šele po več letih. Tudi o tem je več teorij, tako, kot jih je o tem, kaj storiti s poškodovanim reaktorjem, ki pomeni še vedno veliko nevarnost za okolje in človeštvo. Na sarkofagu poškodovanega reaktorja, ki so ga obdali z večmetrsko plastjo betona, se pojavljajo razpoke, celotna masa se je nagnila za 15 stopinj. Ob tem pa ni prave mednarodne akcije za dokončno sanacijo. Tudi Moskva prepočasno odpira denarnico. Ob Dnjepru pa je še sedem podobnih elektrarn kot černobilska. Koliko potencialnih bomb in žarišč radiacije!

Po prepričanju članov slovenske delegacije človeštvo ne bo varno vse do takrat, dokler bo na svetu ena sama jedrska centrala.

Upajamo, da še ni prepozno za obvarovanje človeštva pred popolnim uničenjem ter da bodo uslišane besede matere na smrt bolnega otroka, ki nam je v kijevski bolnici dejala: »Slišala sem, da imate tudi pri vas jedrsko centralo. Bog ne daj, da bi se tudi pri vas zgodila takšna nesreča. Dovolj je našega trpljenja za vse človeštvo.«

MIRKO JELENIČ

POREDNA OTROKA

Mediji: boj za ohranitev že dosežene svobode

»Leta 1970 je izšla prva domača politična karikatura, v kateri je nastopal maršal Tito. Tito je bil nekdo, ki ni mogel nastopati v tako banalni zadevi, kot je karikatura, s tem bi bil prizadet njegov svetniški obstret,« je med drugim dejal književnik in publicist Jaša Zlobec na novomeški Svobodni katedri, ki je bila posvečena politični karikaturi in cenzuri v pluralni slovenski družbi. Gost katedre je bil tudi karikaturist Franco Juri, Zlobecev strankarski (LDS) in poslanski kolega. Da je vse skupaj ostalo v isti hiši, je poskrbel liberalni demokrat, poslanec in Novomeščan Gregor Golobič, ki je prijeten večer suvereno povezoval. Dele govora je za objavo pripravil Marjan Bauer. Omenjeno karikaturino s Titom je narisal znani zagrebški karikaturist Oto Reisinger. »Karikatura je bila politično popolnoma na liniji zvestobe,« je nadaljeval Zlobec, »vendar že s tem, da je bil na tvoj, je na nek način naširalo njegovo nedotakljivost. Ta Titova nedotakljivost pa je za sabo skrivala nedotakljivost

vseh drugih. Zdi se mi pomembno poudariti, kako je karikatura že s tem, da je začela vase sprejemati politike, čeprav v začetku še tako dobrodušno in prijazno, začela proces razkroja njihove sakrosantne nedotakljivosti.

KARIKATURISTI V SLUŽBI NACIONALNIH POLITIK

Zadnja leta se je karikatura v Jugoslaviji razmahnila na vseh koncih, kar samo po sebi seveda še nikakor ni znamenje politične demokratizacije. Če gledao karikature v hrvaških, srbskih, bosanskih in makedonskih časnikih, vidimo, da je tako rekoč brez izjeme ostala trdna v službi nacionalnih oziroma republiških politik. Če ne poznaš avtorja ali časopisa, v katerem je izšla, lahko že po njeni usmeritvi takoj spoznaš, ali je to srbski ali hrvaški časopis (tukaj se natanko ve, kdo so negativci), bosanskega spoznaš po lovljenju ravnotežja, Borbo po jugoslovanstvu. Skratka, vnaprej veš, kaj boš kje našel. To seveda ni politična karikatura v pravem pomenu besede, ampak samo neke vrste izložba takšne ali drugačne politične usmeritve. Prava politična karikatura bi, recimo na Hrvaškem, nastala tisti hip, ko bi se karikaturisti lahko norčevali iz generala Tudmana, v Srbiji pa iz Miloševića.

Ko je Zlobec govoril o karikaturi Franca Jurija, je rekel, da je Juri vstopil v zrel prostor, Slovenija je po zaslugi napredovanja demokratizacije in poguma (tudi karikaturistov) čakala, da pride končno nekdo, ki bo uveljavil čisto pravo politično karikaturino, takšno, kakršno pozna Zahod. Jurijeva karikatura po Zlobecem mnenju po vseh merilih sodi v standardni zgornji vrh evropske in svetovne politične karikature.

PRVA JE NA UDARU OBLAST

»Zelo dragoceno je,« je menil Zlobec, »da imamo nekoga, ki ni obremenjen s slovenstvom za vsako ceno. Njegova karikatura je bila že od samega začetka nad problemom, da bi bil Franco borec za slovenstvo in karikatura samo orodje tega boja. Bilo je veliko visokih slovenskih pritiškov, da bi se Jurija umaknilo ali pa nanj pritišnilo, da bi postal bolj olikan in prijazen. Nekateri ne morejo razumeti, da je pri karikaturi zmeraj prva na udarcu oblast, in to po vsej pravici, kjer je oblast zmeraj najbolj izpostavljena. Pri oblasti zmeraj prihaja do razkoraka med obljubami in visoko donečimi besedami ter med stvarnostjo, ki je vedno vsakdanja, pičila in siva. Takoj za oblastjo so tarča karikature vsi tako patetično izneseni nacionalni in državni simboli ter vrednote. Seveda je recimo z delavnostjo, pridnostjo, pametjo, skromnostjo itd. vse v najlepšem redu. Ko pa ti pojmi dobijo mitološke razsežnosti in jih začnemo pisati z veliko začetnico, vse te vrednote postanejo nekaj omejenega, prilehnega, majhnega in ne tako redko ksenofobnega. To pomeni sovraštvo do tujcev, sovraštvo do vsega drugačnega, sovraštvo do tistega, ki drugače

So Talčji Vrh prodali JLA?

»Krajevna skupnost Talčji Vrh sega od Vražjega kamna pri Stranski vasi do Vražjega kamna pri Miklarjih, vmes pa je tudi sam vražji kamen,« v enem stavku predstavi svojo krajevno skupnost njen predsednik Franc Hiti, tajnica in blagajničarka Marija Mušič ter delegat v zboru krajevnih skupnosti in dolgoletni predsednik sveta ali skupščine krajevnih skupnosti Jože Vrščaj. Čeprav velja po velikosti za eno večjih v črnomaljski občini, pa šteje le 562 prebivalcev. Če odštejemo krajevne skupnosti v deseterikmetrskem pasu ob Kolpi, je prav Talčji vrh edina KS v občini, ki je v celoti demografsko ogrožena, te ogroženosti pa gotovo še ne bo tako kmalu konec. Res je sicer, da različni direktorji in drugi iz mesta ne novačijo več po njihavi službi kot nek kdaj, ampak jih, nasprotno, vse več ostaja doma na čakanju, vendar denar za demografsko ogroženost, ki ga pričakujejo ljudje, še vedno ne bo tolikšen, da bi jih, če seveda nimajo zares velike volje, obdržal doma. »Vem, da krajani, zlasti tisti, ki še nimajo asfaltirane ceste, pričakujejo iz vreče z napisom 'Demografska ogroženost' veliko več kot vodstvo KS. Ampak ta nova 'poguravščina' je šele teliček, ki ga bo potrebno še precej pitati, da bo zrasel v kravo, ki jo bo moč pomolsti,« pravi v prisposodbi Hiti.

V KS Talčji Vrh so postali demografsko ogroženi prav zaradi velike zaostalosti, in ko so se začeli truditi, da bi se nekako izvlekli iz revščine, so spoznali, da bo potrebnega zopet veliko odrekovanja, če bodo hoteli vzpostaviti vezi med redko naseljenimi vasi in zaselki. A to odrekovanje jim je že prešlo v kri. Vodilni iz krajevnih skupnosti se ne spominjajo, kdaj so nazadnje porabili dotacijo za delovanje KS za tisto, čemur je zares namenjena. Ves ta denar je šel za pesek, asfalt, zraven pa še precej cvenka iz žepov prebivalcev, da na tisoče prostovoljnih ur niti ne omenjamo. Medtem ko se lahko pohvalijo, da sodijo v sam svetovni vrh, kar se številna

telefonskih priključkov tiče, saj ga ima že skoraj vsako gospodinjstvo, je pri cestah nekoliko slabše. Dve od 13 naselij še nimata asfalta, čeprav so ju dali v program javnih del, a so jih na občini črtali, češ da gre za republiške ceste. Tako ni asfalta ne od krajevnih skupnosti ne od občine in še manj od republike. Še več težav pa imajo z gozdno cesto od Otavca do Sredgore, za katero so dali ljudje zastoj zemljo, da bodo smeli voziti po njej. Toda kako, ko je zaradi jam skoraj neprevozna. Na GG pravijo, da zaradi moratorija na sečnjo nimajo več v lasti gozdov in zato tudi ceste ne bodo popravljali, na občini pa odgovarjajo, naj jo uredijo tako kot drugod, torej s samoprispevkom in z lastnim denarjem. Toda kaj, ko bo samoprispevka prihodnje leto konec, v KS Talčji Vrh pa imajo že izdelan ves program, v katerem gozde ceste ni.

Najslabše je najbrž z vodovodom, ki ga ima le približno tretjina krajanov, ki živijo v nižini. Pa še ti ga najbrž ne bi imeli, če ne bi pred leti prišlo do nesreče v kanizarskem rudniku, pa so potem rudarji gradili vodovod. A ko so ga pozneje preurejali, je ostalo brez vode celo nekaj hiš v nižinskem Tuševem dolu. Takšen je pač »napredek! Mušičeva, Hiti in Vrščaj so skoraj prepričani, da vodovoda zagotovo ne bodo videli do leta 2050. Zato so predlagali na občini, da bi jim odobrili dovoz vode po enaki ceni, kot je prost. meter vode iz vodovoda. Pa so jim odgovorili, da za takšne namene v proračunu ni odobrenega prav nič denarja, ter predlagali, naj si ljudje zgradijo večje vodnjake. »Pri nas imamo štiri vodnjake, v katerih je prostora za 75 prost. metrov vode, a kaj, ko je tako »zabeležen«. Čeprav je asfalt, se s spiranjem streh nabere precej prahu, tako da jih moram vodnjake pogosto prazniti in čistiti,« potarna Vrščaj. Če pa bi bil v naših krajih kakšen veliki kmet, bi lahko skoraj vse izkupiček porabil samo za dovažanje vode,« še pristavi. In potem vsi trije družno na prste ene roke preštevajo, koliko čistih kmetov imajo. Enako šteje s prsti ene roke se ponovi pri obrtnikih, medtem ko pri tovarnah nimajo kaj šteti. Jih preprosto ni. Je to

sreča ali nesreča, niti sami prav dobro ne vedo in se očitno s tem niti ne obremenjujejo preveč, kajti dovolj nesreče jim je prinesel že vojaški objekt, ki so ga začeli graditi med vami pred približno poldrugim desetletjem.

»Na prvem sestanku, ki je bil v zvezi s to gradnjo sklican na občini, sem vprašal, kaj bomo z njo pridobili in kaj izgubili. Pa sem od občinskih mož dobil odgovor, da tudi oni ne vedo, kaj bodo tam gradili, ker da je to vojaška skrivnost ter da tudi mene prav nič ne briga. Pa bi tisti na najbolj odgovornih mestih in tudi mi z njimi morali vedeti, za kaj gre, ne nazadnje zaradi varnosti krajanov. Pa tudi sicer so verjetno s to gradnjo pripomogli k naši demografski ogroženosti, saj v okolici ni bilo moč graditi hiš, kaj šele, da bi se šli kakšno dejavnost, kot je na primer turizem,« pripoveduje Vrščaj. »Toda takrat nismo imeli nikakršnih možnosti, da bi lahko karkoli rekli. Še zemlje, ki so jo vzeli za ceste, niso plačali. Takrat so nas prodali JLA, obljubljali pa, kako ima vojska denar in nam bo zgradila ceste. Ponekod drugod jih je zares gradila, pri nas pa jih je le uničevala,« pravijo Mušičeva, Hiti in Vrščaj ter priznajo, da so s tem tukom v njihovem okolju, s katerim sedaj upravlja Petrol, po sili razmer že sprjaznili. Vprašanje pa je, če se bodo ti, že vsega vajeni ljudje, tudi odšle sprjaznili z eksperimenti, ki bi jih morda hotel kdo preizkušati na njihovi koži. Po tem, da zadnje čase ne znajo biti več tihi, in da zavpijejo vedno, ko jim kdo stopi na žulj, že ne.

M. BEZEK-JAKŠE

Jože Vrščaj

Marija Mušič

Franc Hiti

razmišlja, ki je drugačen videti, ki drugače čustvuje, ki ima drugačen temperament itd. Vse to so za tako majhen prostor, kot je slovenski, ki ima dva milijona ljudi, zelo nevarna izhodišča.

DANES LAHKO OPSUJEŠ KOGARKOLI

Ko je Jaša Zlobec razmišljal o cenzuri in avtocenzuri, je rekel, da ni danes, po svobodnih in demokratičnih volitvah, ne prve ne druge. »Danes lahko opsuješ kogarkoli, nič se ti ne bo zgodilo,« je bil plastičen Zlobec. »Vendar zadeva le ni tako preprosta, kljub vsemu se pri urednikih, novinarjih po nujni logiki vzpostavlja samoobrambni nagon, vseeno je treba paziti in biti previden, nikdar ne veš, kdaj se ti lahko povrne. Na to opozarja veliko stvari: Janševе izjave o labodjih spevih, umaknjen zakon o tisku, sodražne in zelo agresivne izjave poslancev vladajoče koalicije na račun novinarjev, govornice o potrebi, da mora vlada kontrolirati stvar, itd. V tem trenutku vlada zadev še ne kontrolira, ker nima potrebnih mehanizmov. Razen pri televiziji, kjer pa tudi ne gre tako preprosto, ne moreš zamenjati ene serije ljudi in iz nič ustvariti novo.« Zlobec se je z nostalgijo spomnil občutka sproščenosti, kakršna je bila zadnji dve leti starega režima, ko ta režim ni imel več ne moči ne volje (bil pa je tudi toliko pameten), da bi zganjal represijo v javnih medijih, novega režima pa še ni bilo. Skratka, tako lepi anarho-liberalni časi za tiskano in govorno besedo, kot so bili od procesa proti četverici do novih volitev, taki časi se ne bodo nikdar več ponovili. Seveda pa je Zlobec realist, saj pravi: »V parlamentarnih demokracijah Zahoda je nesmiselno govoriti o absolutni svobodi tiska. Prav zaradi vseh samoobrambnih mehanizmov, ki jih ima vsak človek, katerega služba in fizična eksistenca je odvisna od tega, kaj počne; zaradi tega si vsak tak človek postavi meje, ki jih potem ne presega zaradi takšnih ali drugačnih strahov, ki so lahko celo izmišljeni. Nikakor ne smemo misliti - to velja tudi za vsa druga področja, ne samo za novinarstvo - da je že samo po sebi vse rešeno samo s parlamentarnimi, večstrankarskimi volitvami in večstrankarskim parlamentarnim sistemom. Svoboda si je treba vedno na novo izbojevati, v medijih, pri odločanju in drugod. Še tako popoln sistem je samo mrtev sistem, ki ga zapolnjuje živi ljudje z vsemi napakami, z vsemi ambicijami, tudi pretiranimi. Gre torej za stalen boj za ohranitev že dosežene svobode.«

»IMAM SE TUDI ZA SLOVENCA«

Radikalen je bil tudi karikaturist Franco Juri, ki je dopustil možnost, da so njegove karikature včasih tudi zelo enostranske in da ciljajo predvsem na obstoječo oblast, ne le na jugoslovanstvo in srbsko, kot je bilo pred leti zelo moderno.

»Ko sem se loteval Miloševića in celo Skolčca, sem bil narodni heroj. Na oblasti je trenutno Demos in se v glavnem lotevam te oblasti. Ko bomo na oblasti liberalni demokrati, bom zamrznil člansko knjižnico in se zelo rade volje spenil na Skolčca, Golobiča in Jašo Zlobca. meni je želja, da bi bil včasih še bolj radikalen. Nekateri ribe, ki so dejansko hudobnejše, so še vedno v skritih predelih, izdal jih bom v pravem času. Menim pa, na to je opozoril že Jaša, da je tudi v meni občutek za preživetje, torej določena meja, čež katero je včasih tudi težko stopiti. Faktorji avtocenzure delujejo, v samem uredništvu Dela pa cenzure ne doživljam, na tem leti kakšen prijateljski nasvet. Moje ribe so pravzaprav kompromisna rešitev med Zlobco, ki jo imam v sebi, in dolžnostjo posredovanja določenih sporočil na način, ki ga bo sprejela večina bralcev.

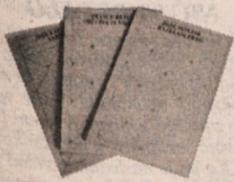
Imam se tudi za Slovenca. Sem človek, ki živi v Sloveniji, ki je v stalnem stiku s slovensko kulturo, ki je pravzaprav rojen v slovenski državi. Do 14. leta nisem govoril slovenskega jezika, ker je bilo okolje, kjer sem rasel in živel takrat, izrazito mešano, pretežno italijansko. Obiskoval sem italijanske šole, slovenstvo je bilo zame nekaj sicer sosednjega, vendar še vedno posrednega. Danes se z mirno dušo opredeljujem tudi za Slovenca. Počutim se tudi Italijana, tudi Hrвата (mati je hrvaškega rodu), običajno povem, da sem človek iz izrazito mešanega okolja.

V Ljubljani živim nekaj let, prej sem v Ljubljani študiral, zdaj pa sem poslanec slovenskega parlamenta. Moram reči, da sem se pred dvema, tremi, štirimi leti v Ljubljani počutil manj tuje kot danes. V nekaterih ljudeh se dogaja preobrat, slovenska družba naj bi bila po njihovem sestavljena čim bolj čisto. Vse, kar ne ustreza temu dominantnemu kulturnemu in nacionalnemu pečatu, naj bi bilo obravnavano kot tujec, kot cenjen gost, vendar še vedno gost. Zdaj smo v obdobju, ko slovenstvo oziroma nacionalno slovenstvo postajata skoraj politični kategoriji. Biti zelo Slovenec ali manj izrazito Slovenec, Italijan ali bolj Italijan - Italianissimo, postaja politična opredelitev, kar me zelo moti. To je velik problem pluretične družbe v Jugoslaviji, kjer je bilo poudarjanje nacionalnega že večkrat uporabljeno za neposredno politično delovanje. V sebi priznam določeno antipatijo do vsakega poudarjanja nacionalnosti, tudi pri lastni manjšini.

knjižna obzorja

SIGA TRETJIČ

Literarna knjižna zbirka Siga, ki jo izdaja Dolenjska založba v Novem mestu, se je po letu 1987, ko je prišla na svetlo s prvimi knjigami, še dvakrat oklasičila, tako da je njena skupna bera že enajst del, od tega devet pesniških in dve prozni. V tretjem letniku, ki je izšel pred kratkim, so tri pesniške zbirke, in sicer: Jožeta Kastelca, rojaka iz Sentvida pri Stični, Barve, Franceta Režuna iz Trebnjega Občutja in videnja ter Jožeta Sevljaka iz Litije Razklani prag.

Najprej nekaj besed o zunanjem videzu omenjenih zbirk. Zdaj to niso nič več svečano črne bukvice kot njene starejšše sestre, ampak so knjige do bile (spet enotne) svetlejšev ovitke, natisnjene v barvi, podobni beli kavi. Takoj tudi opazimo, da so se fotografije avtorjev umaknile z naslovnice v notranjost, pod notranje naslove zbirk, biobibliografski podatki o pesnikih in ostala spremena besedila (npr. izvlečki iz recenzij) pa z rednih strani na zavhke, ki so jih knjige zdaj vendarle dobile. Omenimo še, da so knjige v spremeni preobleki ob enem tudi prvi »pridelek« uredniškega odbora Sige pod vodstvom Janeza Mežana.

Sedaj pa k vsebin. Poezija Kastelčeve knjige, zjedrena okrog središčne besede barve, ni lahko berljiva, čeprav se to morebiti spočetka zdi. Za težavnost je kar dosti razlogov, eden najpomembnejših, če že ni glavni, je v tem, da je pesmi zbirke Barve napisal znanstveno usmerjeni avtor — arheolog, univerzitetni profesor zgodovine antične umetnosti, klasični filolog. Kot je že ugotovil recenzent Tomaž Toporišč, so Kastelčevi verzi prepojeni »z dialogom literature z literaturo in klasičnimi civilizacijami nasploh«. »Včasih tako«, dodaja, »da hiperprodukcija eksotičnih podob iz preteklosti zasenči ekspresivno raven poezije«. Kakor se to sliši učeno, pa govore pesmi o povsem človeških zadevah. O doživljanju sveta, o vprašanjih, ki človeka mučijo že od nekdaj, o dvomih in sploh o majavosti vsega obstojnega. Pesnik zato ni nič bolj žalosten, pretresen, resigniran, takšna stanja »slabosti« zavestno presega na višjem, ustvarjalnem nivoju, kjer je kot pesnik samosvoj suveren.

France Režun v svoji zbirki Občutja in videnja — in tak splošnoveljavni naslov bi lahko dobila še preneka zbirka, ki je že ali bo še izšla — upesnjuje svet, ki želi biti trden in skladen ter pomenko na moč bogat, skoraj razkošen, predvsem pa smiseln in človeško poln. In podoba za tak svet videva pesnik v naravi, danosti, kakor pravi sam. Ta narava uravnava vse po svojih zakonitostih, pesnik zanje ve, saj jih tudi občuti, in vendar so zanj kar naprej ena sama velika skrivnost. Zato ni vzvišen nad naravo, želi biti le ena od mnogih stvari, ki to božansko naravo sestavljajo. Prepričan je kot otrok, da bo v

dlani ujel mavrico neba in sam postal mavrica.

Čisto drugačen pa je svet, ki ga v svoji zbirki Razklani prag obravnava pesnik Jože Sevljak. To je svet krute stvarnosti, kjer se je zrušilo vase in na pesnikovo dušo neko življenje, ki je teklo v bajtah in po bregeh in je za njim ostala le še nostalgija. »Razklal se mi je / domači prag, / na gluha okna trka / hlad,« je zapisal pesnik, ki se v mislih nenehno vrača v hišo svojega očeta, med znane in dobre stvari rodnega kraja, med ljudi, katerih obrazi pa mu tudi že v spominu bledijo. Svet propadajočega kmetstva v Sevljakovi poeziji ni nov, marsikateri od slovenskih poetov ga je že razpredel po svojih verzih, predvsem Tone Kuntner. Kar precej Sevljakovih pesmi spominja nanj, in vendar so te pesmi samo njegove. Zaradi posebnega glasu v tem »večglasju« in zaradi tonov, ki zvenijo iz njih.

I. ZORAN

STISKA BOGOV

Stiska je stanje resnice, za lažne bogove tisti trenutek, ko se zavemo, da so pravzaprav navadne in uboge človeške reve. V to misel bi lahko strnili osnovno sporočilo najnovejšega romana Iva Zorman Stiska bogov, ki je nedolgo tega izšel pri Mladinski knjigi v zbirki Nova slovenska knjiga.

Osrednji junak romana je »fñali bog«, ostareli polkovnik Drenik, nekdanji partizanski komandant in nosilec vred-

not, ki so so se bleščale in so zvenketale nekaj desetletij, potem pa so začele izgubljati zven in sijaj. Bolj ko so se praznile, bolj je v polkovnikovo življenje vdiral siva vsakdanjost in mu jemala težo. Položaj junaka romana je na nek način klasičen in pripoved bi lahko stekla z junakovim bojem za spreminjanje sveta v skladu z njegovimi videnji. Toda Zormanov junak je blokiran, ker je moralno načet in ne more v boj za vrednote, katerih nosilec in pričevalec je in iz katerih črpa identiteto. Med vojno je namreč zagrešil uboj: samovoljno je obsodil nekega nedolžnega mladeniča za sovražnika in ga lastnoručno tajno likvidiral. Zločin ni bil nikoli odkrit in polkovnik zanj ni odgovarjal, še pred svojo vestjo ne. Toda za zločin plačuje: z blokado in njeno posledico — postopnim povsakdajnim življenjem, ki se mu sfiži. Na koncu ostane sam s spomini, negotovostjo in strahom v zanj tujem svetu.

Roman ima dva sklopa, le v prvem pa je glavni junak romana v ospredju. V drugem sklopu pisatelj »stisko bogov« osvetljuje skozi eksotični doživljajski svet polkovnikovega sina in njegovo prešušniško razmerje z mačevo.

Vsekakor gre za zanimivo in branja vredno prozno novost.

MILAN MARKELJ

MI VOLIMO

Slovenska državnost, ki jo danes sprecejajmo težavami utrjujejo in uresničujemo, ni od včeraj, kot bi nam radi podtaknili nekateri. Če odmislimo Karantanijo, najdemo najmočnejše korenine slovenske državnosti v boju za narodno osvoboditev med zadnjo svetovno vojno. Med okupacijo so Slovenci kot edini od podjarmljenih jugoslovanskih in evropskih narodov imeli svoj lastni vrhovni politični, predstavniški in oblastni organ že od samega začetka odpora in kot edini so v okupaciji izvedli volitve, ki so kljub vojni pote-

kale demokratično, neposredno in tajno. Dolenjska, Bela krajina in Primorska so se še posebej izkazale z množično udeležbo. Na ta dogajanja se je v Jugoslaviji rado pozabljalo, morda tudi zato, ker prvih po-vojnih volitev ni mogoče po demokratičnosti in še čem drugem meriti z volitvami leta 1944.

Zgodovinsko osvetlitev teh pomembnih dogodkov nam podaja tretja od načrtovanih petih knjig o ljudski oblasti na Slovenskem, ki jih pripravlja dr. Tone Ferenc. Prvi dve knjigi, ki sta izšli 1985. in 1987. leta, obravnavata nastanek in razvoj ljudske oblasti do februarja 1944. v tretji knjigi, ki je izšla pred kratkim pri založbi Mladika, pa avtor obravnava prvo zasedanje Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta v Črnomlju, ustanovitev in organizacijo odsekov, komisij in zavodov pri predsedstvu SNOS, volitve narodnoosvobodilnih odborov in usposabljanje ljudi za delo v organih ljudske oblasti. Največ pozornosti v knjigi je posvetil volitvam, zato tudi podnaslov tretje knjige Mi volimo. Gre za izčrpno in vsestransko obravnavo, ki temelji na zelo velikem številu virov.

M. MARKELJ

SLOVENSKA KUCHARICA

Kuharski priročniki ali kuharice, kot jim pravimo, niso taka vrsta knjižnih izdaj, da bi jim posvečali pozornost na Književnih obzorjih. Vendar moramo tokrat narediti

izjemo. Pri Cankarjevi založbi so namreč natisnili 22. izdajo Slovenske kuharice in z njo postavili nov mejnik na 123-letni poti, ki jo ubira Slovenska kuharica vse od leta 1868. ko je izšla prva izdaja te knjige. Priročniki z več kot stoletno tradicijo, ki jo novi in novi rodovi strokovnjakov dopolnjujejo in bogate, imajo poleg svoje praktične vrednosti nedvomno tudi kulturno vrednost.

Slovensko kuharico, ki jo poznamo tudi pod nazivom Kalinškova kuharica, sta koncem prejšnjega stoletja spravili na svet Magdalena Pleiweisova in Neža Lesarjeva; ta »navod okusno kuhati navadna in imenitna jedila« je leta

1912 šolska sestra Felicita Kalinšek temeljito preuredila, mu dodala veliko novega in v bistvu zastavila Slovensko kuharico, kot so jo poznali in uporabljali desetletja v slovenskih kuhinjah. Kasneje sta Slovensko kuharico predelali in obogatili z novostmi še s. Izabela Gosak in pred več kot desetimi leti s. Vendelina Ilc.

Slovenska kuharica tako pri-haja v svoji 22. izdaji prirejena potrebam sodobne kuhinje. Ilčeva je upoštevala pri receptih tudi italijansko, francosko in srbsko kuhinjo, dala je več poudarka zdravi prehrani, zelenjavi, opustila uporabo nekaterih zdravju neprimernih živil, skratka, posodobila Kalinškovo. Nov je tudi zapis s. Salvatore Klunove o sodobni mizni kulturi. Slovenska kuharica št. 22 ostaja s svojimi 740 stranmi prijazna pomočnica in svetovalka v slovenski kuhinji, kot so bile njene prednice.

M. MARKELJ

Vitez kraljice instrumentov

V nedeljo zvečer bodo v cerkvi sv. Antona Padovanskega v Prečni pri Novem mestu zadonele orgle, zabučali bodo basi, jim pritegnile osemčevljske piščali in oglasili se bodo žametni glasovi piščali viole dolce ter vox celeste. V močnem slapovju zvokov se bo pod cerkvenimi oboki prelivala Bachova in Frescobaldijeva fuga, Gigoutova tokata, koral Karg — Elerta, heroična pesem Langlaisa in Vier-novi westminstrski zvonovi. Orgle, kraljica instrumentov, kot jim pravijo poznavalci, bodo razgrnile zvočno bogastvo, ki ga premorejo, in veliki skladatelj nam bodo prek pragov časa in smrti spregovorili z neumrljivimi besedami glasbe.

Bolj prozaično bi lahko zapisali, da bo v nedeljo zvečer v prečenski cerkvi orglarski koncert, na katerem se bo predstavil organist Filip Križnik in z izbranimi orgelskimi skladbami prikazal razvoj in bogastvo orgelske glasbe. Ni namreč dovolj, da je instrument sam po sebi izjemen in da je zanj napisana bogata literatura. Če ni mojstra, ki zna iz njega izvabiti, kar premore, potem so tudi najboljše in največje orgle na svetu le gora piščali. Prof. Filip Križnik je eden od tistih redkih slovenskih organistov, ki orgle dobro pozna in je kos velikim možnostim, ki jih kraljica instrumentov nudi izvajalcem.

Filip Križnik je sicer doma iz Trbovelj, vendar sta z Dolenjsko stara znanca. Devet let je

poučeval na novomeški glasbeni šoli in na gimnaziji, v dolenjsko metropolo pa se še zdaj redno redno vrača, ker tu poučuje nekaj učencev v igranju na klavir.

Prvi nauk o glasbi je Filip Križnik dobil od svojega očeta, prirojeni glasbeni talent pa je potem razvijal v srednji glasbeni šoli v Ljubljani in na glasbeni akademiji, kjer se je izpopolnjeval v študiju klavirja pod mentorstvom Pavla Sivica. Studija orgel se je lotil nekoliko kasneje pod mentorstvom našega znanega organista Huberta Berganta. Po nova spoznanja in znanja iz orgelskega mojstrstva je po treh letih študija pri Bergantu odšel še na tuje. Dve leti se je izpopolnjeval pri odličnem orgelskem pedagogu Ernstu Triebli v avstrijskem Gradcu, zdaj pa je absolvent pri Liliani Medici — Turrini na oddelku za orgle in orgelsko kompozicijo na konservatoriju v Ferrari.

Znanja in izkušnje ne drži le zase, saj že nekaj časa poučuje v mariborski orglarski šoli v okviru teološke fakultete. In če učitelja sodimo po njegovih učencih, potem za Križnika veljajo dobre ocene, saj nekateri od njegovih učencev že dosegajo lepe uspehe na orgelskih koncertih, ki vse pogosteje potekajo po slovenskih cerkvah.

Seveda je Križnik tudi sam aktiven koncertant. Za seboj ima lepo število samostojnih orgelskih koncertov, med najuspešnejšimi sta nastopa v mariborski in ljubljanski stolni cerkvi. Pod Križnikovimi prsti in nogami (organist uporablja pri igranju basovskih tonov nožna pedala) so pele znamenite in malo poznane orgle, prvovrstni instrumenti in taki, ki se ne morejo kosati z najboljšimi.

Igral in preskusil je tudi mogočne orgle v kapiteljski in fančiškanski cerkvi v Novem mestu, za katerimi je nekaj sedel orgelski mojster in skladatelj Ignacij Hladnik. Vendar Križnik zatrjuje, da so daleč najboljše orgle na Dolenjskem v prečenski cerkvi sv. Antona Padovanskega. Gre za instrument, ki se po kakovosti lahko kosa z najboljšimi v Sloveniji, tudi s tistimi, ki so jih postavili v Cankarjevem domu.

Orgle v prečenski cerkvi niso star instrument s častljivo zgodovino, kot jo imajo nekatere orgle po Dolenjskem. Pred dobrima dvema letoma so jih dobili iz Nemčije. Narejene so bile že po vojni in so v vseh svojih značilnostih sodobne orgle. Imajo tri manuale in množino registrov, ki omogočajo izvajanje vsakovrstne orgelske literature iz vseh stilnih obdobj.

»Preskusil sem jih, zaigral nanje nekaj skladb in bil sem navdušen,« je povedal Filip

Križnik. »Če bi naredil lestvico najboljših cerkvenih orgel na Slovenskem, bi orgle v prečenski cerkvi postavil na drugo mesto, na prvem pa prej ko slej ostajajo orgle v mariborski stolnici, ki jim zaenkrat niso kos nobene druge.«

Na Dolenjskem imamo torej vrhunske cerkvene orgle. Ali imamo tudi mojstra, ki bi jim bil enakovreden?

Žal je odgovor na to vprašanje negativen. Filip Križnik je povedal, da sicer zanimanje za

orgelski študij raste, in to ne zgolj za praktično liturgično uporabo, marveč za resno, koncertno orglanje, vendar ta trenutek Dolenjci ne premoremo dobrega koncertnega organista niti ni med njegovi učenci nobenega z Dolenjske. Sploh koncertnih organistov v Sloveniji ni veliko, raste pa nov rod, ki bo z mojstrskim igranjem oživljal velike instrumente, počivajoče v slovenskih cerkvah, ter morda tudi ustvaril kaj dobre slovenske orgelske glasbe, ki je prav tako nimamo veliko.

M. MARKELJ

Lipa potuje v svet

V našem turizmu je dolga leta marsikaj manjkalo. Kljub temu da so se sedaj stvari že občutno izboljšale, ne moremo biti zadovoljni. Kar manjka, so predvsem podrobnosti. Te pa nikakor niso nepomembne in jih ne smemo podcenjevati. Iz njih je namreč sestavljena podoba o deželi, ki jo tujec ohrani, in skladje take podobe lahko že malenkosti tudi pokvarijo. Za uspešnost podobe o turistični deželi pa niso odgovorni le turistični delavci. K temu pisanemu mozaiku morajo svoje doprinesti številne druge dejavnosti, ki na gostinstvo in turizem niso neposredno vezane. Med prvimi v tej vrsti je trgovina. Skoraj vsak človek, ki potuje po novi deželi, želi ponesti s sabo domov kak oprijemljiv spomin nanjo. Spominek, pravimo temu. In ker se čisto pravih spominkov kaj hitro nabere cel kup in se porazgubijo po predalih, kjer postanejo navadna šara, sodoben turist želi spominek kot uporaben, praktičen, poleg tega pa še estetski in dekorativen predmet. Mi smo bili šibki že pri ponudbi navadnih spominkov, kjer

je kraljeval predvsem kič, kaj šele, da bi se uveljavili na višji stopnji. No, nekaj se le premika. Slovenski etnologi z dr. Janezom Bogatajem na čelu so že nekaj časa budno na preži, kaj se na tem področju dogaja in radodarno delijo nasvete tistim, ki jih hočejo poslušati.

Z razmahom zasebnosti so se odprle nove možnosti. Vseposvods se odpirajo nove trgovine, ponudba se širi. Večina jih ponuja seveda razno mešano špecerijsko blago, nekaj pa jih je tudi takih, katerih lastniki so si postavili visje cilje. Trgovina Interier na Partizanski cesti spada med te posebnosti. Zakonca Vilma in Andrej Bajt sta jo odprla lani jeseni.

»Jaz skrbim predvsem za nabavo in delam v trgovini, Andrej pa v svoji mizararski delavnici, pogosto pa me mora zamenjati tudi za pulton in svoje delo premakniti na poznejše ure,« pravi Vilma, ki so se ji z osnovanjem Interiera uresničile dolgoletne sanje. Po poklicu je sicer gradbenica, s srcem pa je bila vedno predana ljudski umetnosti. Tega ima sedaj v svoji trgovini obilo na izbiru.

»Pristno ljudsko blago naročam največ pri zasebnikih, kmetih in obrtnikih. To so pred-

vsem lesni izdelki, krožniki, pladnji, posode, pletene košare, peharji in podložke raznih oblik, pa lončarija, razni prti, prički in podobno. Največ stikov z dobavitelji dobim na tržnicah in sejmiših širom po Sloveniji. Se pa s tem v zvezi pojavlja precej težav. Predvsem pri kmetih, ki opravljajo domačo obrt kot dopolnilno dejavnost, stvari zakonito še niso urejene in dogaja se, da nekateri izdelkov raje ne prodajo, kot pa da bi imeli sitnosti z računi in administracijo. Jaz pa moram imeti dejavnost in vse blago v trgovini seveda uradno pokrito,« pripoveduje Vilma o trgovini in težavah z njo. Izбира v trgovini je seveda še širša, saj želita Bajtova zadostiti okusu razvajenega turista, pa tudi domačina, ki si je zamislil drobno estetsko poživitev domačega okolja ali pa se nameni kupiti pristno darilo poslovnim sodelavcem, sorodnikom ali prijateljem.

»Na potovanjih po tujini sva si vedno z zanimanjem ogledovala trgovine s podobno dejavnostjo, kot je naša, in mislim, da se nama glede založenosti in kvalitete blaga pred tujci ni treba sramovati,« pravi Vilma. Tam sva videla tudi nekatere zanimive prijeme, predvsem pri lesnih izdelkih, ki jih poskušava presaditi k nam, bodisi da jih uporabi Andrej v svoji delavnici, bodisi da jih svetujeva drugim izdelovalcem. Preko domače in tuje strokovne literature iščeva stalno nove ideje in si širiva obzorje. Misliiva, da je potrebno naše ljudsko izročilo ohranjati in ga popularizirati, vendar ne samo to. Tudi današnji čas mora dati nekaj svojega, torej moramo že doseženo nadgrajevati. Hkrati je še kako potrebno krepitej potrošnikov estetski čut. Naš človek je, kar se tega tiče, še zelo nebolj-ljen, tujec pa pogosto nima prave predstave, kaj pravzaprav išče. Zato se je treba enemu in drugemu skoraj pedagoško posvetiti. Zelo važen pa je tudi sezonski utrip, ki ga poskušamo prenesti v trgovino. K skoraj pozabljenim starim običajem, zlasti božiču, novemu letu in veliki noči, sodijo določena opravila in predmeti. Nekaj od teh sva letos že uspešno predstavila, na primer barvanje pirhov,« pripoveduje Vilma.

Orati ledino na dokaj nepreizkušenem področju, kakršnega sta se lotila Andrej in Vilma Bajt, je verjetno zanimivo, stimulatívno, pa tudi naporno opravilo. O ekonomski uspešnosti pa tudi Vilma pravi: »Blago se počasi obrača, dobavitelji pa zahtevajo takojšnje gotovinsko plačilo, zato bi o donosnosti vsaj za sedaj in v teh časih težko govorila. Nekaj je temu verjetno kriva tudi lokacija na Partizanski cesti, ki je sicer blizu centra, vendar prometna in na njej pešec nerad postane. Poskušala sem se dogovoriti s turističnimi agencijami in zdravilišči, da bi skupine ljudi, ki jih vodijo na ogled mesta, pripeljali tudi v to trgovino, saj bi bili ti nad ponudbo gotovo presenečeni, vendar za sedaj ni bilo odziva. Vendar ostajam optimist, saj verjamem, da skušajo naši turistični delavci ponuditi gostom le najboljše. Torej bomo tudi mi prišli na vrsto. Za sedaj vse skupaj drži gor Andrej s svojo le-seno kolekcijo poslovnih daril in lesenih sestavljank, vendar v nedolgem tako ne bo šlo. Res bi bilo škoda, če bi Novo mesto izgubilo nekaj, kar je že dolgo pogrešalo.«

TONE JAKŠE

Med lesenimi sestavljankami, ki jih izdeluje Andrej Bajt, je najbolj popularna slovenska lipa, primerna za okras in igračo.

OBRAZI

Jovič ni poletel v Bari

Nekateri borci zadnja leta preživljajo težke trenutke, saj vidijo, da se stvari, v katere so sveto verovali in zanje tudi veliko žrtvovali, ponovno postavljajo na zgodovinsko tehtnico. Tega nikakor niso pričakovali, saj jih je že med vojno vzpostavljali in po vojni z vso silovitostjo utrjeni sistem pred tem dolgo varoval. Ko pa je nekdanjo železno diktaturo načel zob časa in je rja prežrla ograde, ki so varovale pot do drugih pogledov in resnic, so se začeli pojavljati tudi dvomi. Borci se nanje različno odzivajo. Eni z zaskrbljenostjo in nervozo, češ kaj bo sedaj, na starost, z njihovo socialno gotovostjo, drugi s srdom in napadalno, češ s kakšno pravico si sedaj nekdo, ki v osvobodilni vojni sam ni sodeloval ali pa takrat še rojen ni bil, drzne razmišljati ali celo soditi o stvareh, ki so bile vendar že tako jasno povedane. Pa je prav v tem, da so bile stvari tako jasno, vseskozi črno belo prikazovane, veliko narobe. Tako so kar same klicale k resnejši in bolj kritični analizi. Pri tem pa se seveda pokaže več barnih odtodkov, ki vsem ne morejo biti povšeči. To seveda ne bi bilo nič narobe, če se ne bi ob tem često dogajale iste napake, kot jih poznamo že od prej: pomenstavljanje in posploševanje. Enako napak kot trditve, da so bili vsi medvojni protikomunisti izdajalci domovine, je trditve, da se vseh partizanskih rok drži kri po osvoboditvi pobitih ujetnikov.

Janez Ivec iz Metlike, mnogim Belokranjcem in tudi drugim bolj poznanim pod partizanskim imenom Jovič, ni eden tistih, ki bi o svoji dolgi partizanski rožici sadil in junaštva koval v nebo. Se je pa tudi ne sramuje, in kolikor je v njegovi moči, skrbi za to, da bi ostala v spominu tudi poznejšim rodovom. Tako je postal znan kot borec za to, da bi se nekdanja partizanska žaga, ki je po vojni nekajkrat menjala lastnike, ohranila kot spomenik tiste dobe. Je pa poznan tudi gostom Krkinega zdravilišča v Strunjanu, kjer je Jovič skorajda nepogrešljiv, saj je tam tako rekoč strček za vse. Najbolj pa je poznan po tem, da zna organizirati prijetne večere ob ognju, ki ga zakuri ob vsakem pomembnejšem prazniku. Tudi letos se je za prvomajске praznike namenil na obalo, da bi zakuril prvomajski kres in s tem oznanil pričetek nove sezone. In tako bo verjetno tudi drugo leto. Skoraj gotovo pa je, da bo ta živahni 85-letni strček z markantno bleščečo plešo na glavi - le kdo bi mu prisodil tako starost! - pržil kres prihodnje leto tudi 9. maja, na dan osvoboditve. Takrat bo to storil posebej slovesno, kajti praznoval bo tudi 50-letnico svojega odhoda v par-

tizane. Prav devetega maja dvainštiridesetega je namreč v skupini dvanajstih Metličanov odšel v gozd. Samo trije iz te skupine so danes še živi.

Ivčevi so imeli v Metliki lepo kmetijo. Pri hiši so bili poleg Janeza še štirje otroci: dva brata in dve sestre. Janez se še spominja veselja, ko je v Metliki prišla železnica. V Belo krajino je pripeljala širni svet. Toda svet ni bil dober. Hotel je ljudi. Kmalu so se po tej železnici odpeljali belokranjski fantje in mošje. Morilski stroj prve svetovne vojne je potreboval vedno nove ljudi. Tudi Ivčev oče je moral pustiti ženo in pet majhnih otrok in si oprati puško za čisto druge stvari: za domovino, boga in cesarja, so rekli takrat. Tam nekje v Galiciji je puško položil pred rusko premočjo in prišel v ujetništvo. »Vendar ga nismo nikoli več videli, kajti za vedno je ostal v Rusiji,« pravi Jovič. »Nekaj Semičanov, ki so bili skupaj z njim v ujetništvu, nam je posneje povedalo, kaj se je zgodilo.«

Bilo je hudo mrzlo. Jetniki so spali v baraki in se stiskali ob ognju, ki je plapolal v gašperčku. Našli pa so se paglavci, ruski otroci, in v objestnosti zamašili dimno cev, ki je štrlela iz barake. Verjetno si niso predstavljali, kako tragične posledice bo to imelo. Pet drugih otrok, čisto na drugem koncu Evrope, je zaradi take igre ostalo brez očeta. »Nikoli nismo zvedeli za očetov grob. Prav tako ne vemo, kje je materin. Med drugo svetovno vojno je izginila v internaciji. Tudi hiša je porušena. Prva vojna je odnesla enega starša, druga drugega in dom. Še družinskega groba nimamo,« pravi Jovič, ki tako res nima nobenega vzroka, da bi pel slavo tako krutemu početju, kot je vojna.

Tudi sam je med partizansko ničkolikokrat nosil glavo napredaj. Kako tesno je bilo, pove že to, da je bil kar štirikrat ranjen. Čeprav je bil takoj po vojni operiran, še sedaj nosi v telesu nekaj kovinskih drobcov kot spomin na tiste težke dni. Med vojno se je zdrvil malo tukaj, malo tam, a nikjer si ran ni imel časa prav pozdraviti, zato je bil v začetku maja petinštiridesetega doleten, da bo s partizanskim letališčem Otok poletel na zdravjenje v italijanski Bari. Toda sanje o Bariju se Joviču niso nikoli uresničile. Dan predno bi moral odleteti, je bil ukazani premik. Najprej na notranjsko proti Trstu, nato proti Ljubljani. Tja je Jovič prišel 9. maja, natančno po tseh dolgih in nevarnih letih partizanjanja. Pedeset let bo minilo prihodnje leto. In gori bo kres.

TONE JAKŠE

Hajduk Vajda z Vrtače

Učitelj in pisatelj Lojze Zupanc, katerega prvo službeno mesto je bilo na Štrekljencu v Beli krajini, je leta 1932 izdal drobno knjižico Belokranjske pripovedke, v kateri je prvo zgodbo namenil Uskoku hajduku Vajdi. Naj v nekaj odlomkih pripoveduje kar sam pisatelj:

»V tistih težkih, črnih dneh, ko je Turke moril po naših krajih in vaseh, je malo Srbiyo popolnoma ugonobil. Moril je vse, kar se mu ni pasje pokorilo. Pa so se dvignili nekateri možje z ženami in otroki in zbežali pred krvokom.

V Beli krajini so se ustavili. Zgodovina jih imenuje Uskoke, ker so, uskočili iz Srbije v Belo krajino. Kakor močan zid so se zaježili pod Gorjance, in gorje Turčinu, kadar je naletel nanje.

V večnem boju s turškimi razbojniki je njihovo življenje dobilo poseben pečat. Ze majhen Srbčič je bil deležen namesto abecednika — nabite puške. Živeli so življenja junakov — hajduško življenje.

Tam pod Gorjenci so se ustavili in si zvolili svojega starešino.

To je bil hajduk Janko, ki je postal strah in trepet Turkov in je opravil vrsto junaštev, tako da so turški vpadi v naše kraje prenehali. Tako-le piše Zupanc naprej:

»Postaral se je hajduk Vajda. Ko mu je prišel rjaveti meč v nožnici, je prijel za plug: postal je kmet.

S svojo hrabrostjo se je prikupil takratnemu graščaku v Stari gori grofu Lihtenštajnskemu. V Stari gori nad Semičem je vrh, znan pod imenom Smuk. Tu je imel grof Lihtenštajnski svoj grad. Razvaline tega gradu vidimo še danes.

Od tega grofa si je hajduk Vajda kupil domačijo na Cerovcu. Pegodbeno pismo, ki ga ima še danes shranjenega potomec hajduka Vajde, se glasi:

»Jaz, grof Lihtenštajnski, rimsko-katoliške vere, posestnik gradu na Smuku, prodam hajduku Vajdi kmetijo na Cerovcu št. 1 za 75 goldinarjev. Ker pa se je v času turških vpadov izkazal hajduk Vajda hrabrega, mu podarim 3 goldinarje.

Odšel je hajduk Vajda grofu Lihtenštajnskemu 72 goldinarjev in se naselil v Cerovcu.

Dva sinova sta ga objokovala, ko je umrl...

Najstarejši sin se je oženil in je ostal na domu. Mlajši se je priženil na Osojnik. Pridno je gospodaril in si sezidal na Vrtači

Lastnika Vrtače Janko in Ivanka Ogulin okoli leta 1930

malo graščino, kjer še danes domuje njegov sin.

Oni dan sem bil pri njem. Pri »Vajdovih« se pravi tam. Pa sem poprosil gospodarja: »Povejte mi zgodovino svojih dedov, gospod Janko!«

Jako se je razhudil. »Kakšen gospod Janko mi je oponesel. Jaz sem hajduk Vajda!« se je udaril po prsih.

Samo hajduk Vajda se je takrat preselil pod Staro goro. Drugi hajduki so ostali pod Gorjanci in se tudi poprijeli kmetijstva. Izpremenili pa so svoje ime; hajduki so bili, dokler so rabili orožje. Danes, ko orjejo in sejejo, so Vlahi.

Vlahi so ohranili svojo vero, svoje običaje in srbski jezik. Vsi pa se s spoštovanjem spominjajo svojega nekdanjega vojvode, hrabrega hajduka Vajde...

OPORA JE VALVASOR

Tako je to zgodbo o belokranjskem hajduku Vajdi zapisal Lojze Zupanc, ki je kmalu po prvi svetovni vojni učiteljval na bližnjem Štrekljencu. Seveda je pisatelju, zlasti v pripovedkah, dovoljeno dokaj ustvarjalne svobode. Pa vendar naj zdaj, ko je tudi zadnji lastnik te nekdanje graščine Janko Ogulin že utonil v nekako pripovedko, le osvežimo spomin na ta zanimiv dvorec, ki ga danes ni več.

Predvsem se moramo tu opreti na Janeza Vajkarda Valvasorja, ki nam je v svoji Slavi vojvodine Kranjske (1689) ohranil podobo takratnega Pungarta (Baumgarten = sadovnjak) oziroma Sterniševega dvorca (Sternishof) na Vrtači. V Valvasorjevem času je bil njegov lastnik Franc Bernard grof Lichtenberški (Zupanc ga v svoji zgodbi napačno imenuje Lihtenštajnski). Njegov prednik je bil vitez Sterniša, stotnik v regimentu Piccolominijevih kirasirjev, ki je veljal za hrabrega, pa vendar tudi naglega, nepreračunljivega človeka. Ko so nekdo vojaki taborili v bližini Dunaja, je Sterniša oropal in ubil nekega trgovca. Za ta zločin so ga obsodili na smrt z obešenjem, vendar jim je ušel iz ječe, se nekaj časa potikal po svetu, nazadnje pa je padel v nekem uporu na Madžarskem.

Graščina na Vrtači, ki jo je grof Lichtenberg prezidal in povečal, je bila v Valvasorjevem času prijetna nadstropna stavba pod vinsko gorico, nad katero se je v daljavi dvigal zahodni del Uskoške gore oziroma današnjih Gorjancev. Dvorec je ostal v lasti njegove rodovine še do prvih let 19. stoletja, ko ga je na dražbi kupil Janez Mihelčič. Njegova hči Marija se je poročila z Ljubljancem Kusičem, katerega sin Viljem Kusič pa je zaradi dolgov moral leta 1899 graščino in posest prodati na dražbi. Semiško gospostvo in z njim vred Vrtačo je takrat za 7410 goldinarjev kupil Matija Ogulin, posestnik z Brezove Rebrji št. 4.

Matija Ogulin (1835—1915) je z ženo Marjo Judnič imel sina in dve hčeri, ki pa so bili vsi rojeni na Brezovi Rebrji. Najstarejši, Janez (1865—1939), je odšel v Ameriko, kjer se je spoznal z Vrhnjčanko Ivanko Košir (1878—1943) in se leta 1899 z njo poročil. Kakih posebnih šol Ogulin ni imel, vendar se je v novem svetu znašel kot uspešen poslovni človek in se dokaj premožen vrnil v domovino, kjer je po očetovi smrti zagospodaril na Vrtači.

DOBRODUŠNA SAMOHVALA

Takšna je bila v glavnem življenjska pot zadnjih gospodarjev dvorca pod Smukom in moramo zato tudi pripoved Janeza Oziroma Janka Ogulina o tem, kako je njegov prednik prišel do tamkajšnje posesti, vzeti kot dobrodušno samohvalo. Tudi »malo graščino« na Vrtači si Vajdovi niso sezidali, saj je tam stala že prej.

Vsekakor je zadnji Ogulin ta dvorec obnovil in tudi nekaj dozidal. Poleg tega si je na vrtu zgradil manjši bazen, kamor je pritekala voda iz semiškega vodovoda na Blatniku in v katerem se je ta ali oni lahko ohladil v poletni vročini. Tako sta si z ženo na Vrtači pripravila kar udobno življenje. Imela sta dokaj lepo posest, nekaj služinčadi, veliko pa nista potrebovala, saj sta bila brez otrok. Zato pa so bili njuni ne ravno redki gostje razni belokranjski izobraženci pa tudi podjetni meščanski in trgovski ljudje, ki so pokupili bližnje gradove oziroma grajska posestva, tako sosednji Podturn, katerega lastnik je bil semiški trgovec Šušteršič, grad Krupo, ki sta ga kupila Metličan Makar in Gradčan Mazelle, kasneje pa Semičan Zurc, ali Gradac, kjer je gospodaril Zagrebčan Šutej. Skoraj redni gostje so bili pri Ogulinovih domači učitelji in učiteljice, kdo od semiških duhovnov pa še drugi, na primer Belokranjec pravnik dr. Miha Kambič, črnomaljski apotekar Dalibor Vrankovič ali pisatelj Engelbert Gangl iz Metlike. Ganglova nečakinja, osemdesetletna Vilma Širkova, se še danes spominja, kako je bila poletni materjo po cel teden gostja pri Ogulinovih na Vrtači in kako je pozimi Ogulin včasih poslal svojega hlapca s sanmi po Ganglove v Metliko, kako so takrat

J. V. Valvasor: Sternišev dvorec na Vrtači

na saneh ležali v debele odeje zaviti glinasti grelci, da goste ni zeblo v noge.

VSE ZA NAPREDEK

Janko Ogulin je cenil Engelberta Gangla, ki je bil tudi starosta jugoslovanskega Sokola. Ogulin sam pa je kot starešina nekaj časa načeloval Sokolu v Semiču. Sploh je gospodar na Vrtači sodeloval pri raznih javnih delih, podpiral Sokole, gasilce, šolo in vse, kar je Semiču pripomoglo k napredku, saj se je kraj pred zadnjo vojno ponašal kar s tremi društvenimi domovi: prosvetnim, sokolskim in gasilskim.

Ker pa Ogulinova nista imela potomcev, sta se odločila, da graščino na Vrtači z vso posestjo zapustita semiški občini, ki naj bi po njuni smrti tamkaj osnovala gospostvinsko šolo za belokranjska dekleta. O tem je bila sestavljena tudi pogodba.

Janko Ogulin-Vajda je na Vrtači umrl 12. marca 1939 v svojem štirinasedemdesetem letu. Za njim je na posestvu gospodarila žena Ivanka, ki je umrla štiri leta kasneje — 13. februarja 1943. To pa je bil že čas, ko so tudi Semičane trle težave in morije druge svetovne vojne, saj so tudi tamkaj gospodarili Italijani. Z Ogulinoma je v Semiču izumrla ta veja Ogulinov, žive pa je takrat v Ameriki še nečakinja Ana, ki je bila nekoč učiteljica v Semiču, in pa daljni moževi sorodniki v semiški okolici in v Ljubljani, kjer sta Ogulinova tudi imela svojo hišo.

— Dnes oba Ogulinova počivata pri Sv. Duhu na Selih pri Semiču, v rodbinski grobnici, ki jo je dala zgraditi vdova po moževi smrti.

Želja obeh Ogulinov, da bi na Vrtači osnovali gospostvinsko šolo, pa se ni nikoli uresničila. Že dva dni po smrti zadnje lastnice — 15. februarja 1943 — so namreč partizani graščino na Vrtači požgali, češ da bi jo lahko Italijani uporabili za vojaško postojanko.

Tokrat je treščilo v Zagorici

Predstavniki človeške vrste se od svoje pravzorca borijo za lasten peden planet Zemlje. Tako ihtavo kot nekdanj za najboljšo volino se misleči dvozočci danes borijo za ozvedja. Ti boji pomenijo skrajnosti, vmes pa je nešteto preprirov, ravsov, pravcatih malih vaških vojn in nepomirljivih nasprotovanj, po katerih duh sovraštva iz roda v rod išče pot.

Ponekod na Dolenjskem se že leta in leta pripravajo v zvezi z Romi. To je različica boja za življenjski prostor in v boju si sovražno stojita nasproti dve nepomirljivi skupini ljudi. Tako osvajanje planeta Zemlje poznajo tudi v trebanjski občini. Zadnji dogodek te vrste je nedavno zaplet glede mesta bivanja Romske družine Kovačič.

Potem ko so se omenjeni Romi naselili v gmajni nedaleč od Zagorice pri Velikem Gabru, so Zagoričani trebanjskemu izvršnemu svetu sporočili, da pravkar doseljenih Romov ne bodo trpeli v svoji bližini. Obenem so ultimativno zahtevali od občinskega vodstva, da ukrene vse za odselitev Romov z gmajne pri Zagorici. Napovedali so tudi, da bodo po 14. maju letos Rome sami nasilno odstranili, če jih mirno in dostojno po uradni poti ne bo preselil kdo drug.

V glavnem je to celotna zgodba o sporni priselitvi Romov na zagoriško gmajno. Vendar domačini zastavljajo nekatera vprašanja, ki pomenijo pri celotni zadevi odločilne podrobnosti. Zagoričani sprašujejo, zakaj so omenjene Rome izselili iz dosedanjega bivališča v Malem Gabru. K temu dodajajo, da prebivalcev Zagorice ni nihče vprašal, kaj menijo o tem, da bi dobili za sosedo Rome. Ne zdi se jim prav, da v razpravo o bivanju omenjenih Romov ni nihče vprašal vodstva krajevne skupnosti Veliki Gaber. To so načelni razlogi, zaradi katerih Zagoričani ne pristajajo na to, da bi živeli v neposrednem sosedstvu z romsko skupino.

Razen tega se otepajo Romov zato, ker velja ravno ta romska skupina za najmanj prilagojeno in najbolj agresivno daleč naokoli. S takim slabim imenom pa pomenijo omenjeni romski brezdomci grožnjo premoženju in brezskrbnemu življenju najmlajših in odraslih Zagoričanov.

Kot kaže, so Rome preselili po sodnem sklepu, do katerega je pripeljala vloga trebanjskega Gozdnega gospodarstva. Slednje je zahtevalo izselitev Romov s svoje z razlastitvijo pridobljene parcele v Malem Gabru med drugim tudi zato, da bi ob napovedanem vračanju premoženja dalo zemljišče novemu lastniku naseljeno in s tem v prvotnem stanju. Kar zadeva udeležence pogovorov, so zadržili v vodstvu krajevne skupnosti Veliki Gaber, da jih res nihče ni povprašal za mnenje. Glede na to, da

Po vojni je nova ljudska oblast poddržavila vso nekdanjo Ogulinovo lastnino in na Vrtači osnovala državno posestvo. Na ruševinah graščine je postavila novo upravno poslopje, pri gradnji pa je zaposlila nemške ujetnike. Vendar nova stavba spočetka še ni bila do kraja izdelana.

NIČ NI OSTALO

Ko se je uprava posestva leta 1949 preselila v Crmošnjice, je izpraznjeno stavbo prevzel okrajni ljudski odbor v Crnomlju in na Vrtači osnovala okrajno ekonomijo. Ta je veljala za neko vrsto zadruge, v katero je jeseni 1950 pristopilo s svojo zemljo osem posestnikov iz bližnjih vasi. Ko pa je naslednjo pomlad posebna komisija iskala po Beli krajini primeren kraj, kjer naj bi pričeli delati novosnovani obrat za izdelavo kondenzatorjev in uporov, so se nazadnje odločili za Vrtačo. Tu so namreč nedodelano upravno stavbo prejšnjega državnega posestva z najnujnejšimi popravili hitro usposobili in je že 1. aprila 1951 v njej stekla proizvodnja.

Nova tovarna se je pričela naglo širiti. Število zaposlenih je skokoma raslo in leta 1970 je tam delalo že čez 700 ljudi. Konec leta 1990 pa je Iskra — industrija kondenzatorjev in opreme v Semiču skupaj z obratom v Crmošnji zaposlovala že 1477 delavcev. Pri vsem tem pa je na Vrtači vedno bolj izginjala podoba nekdanje Vajdove graščine in okolice. Danes ni od prvotne stavbe ostalo ničesar več.

JOŽE DULAR

VIRI: Jože Dular, Semič v Beli krajini, 1971. Majda Smole, Graščine na nekdanjem Kranjskem, 1982. Župnijski arhiv Semič, Status animarum (družinska knjiga).

so pred dnevi Romi že prispeli na zagoriško gmajno, pa bi se dalo pojasniti pozabljano »lokalne dejavnike« tudi z domnevo, da so Romi pohiteli in kratko male prehiteli vse dogovore ter vse postavili pred izvršeno dejstvo, v smu, vaši smo. Nekaj verjetnosti taki hipotezi jemljejo nekateri pretekli ogledi možnih lokalci, na katere bi iz Malega Gabra preselili romsko Kovačičovo družino, in med temi mestu je bila tudi Zagorica.

O za domačine šokantni in skrivnostni selitvi Romov severozahodno od Trebnjega naj bi kaj povedali tudi člani Kovačičeve družine. Do pogovora ni prišlo, ker jih v soboto popoldne na zagoriški gmajni ni bilo več. Da ni šlo samo za umik globlje v gozd pred očmi radovednežev, ampak za ponovno migracijo, so potrila tudi ponedeljkova poročila iz Malega Gabra. Tu, sicer na mestu, kjer so bili do nedavnega, je že ga dne znova bivala sporna romska skupina, kar pomeni, da so se Romi zbili Zagorčani in se vrnili v prejšnji tabor. Ko to pišemo, še ni znano, kam naj bi Romi odšli v naslednjem poskusu.

Kar pa zadeva domnevno okolju neprijetno in nevarno življenje Romov v okolici Velikega Gabra, med katere sodi tudi nedavno presejena skupina, »civilni« plačujejo visoko ceno za strah že v primeru, če drži kanček tistega, kar so v minulih dneh našli domačini. V razpravah je sicer vsak pripeljal praviloma malo »napihne«, vendar si domačini verjetno ne bi izmislili zgodbe o Romih, zaloteni v shranih, in o pijanih nasilnih Romih za točlinami mizami v gostilnah. V Zagorici je mlajši domačin povedal, da so ga Romi pred dnevi celo obklicali. Ali mi ali Romi je ob takih dogodkih upravičeno vprašanje domačinov, čeprav se pomenjuje glede brce še pomislek. V Zagorico dosejenih Romom so domačini preventivno zažgali del njihove šare. In kaj, če je res, kar trdijo nekateri »civilni«, da so brce posledica zažiga, ki zaradi

Se najmanj je za sedanjí zaplet krivo vodstvo občine, sedanje, a tudi prejšnje. Vrsta političnih garnitur se je ob začetkih mandatov znašla pred dejstvom, da na trebanjskih tleh bivajo ljudje, ki se jim reče Romi, in ljudje, ki se jim reče Romi. Romi v svoji vseskozi eksotični družini se niso dali stisniti v kalup vrednot, ki ga bolj ali pa manj obožujejo drugi prebivalci občine, kar pomeni, da je med tema vejama človeške civilizacije ostala taka razlika, kot je med konjem in računalnikom. Morebitni sporazumi različnih katerih se zdi včasih sožitje med temi različnimi skupinami ljudi na Trebanjskem vzorno, so zatišje pred vsakokratnimi novimi in novimi viharji in viharčki medsebojnimi sporov za življenjski prostor. Selitev Romov v Zagorico od tam ter celotni splet protestov, ultimativnih iskajev je eden od takih viharjev, ki jih bo še obilo.

M. LUZAR

Boječnost je strahotna moč.

I.B. SINGER

Govoriti o prihodnosti pomeni razpravljati o vplivu sedanosti, ko vsako drug gleda sedanost, vidi pa preteklost.

W.I. THOMPSON

Verjeti, da kako načelo, pa naj bo še tako popolno, samo po sebi samodejno razrešuje temeljne družbene in politične probleme človeške družbe pa tudi socializma, je naivno in taka vera pomeni nevarno zablodo.

J. DJORDJEVIĆ

Močnejša ko je vera, večje je zaupanje, hujši je udarec ob streznitvi, ko se človek zave, da je vse zlagano.

R. LELJAK

Če ima ženska rada moškega, hoče imeti otroka od njega.

I.B. SINGER

Vselej razkrije šele stran v ženski njeno najbolj notranjo dušo.

S. ZWEIG

Če je sonce kulture nizko, mečejo celo palčki dolge sence.

J. PUČNIK

Človekova smrt je demonstracija dejstva, da je odpadel od boga. Smrt je uresničena (vidna) krivda.

K. RAHNER

Lahko je priti na oblast, težko je biti na oblasti.

S. PRAS

Ljudje ne iščejo v preteklosti le poti v prihodnost, marveč tudi uteho.

I. DJURIĆ

DL	PISKALO	BREZGLAVOST	MITOLOŠKO BITJE	AVTOR J. UDIR	ČEBELJA TVORBA	KEM. SIMBOL ZA RADON	ZBRANJE KOPICENJE	BARVA IGRALNIH KART	GR. DIDAKTIČNI PESNIK
BELG. TERME RIMSKE ENA				TATINSKA PTICA STARA DOLŽ. MERA					
								CASOVNA ENOTA KIS	
									STARO IME ZA PALESTINO
								ENICE	
DL	ZADNJA NOGA PRI ZIVALI	DVORANA VRSTA PAPIRE		JUS	TURŠKI BREZPO. KAVNIK LVARSKI DELAVEC				
PREBITEK OSTANEK			LEPOTNO LISTNATO DREVO DRAG KAMEN						
NASELJEN PROSTOR			NAJBOLJI BRŠNI KOŠARKARSKI KLUB				ITAL. PREDLOG (S. Z.) RADIO POLJC		
RIBICA			POŠKODBA VOZILA AVT. OZNAKA SOVJETSKE ZVEZE						
DEL. IMENA DEJVICE ORLEANSKE			NAŠA NAJDALJA REKA				NOVO MADŽ. MESTO V BAKONJ-SKEM GOZDU		
INDONEZSKI DEL MOLUKOV			ZLEBIC V DOGAH				FR. MESTO V NORMANDIJI		

Smrtna kosa v številkah

Pregled smrtnosti po svetu — Največ ljudi pobere malarija in tobak — Najdlje žive Japonke

Svetovna zdravstvena organizacija, ki deluje pri Združenih narodih, je na osnovi statističnih podatkov, ki so jih zbrali v 55 državah sveta, pripravila obsežno poročilo o smrtnosti svetovnega prebivalstva, iz katerega je mogoče razbrati marsikateri zanimiv podatek.

Iz poročila sledi, da so, kar se povprečne dolgotrajnosti življenja tiče, japonske deklice izbrana bitja. Statistika jim obeta v povprečju kar 82 in pol leta dolgo življenje, medtem ko njihovim vrstnikom za šest let krajše. Vsem drugim prebivalcem Zemlje je po statističnih izračunih usojeno povprečno krajše življenje.

V Evropi se Japoncem najbolj približujejo Francozi in Švedji, natančneje Francozinje in Švedinje, ki so jim statistiki izračunali 81,3 leta povprečne življenjske dobe. Med moškimi pa so pravi metuzalemi Grki, ki lahko pričakujejo, da bodo živeli 74,3 leta. Takoj za njimi so Švedji s statistično pričakovano življenjsko dobo 74,2 leta.

In kaj poleg starosti najpogosteje prekinja življenjsko nit? Med boleznimi je na prvem mestu malarija, ki po svetu pobira najhujši smrtni davek, saj zaradi nje vsako leto ugasne milijon do dva milijona človeških življenj.

Najnevarnejša od vseh razvad, s katerimi si ljudje sami kopljejo prezgodnji grob, je kajenje. Še posebno hudo mori

med svojimi privrčenci v deželah v razvoju, kjer zaradi slasti tobačnega dima ugasne vsako leto v povprečju 800 tisoč življenj. V poročilu so zapisali, da število žrtev tobaka presega skupno število vseh žrtev nasilja, od umorov do nesreč in samomorov. Kar se samomorov tiče, ostajajo na vrhu žalostne samomore svetovne lestvice Madžari, kjer je količina samomorilnosti 40, se pravi, da naredi samomor v povprečju 40 izmed 100.000 ljudi.

Smrtna kosa ima precej dela tudi po cestah. Iz poročila Svetovne zdravstvene organizacije sledi, da se je po statističnih podatkih najvarneje voziti po gvatemalskih cestah. Gvatemalci beležijo v prometnih nesrečah na 100.000 prebivalcev le 1,5 smrti. Daleč pred vsemi je v tem pogledu Kuvajt, kjer pride na 100.000 prebivalcev kar 34,9 smrtnih žrtev prometnih nesreč. V Združenih državah Amerike, kjer je promet veliko bolj gost in ljudje precej pogosteje uporabljajo avtomobile za prevoz, je smrti v prometnih nesrečah bistveno manj, samo 18,7. Zanimivo je, da ima podobno statistično povprečje tudi Sovjetska zveza, kjer pa sta tako število avtomobilov kot gostota prometa neprimeroma manjša.

Vsakemu človeku je sojeno, da se sam zabode v srce.

IZIDOR CANKAR

Bistvo človekovega bivanja na svetu je tragično.

J. MENART

Vsak človek nosi v sebi lepoto ali vsaj spomin nanjo.

S. GRUM

Ljudje so po svoji naravi nizkotni in radi ljubijo iz strahu; nikar se ne podredi taki ljubezni in ne nehaj zaničevati.

F.M. DOSTOJEVSKI

Dragocena Morska cvetka

Na sledi bajnega potopljenega zaklada

Med besnenjem nevihte v morskoi ožini med Sumatro in Malezijo je davnega leta 1512 potonila Morska cvetka, znamenita portugalska galeja Flor de la mar. Brodolom je preživelo le pet članov posadke s kapitanom Alfonso de Albuquerque na čelu, od neizmerne bogastva, ki ga je galeja prevažala, pa je ostala samo dragocena kapitanova sablja, vse drugo je potonilo. Morje je požrla dvesto zabojev rubinov, smaragdov, diamanтов, zlata in srebra. Nekateri primerki dragoga kamenja so bili izredni, debeli kot orehi in kot človeška pest.

Zaklad kapitana Albuquerque je dolgo buril domišljijo iskalcev potopljenih dragocenosti, šele v novem času pa so se odprle realne možnosti, da bo vsaj del zaklada ponovno zagledal beli dan. Poznavalci ocenjujejo, da je zaklad vreden najmanj milijardo dolarjev, nekateri pa njegovo ceno postavljajo celo nad 7 milijard dolarjev.

Natančnejši položaj potopljene Morske cvetke je uspelo določiti šele na osnovi na novo odkritega zemljevida potovanja kapitana Albuquerque, ki so ga hranili v portugalskih državah arhivih. S pomočjo sodobnih elektronskih naprav je članom indonezijske družbe Jayatama Istikicpta pod vodstvom znanega iskalca zakladov Roberta Marxa uspelo določiti točen položaj galeje. Ostanke ladje ležijo v globini 64 metrov, pokriti so z več metrov debelo plastjo peska in blata.

Malo je verjetno, da je zaklad ostal v bližini ladijskih razbitin. Najverjetneje je raztresen daleč naokoli, zato bo reševanje zaklada dolgotrajno in seveda tudi drago podjetje.

PC za v žep

Samo 366 gramov težak osebni računalnik

Osebni računalniki iz treh kosov, ki so zaključeni na pisalnih in delovnih mizah, se počasi poslavljajo, zamenjujejo jih prenosni osebni računalniki, ki zavzamejo bistveno manj prostora, so lažji, a hkrati enako, če ne celo bolj zmogljivi. Računalniki beležnice (notebook), kot jim pravijo, tehtajo vsega kilogram do dva in zlahka jih spravimo v poslovni kovček s tiskalnikom vred. Poleg elektronskih beležnic so se pojavili že tudi prvi žepni osebni računalniki.

Znano podjetje za izdelavo računalnikov Hewlett—Pacard je poslalo na tržišče svoj najnovejši izdelek, osebni računalnik 95LX, ki je tako majhen, da gre v žep suknje. Ob vsej miniaturnosti je to prvi PC, združljiv z IBM—ovi stroji. Vsega 366 gramov teži računalnik z zaslonom iz tekočih kristalov dela pod operativnim sistemom DOS, ki je že vgrajen vanj. Kupec dobi vgrajeni še nekaj programov v slogu poznane Sidekicka ter močan in obsežen program Lotus 123 za preračunavanje tabel in preglednic.

Računalnik ni namenjen pisanju daljših besedil, tipkovnica je pač majhna in namenjena predvsem vnosu števil. Sploh naj bi mali računalnik služil predvsem poslovezem in podjetnikom, ki imajo radi potrebne podatke vedno pri roki. Še cena: 700 dolarjev.

MiM

KAJ SO CIKLONI?

Cikloni so barične tvorbe nizkega zračnega pritiska in predstavljajo likaste oblike v ozračju. Meteorologija loči izventropske in tropske ciklone, oboji se gibljejo po razmeroma stalnih poteh in v določenih obdobjih. Za Evropo so značilni izventropski cikloni, ki se običajno gibljejo od zahoda proti vzhodu, uberejo pa tudi nasprotno smer. Za nas je pomemben ciklon, ki potuje od severnega Jadrana proti Dunaju in Varšavi, saj izdatno namoči vso Slovenijo s padavinami. Tropski cikloni se pojavljajo samo na področjih Tihga oceana. Imenujejo jih tajfuni, hurikani, orkani, uragani, bagujos, kordonasos. Zanje so značilni predvsem vetrovi z orkansimi jakostmi. Veter dosega hitrosti tudi 270 km/h, zato tropski cikloni ustvarjajo hude katastrofe na morju in na kopnem. Nenavadna značilnost tropskega ciklona je njegovo oko ali središče, ki je brez vetra in z jasnim nebom.

MINI ZANIMIVOST:

KONEC DALLASA

Z nadaljevanjem, ki je trajalo celi dve uri, se je pred kratkim tudi od najbolj vnetih privrčencev poslovlia mamutska televizijska nanizanka Dallas, poznana tudi našim televizijskim gledalcem. Televizijska družba CBS jo je predvajala več kot trinajst let. Zadnje leto je priljubljenost nanizanke tako močno upadla, da so jo končno sklenili upokojiti. Tako je dočakala svoj konec tudi ta televizijska legenda osemdesetih let.

Podivjani ples naravnih sil

Katastrofalni ciklon je pobral več kot 125.000 življenj — Posebna zatočišča na stebrih — Z bobni in megafoni so opozarjali na nevarnost

V noči zadnjega aprila se je nad azijsko deželo Bangladeš zgrnila silna katastrofa. Z našimi izkušnjami, v katerih so kot velike izgube človeških življenj zapisane nesreče, kakršna je bila denimo nesreča našega letala na Korziki, si le stežka predstavljamo strahote bangladeške katastrofe. Za opis je še najbolj prikladen biblijski izraz sodni dan.

Strahovit tropski ciklon, ki je divjal s hitrostjo 233 kilometrov na uro, je valil pred seboj gigantsko gmoto valovja z Bangalskega zaliva proti vzhodni obali. Šest metrov visok vodni zid na svoji

skem delu vzhodnega obalnega pasu ob Gangesovi delti, ne štejejo mrtvih. Bolj kot preštevane mrtvih jih skrbi, kako preživeti, kako do hrane in pitne vode, kako se ubraniti kolere, tifusa in drugih nevarnih nalezljivih bolezni, ki se po katastrofah te vrste pojavijo. Po deželi leži na tisoče človeških in živalskih kadavrov, ki jih nihče noče pokopati. Tega žalostnega in neprijetnega opravila se mnogi branijo, četudi jim ponujajo zelo dobro plačilo.

Po trenutnih ocenah so posledice katastrofalnega ciklona več kot 125.000 mrtvih in gmotna škoda v višini pol-druge milijarde dolarjev. Po škodi in človeških žrtvah je ta ciklon najstrašnejši v zadnjih dveh desetletjih. Več človeških življenj je terjal ciklon leta 1970, ko je bilo 300.000 mrtvih, vendar takrat orkanski veter ni pihal s tako silo kot letos. Direktor bangladeške meteorološke službe Hamiduzman Khan prvomajski ciklon ocenjuje kot enajsti najmočnejši ciklon v tem stoletju.

Bangladeš je revna dežela, ena najbolj revnih na svetu, poleg tega pa je zaradi svojega geografskega položaja še ogrožena od poplav in ciklonov. Gre za izrazito nižinsko deželo, v kateri so velike poplave ob monsumskih deževjih nekaj običajnega. Tudi cikloni niso redki, so pa izredno nevarni, ker se prav v tem delu svetu lahko spremenijo v uničujočo silo zaradi spleta več činitelev. Trikotna oblika Bangalskega zaliva deluje kot nekakšen ojačevalec in strmevalec ciklona na njegovi poti z Indijskega oceana, prevladujoča ravnina in nizka nadmorska višina večjega dela Bangladeša pa dopuščajo, da vodovje, ki ga z morja goni močan veter, prodre globoko na kopno in poplavi velika območja.

Po ciklonu, ki je pustošil leta 1970, in katastrofalnih poplavalh so v Bangladešu zastavili sistem varnostnih ukrepov od obveščanja do gradnje zatočišč, da bi v bodoče omilili tako gmotno škodo kot velike izgube človeških življenj. Brez teh ukrepov bi bile posledice divjanja letošnjega ciklona še hujše. Za približevanje ciklona se je vedelo in pravočasno je steklo obveščanje prebi-

DELFIN REŠIL OTROKA

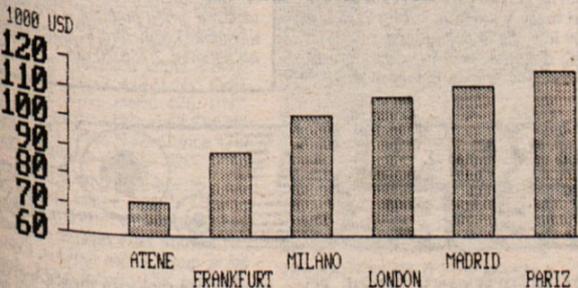
Med divjanjem ciklona se je zgodilo tudi nekaj nevsakdanjega, o čemer poročata časopisje šele zdaj. Visok val je zagrabil nekega otroka. Zanesljivo bi utonil, če se ne bi pojavil rešitelj posebne vrste — delfin. Žival je zagrabila otroka in ga odvela k ljudem.

poti ne naletel na nobeno oviro in z vso uničevalno silo je udaril po pristaniščih, mestih, vaseh in zaselkih na otokih in na celinskem nižinskem svetu vzhodnega dela velikanske Gangesove delte. Za seboj je pustil strahovito uničenje: na desetisočih trupel ljudi in živali, porušene zgradbe, izruvano drevje, prevrnjena vozila in ladje. Morje je pogoltnilo milijon ton riža, uskladiščena v bližini pristanišča Chittagong, razdejal je industrijske naprave in cvetoče farme morskih zadržev, ki so revnemu Bangladešu prinašale dragocene devize.

Smrt je slavila veliko žetev. Združene ladjarje je sporočilo, da je v divji noči s 1500 ladij izginilo 15.000 članov ladijskih posadk. Z ribiškimi ladij, ki so bile takrat na morju, je izginilo 5.000 ljudi. V pristanišču Chittagong je ciklon terjal 25.000 življenj. Na desetisoče mrtvih je bilo po ravninskem predelu med Chittagomom in Coxovim Bazarjem. Količina je resnično število mrtvih, se tako in tako ne bo nikoli moglo natančno ugotoviti. Revni ribiči in kmetje, ki živijo na otokih in kopen-

svet v številkah

DRAGE PRESTOLNICE

Bivanje v prestolnicah držav Evropske skupnosti je drago. To je pokazala tudi najnovejša analiza stroškov v glavnih mestih evropske dvanajsterice. Med stroške bivanja so všteli vse, kar sodi vanje, od plačila stanarin do prevoznih stroškov, za raven pa so vzeli običajni način življenja v mestih ZDA. Izkazalo se je, da življenje v Evropi ni poceni. Najdražje je v Parizu, kjer je treba odšteti na leto 116.434 dolarjev. Graf kaže z višino stolpcev letne stroške za šest najdražjih mest.

vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba — vaša zgodba

Anton Daugul: PETERBURŠKI SPOMINI

V tretjem letu vojne je bila vzhodna fronta gibljiva in je večkrat menjala svoj položaj. Jeseni so bili naši kraji spet vzhodno od bojne črte.

Oče je bil demobiliziran in se je zaposlil v Peterburgu.

Ko je bilo vse pospravljeno z njiv in travnikov ter spravljeno pod streho in v klet, smo se preselili tudi mi k očetu. V našo hišo se je vselila mamina starejša sestra, da je čez zimo oskrbovala živino. Pustili smo konja, kravo, ovce in nekaj perutnine.

V mestu smo stanovali pri našem stricu, maminem bratu. Bil je višji konstruktor v tovarnah Putilova. On je tudi uredil, da je bil oče demobiliziran in da se je zaposlil.

Prve dni sva s sestro preživela kot v sanjah. Oče je bil ves dan na delu. Mati je gospodinjala v petsobnem stanovanju. Midva pa sva se potikala po ulicah, parkih in mostovih na reki Nevi. Kaj bo vas? Mesto naju je očaralo. Nevski prospekt, izložbe, tramvaj, zateglo tuljenje ladij!

Po kakšnem tednu pa se je vse to kar čez noč spremenilo, kot bi odsekal. Začeli so pihati mrzli vetrovi. Temni oblaki so zagrnili nebo. Nastopilo je predzimsko dežev-

je. Ker so bile vse šole zaprte, naju je učil stric. Vsak večer eno uro. Za vsak dan tri naloge. Pri teh sva sedela popoln, kajti vse dopoldne sva stala v vrstah pred trgovinami. Tam so dolge ure čakali stari in mladi. In začelo se je dogajati, da ko si se že bližal vratom, se je na tih pokazal napis: Zmanjkalo!

Začelo je zmanjkovati vsega. Oglasila se je že lakota in zadišalo je po špekulacijah. Naša teta iz vasi nas je obiskovala dvakrat na mesec. Te obiske sta urejala stric in oče. Prinašala je posušen kruh, slanino in drugo hrano, odnašala pa v glavnem sol in petrolej.

Nekoč je bila teta pri nas v dneh pred božičem. Prosil sem očeta, naj mi dovoli, da se z njo odpeljem domov na vas. Tako sem si zaželel srečanja z bratranec. Skupaj bi praznovala!

Stric mi je pomagal in že istega večera so mene in teto spremljali na vlak.

Nazaj sem se vračal po novem letu — sam, brez tete. Ta je nekaj dni pred božičem padla na poledenelem hlevskem pragu in si zdrobila koleno. Nogo so ji dali v mavec in morala je ležati.

Bratrančeva stara mati mi

je za odhod že bila pripravila manjšo vrečo vojaške oblike z naramnicami. Ne vem, kakšne dobrote je natlačila vanjo, bila pa je čvrsta in okrogla! Bratranec jo je lahko dvignil z eno roko, jaz pa sem jo z obema komaj postavil na mizo in dal naramne.

Teta je jokala in mi prigo varjala, naj ostanem. Bala se, da je zame. Očetu je obljubila, da se bom po dveh tednih skupaj z njo vrnil v mesto. Zdal pa je ležala v postelji. Jaz sem mami obljubil, da bom pri bratranec ostal s močjo čez praznike! Njegov stara mati je odločila: »Če pravem času 'vojaka' dostavi na pravi vlak!«

Mračilo se je že, ko je bilo na postaji vse opravljeno. V žepu sem imel vozovnico, overjeno in ožigosano, tetingo izjavo, kdo sem, od kod, zakaj in kam grem, ter neko potrdilo o pregledu prtljage.

Seveda, vagoni so bili prenapolnjeni. Naši so poprosili neko žensko, ki je tudi vstopala, naj mi pomaga, da pridem v kupe. Po dolgem prepiranju, ko je vlak že četrtič ali petič obstal, nama je to končno uspelo. Spravili so me na zgornji prtljažnik, kjer sem lahko tudi ležal.

POTA IN STRA

dežurni poročajo

IZGINILE VERIGE ZA VLEKO LE-SA — Neznani storilec je v noči na 10. maj iz gozda nad Gornjim Mokronogom zmaknil verige za vleko lesa in tako tamkajšnje gozdno upravo oškodoval za okoli poldrugi tisočak.

Z AVTOMOBILA UKRADEL ŠČIPALKE — 24. aprila dopoldne je neznan storilec pred trgovino Zeleznine v Trebnjem segel na tovorni avtomobil kranjskega Merkurja in z njega zmaknil ščipalke za betonsko železo. Trgovci so oškodovani več kot tisočaka.

VLOM V TRGOVINO — V noči na 11. maj je nekdo vlomil v prostore trgovine Mladinska knjiga na Glavnem trgu v Novem mestu. Pridno je brskal po omara in predalnih, pogledal tudi v registrsko blagajno in tam našel kar 12 tisočakov. Da jih je odnesel, tega ni potrebno posebej poudarjati.

OKRADEN GOLF — V času med 9. in 10. majem je nekdo šaril po osebnem avtomobilu golf, last Novomeščana Franca Lavriča. Odnesel je ključ za odvijanje koles in rezervno kolo, tako da je skupne škode za okoli 2.500 din.

Vlomilcu v cerkve potrjena kazen

Višje sodišče v Ljubljani je potrdilo sodbo novomeškega senata, ki je Horsta Gerald Berghoferja obsodilo na 5 let zavora

NOVO MESTO — Že leto dni je tega, kar je 48-letni avstrijski državljani Horst Gerald Berghofer postal redni stanovalec novomeških zaporov. Z njegovim prijetjem lanskega aprila je bila tudi razvozlana skrivnostna serija vlomov v množico slovenskih cerkva, praviloma takih, ki so stale na odročnih in osamljenih krajih. Kot je znano, je senat novomeškega sodišča Berghoferju dokazal vlome v devetnajst cerkva, za nadaljnjih pet, ki jih je omenjala obtožnica, je bilo premalo dokazov.

Kazen, ki jo je senat izrekel, je bila 5 let zavora in varnostni izgon iz države za dobo desetih let. Zoper takšno odločitev sta se pritožila tako Berghoferjev zagovornik kot novomeški temeljni javni tožilec. Prvi je menil, da je sodišče zmotno ocenilo dejansko stanje in da je celo kršilo določila kazenskega prava, drugi je senatu očital preizkazo kazni. O pritožbah je pred dnevi razpravljalo tudi Višje sodišče v Ljubljani, ki je prvostopenjsko sodbo v celoti potrdilo, to pa hkrati pomeni, da je izrečena kazen pravomočna. Po mnenju ljubljanskih sodnikov je bilo bremenilnih dokazov za Berghoferja več kot dovolj. Od njegovega priznanja na prvem zaslišanju 12. aprila lani, ko je omenil celo vlome v 30 slovenskih cerkva, odtisa stopal njegovih škornjev, ki se je docela ujemal s tistim, najdenim na mestih vlomov, do prstnih odtisov na koščku stekla v cerkvi sv. Primoža in Felicijana v Gubnem, najdenih tekstilnih vlaken in še česa. Ne nazadnje so bile sodišču v veliko pomoč tudi izjave prič, ki so v krajih, kjer je bilo vlomljeno, videvale osebni avtomobil golf rdeče barve s črno registrsko tablico, našel se je celo tak, ki je imel registrsko številko ST 191-078 zapisano na koščku papirja. Dokazov za Berghoferjevo krivdno je bilo torej dovolj, navzlic temu da je možakar kasneje »izgubil spomin«, se skliceval na neko kemično sredstvo, ki naj bi mu ga dali pred zaslišanjem, da je, kot je

sam izjavil, izblebetal vse tiste neumnosti o tridesetih vlomih, je tudi Višje sodišče ocenilo, da o krivdi ne more biti dvoma. Preveč logično, smiselno in prostodušno je bilo njegovo prvo priznanje, da bi bilo moč verjeti takšni zgodbi, ne nazadnje sta bili ob prvem zaslišanju navzoči tako prevajalka kot zagovornica. Le kako bi lahko navajal podrobnosti, ki so se vse po vrsti izkazale resnične, natančno opisoval kraje, načine in čase vlomov, ako pri dejanjih ne bi bil zraven? Tudi sam postopek je

Salmonele v tlačenkni iz KZ Krka ni bilo

Tako pravi rezultat v Ljubljani opravljene superanalize

NOVO MESTO — Kar precej prahu je v Novem mestu dvignila 18. aprila v Dolenjskem listu objavljena novica o salmoneli v tlačenkni, ki jo je izdelala Kmetijska zadruga Krka. Novico so posredovale pristojne inšpekcijske službe, ki so imele v rokah izvid novomeškega Zavoda za socialno medicino in higieno, ta pa je črno na belem kazal, da so bile v odvzetem vzorcu tlačenke bakterije salmonelle. Inšpektorji so seveda temu primerno ukrepali in tlačenko — šlo je za kakšnih 150 kilogramov — zasegli ter poslali na odpad.

Rezultatov superanalize vzorcev sporne tlačenke takrat še nismo imeli v rokah ne mi ne inšpektorji, če bi jih imeli, članka takšne vsebine zagotovo ne bi bilo. Ponovne analize in superanalize, ki jo je opravila Veterinarska fakulteta v Ljubljani — inštitut za higienično živilo, so namreč pokazale, da je bil alarm preuranjen in neupravičen. Salmonelle v tlačenkni namreč niso odkrili, očitno so novomeški izvidi prinesli napačne ugotovitve. Škoda, ki so jo zategadelj utrpeli v KZ Krka, zagotovo ni majhna.

UKRADEL PET AVTORADIO-KASETOFONOV

NOVO MESTO — V času med 3. in 6. majem je nekdo pridno izkoristil odsotnost zaposlenih v novomeškem Revozu, stopil v skladišče in si tam prilastil kar pet avtoradiokasetofonov Blaupunkt. Da bi bila smola še večja, oznake aparatov niso bile popisane, Revoz je s tatvino oškodovan za 44.275 din.

Kilometrsko ogledalo nevestnosti

Ustavljen kazenski postopek zoper J. C., vodjo proizvodnje v TES Brestanica

SENOVO — Zadnja aprilska številka Dolenjskega lista je prinesla tudi zadnje nadaljevanje serije o lani na Dolenjskem in v Posavju obravnavanih primerih gospodarskega kriminala, kateremu pa smo dolžni dodati še nekaj besed.

Pod naslovom »Kilometrsko ogledalo nevestnosti« objavljene članek je govoril o vsebini kazenske ovadbe, vložene zoper J. C. s Senovega. Slednji je bil osumljen, da je kot vodja proizvodnje v TES Brestanica zakrivil kaznivo dejanje nevestnega gospodarjenja, saj naj bi bil kriv razplepenosti večsoljne lepenke. Ovadba je govorila, da se ni zmenil za opozorila, pač pa je dovoljeval uporabo doma proizvedenega lepila, s katerim je bilo med 6-dnevno proizvodnjo proizvedene 104.643 kg neustrezne lepenke, s tem pa je bilo povzročeno najmanj za 743.012,20 din škoda.

Kriminalisti so z ovadbo svoje delo končali, končala pa sta ga tudi tožilec in preiskovalni sodnik. V času, ko je članek izšel, je imel J. C. že v rokah sklep preiskovalnega sodnika novomeškega temeljnega sodišča, v katerem piše, da je brežiški temeljni javni tožilec po končani preiskavi odstopil od pregona in da je torej kazenski postopek zoper J. C. ustavljen. Ali z drugimi besedami: J. C. krivda za opisano dogajanje in povzročeno škodo v brestaniškem TES ni bila dokazana.

bil po mnenju Višjega sodišča izpeljan korektno in brez kršitev, povsem primerna pa je tudi izrečena kazen. Še to so ljubljanski sodniki zapisali, da je novomeški senat ravnal povsem pravilno, ko je vse tiste vlome, kjer je o Berghoferju krivdi obstajal najmanjši sum, izpustil iz obtožbe.

Sodba je tako pravomočna, Berghofer pa v novomeških zaporih čaka, kakšna bo usoda njegove prošnje, da bi nadaljevanje kazni prestajal v matični državi.

PRETEPENI JE UMRL

SODRAŽICA — V ljubljanski bolnišnici je 6. maja umrl 53-letni Mustafa Čurić, dimnikar iz Sodražice. Čurić se je 23. aprila okoli 20,15 sporekel v bifeju »Zoki« v Sodražici z 31-letnim Milanom Lovšinom iz Sodražice. S preprirom in obračunavanjem sta nadaljevala zunaj gostišča, kjer je Lovšin Čuriča večkrat udaril po glavi in prsih ter ga še brcnil. Čurić je padel in obležal, nakar so ga z rešilnim avtom prepeljali v ljubljanski Univerzitetni klinični center, kjer je 6. maja umrl.

Z nožem izterjal uro in prstana

Dve leti zavora za 23-letnega Franca Goršina iz Smolenje vasi

NOVO MESTO — Franc Goršin iz Smolenje vasi ima vsega 23 let, a je že dober znanec miličnikov in sodnikov. Lanskega 13. novembra je prišel iz zavora, kjer je preživel poldrugo leto, le nekaj kasneje je znova stopil na kriva pota. Sojenje, ki je bilo pred dnevi, je resda pričakal na prostosti, predtem je bil domala dva meseca v priporu. Je mladeničevo življenje res obsojeno, da bo potekalo za rešetkami? Odgovor je zaenkrat pritriljen, fant ima namreč do sodnikov poleg vsega še nepopravnan račun za poskus posilstva.

Goršin je tokrat moral na zatožno klop zavoljo prekrška, storjenega letošnjega 21. januarja. Skupaj s 24-letnim Alešem Brajdičem iz romskega naselja Graben, ki je bil kot mladoletnik že pred sodniki, sta tisti večer okoli 19,15 obiskala stanovanje Vinka Horvata na Drski. Goršin je prišel po denar, ko ga ni dobil, je v zameno zahteval ročno uro in dva prstana. Grožnjo je podkrepil z nožem, ki ga je potegnil iz notranjega žepa suknjica. Horvatu ni preostalo drugega, kot da je uro in prstana — eden je bil zat, drugi pa srebrn — Goršinu izročil. Pred sodniki se je zagovarjal, kako sta bila ura in prstan njegova in da ju je 18. januarja izročil Horvatu, ki naj bi ju prodal. Zato da je tudi prišel po denar. O kakšnem nožu, ki naj bi ga potegnil iz suknjica, ni vedel ničesar, v isti sapi pa je trdil, da navzlic temu, da so tega večera pili, ni bil toliko pijan, da ne bi vedel, kaj počneja. Boljši spomin je imel Brajdič, ki se je noža in grožnje dobro spomnil. Prav z njegovo in Hor-

Pouk v novih avtomobilih

V novomeškem AMD se konkurence zasebnih šol ne bojijo — Lani deset novih vozil

NOVO MESTO — Nobenega dvoma ni, da so jo zasebne šole kar krepko zagodle avto-moto društvo, katerim je bilo poučevanje kandidatov za voznike motornih vozil dokaj donosen posel. Tudi novomeško društvo v tem ni izjema, le da Novomeščani puške še zdaleč niso vrgli v koruzo. Konkurenco sprejemajo kot novost, katere glavna pridobitev naj bi bila večja kvaliteta uslug bodočim voznikom, pristopnost, strokovnost in kar je še podobnih izrazov, ki na trgu igrajo odločilno vlogo.

Amedejevci so tega dobro zavedajo, kvalitetne avto šole ni brez dobrih in brezhibnih vozil; lani so

Novomeško AMD je imelo lani 2198 članov, kar je za 103 manj od leta prej. Ob takšnem spoznanju se zdi letošnji plan sila visoko in pogumno zastavljen: v AMD pravijo, da bodo poskušali preseči število 3.000. Ugodnosti, ki jih ponujajo svojim članom, res niso od muh, in če jim prištevamo še popust pri obisku nove avtopralnice, potem je račun zagotovo na strani člana AMD.

jih nabavili kar deset, med njimi so trije golfi, pet petic in dve »skali«; danes obsega njihov vojni park kar 9 avtomobilov R-5, pet golfov in 7 vozil Z 101-skala. Nobena skrivnost ni, da nameravajo tudi te letos zamenjati. Žebelj na glavo pa so v

AMD Novo mesto zagotovo zadeli z lansko izgradnjo nove avtopralnice, ki jim danes nadomešča dohodek, izgubljen z nekaj manj kandidati za opravljanje vozniškega izpita. In ko smo že pri slednjem, nekaj številke ne bo odveč.

ZA IZPIT TRIDESET UR VOŽNJE

Lani je novomeško AMD organiziralo 32 tečajev o poznavanju cestnoprometnih predpisov; obiskovalo jih je 1036 tečajnikov, tečaj uspešno zaključilo pa 975. V praktičnem delu šole je bil lani 1301 kandidat za voznika vozil B-kategorije in 59 kandidatov za voznika vozil A-kategorije. Zanimivo je, da so vsi prijavljeni prišli tudi do izpita, 880-imi je to uspelo v prvem poskusu, 266 je bilo takih, ki so šli z ocenjevalno komisijo na cesto dvakrat, 84 trikrat, takih, ki so za izpit potrebovali štiri ali več poskusov, pa je bilo 71. Za vozniško dovoljenje je bilo lani potrebnih povprečno 30,53 učne ure vožnje.

Deset vlomov na dan!

Evropska produktivnost storilca, ki je minuli teden vlamiljal v okolici Novega mesta

NOVO MESTO — Ne pomnimo, da bi pičlih nekaj dni prineslo takšno serijo vlomov v vikende in zidanice, kot se je to pripetilo prejšnji teden. Prijave so miličnikom kar deževale, na koncu se jih je zbralo vsaj štirideset, vsi vplomi pa naj bi bili storjeni v pičlih štirih dneh. Res, evropska produktivnost! Tako je bil Novomeščan Anton Mohar, ki ima vikend v Črešnjicah pri Otočcu, oškodovan za 1.500 din, škoda na sosednji zidnici Jožeta Jeršina je bilo za tisočaka, Mirnopečan Stanislav Rapuš in Anton Hren iz Jablana imata vikenda na Šentjurski gori pri Mirni Peči, obema je bilo vlomljeno med 8. in 9. majem, škoda je za nekaj stotakov. V približno istem času je bilo vlomljeno v vikenda v Črešnjicah pri Otočcu, lastnika Zdravko Zarabec in Janez Jurejevčič iz Ljubljane sta vsak ob poltretje tisočaka, kar za 11 tisočakov pa je bilo storjene škode z vlomi v osem vikendov na območju Hmeljičica, Šentjurga, Hriba pri Dragi, Gradenja in Vinjega Vrha. Na Pahi je bilo med 9. in 11. majem vlomljeno v vikend Novomeščanke Anice Želko, izginilo je poni kolo, škoda je za 3.000 din; neškodovan je ostal Anton Miklič iz Šrange, kateremu je bilo vlomljeno v vikend na Hmeljičicu. Tiste dni je bilo vlomljeno še v vikende Novomeščana Antona Bojanca na Golušniku, ki je bil ob 500 din, Novomeščana Stana Boheta na Pahi, kjer škoda ni bilo, Zuhdije Puriča na Trški gori,

kjer je bilo škoda za 7 stotakov, Stanislava Jakšeta na Vinjem Vrhu, kjer se je storilec mastil s klobaso in čebulo, in Stanislava Ponikvarja na Vinjem Vrhu, ki je med drugim celo odkril, da je storilec veliko potrebo opravil kar v spalnici. Prav tako so bili miličniki minule dni obveščeni o vplomu v vikend Antona Pavliča na Vinjem Vrhu, kjer je bilo škoda za tisočaka, v vikend Jožeta Rezlja na Hmeljičicu, ki je bil prikrajšan za 500 din, in v zidnico na Lazah pri Mirni, s čimer je bila Novomeščanka Anica Nemeč ob 3 stotake.

Miličniki so ukrepali hitro in, kot vse kaže, tudi učinkovito. Zbiranje obvestil jih je kmalu popeljalo na pravo sled, dejanj je osumljen 29-letni S. S. iz Velikega Podljudna, ki naj bi v času med 8. in 12. majem na območju Šentjurga, Hmeljičica, Golušnika, Trške gore, Črešnjic, Pahe in Vinjega Vrha vlomil v najmanj 40 zidanic in vikendov. Jemal naj bi predvsem hrano in pijačo, tu in tam kakšen tehnični predmet ter oblačila in obutev, škoda, ki jo je povzročil z vlomi, pa je precejšnja. Vlomilska pot S. S. se je končala 12. maja, ko je padel v roke novomeških miličnikov, ti so ga izročili preiskovalnemu sodniku novomeškega temeljnega sodišča, ki je zanj že odredil pripor.

Postaja milice Novo mesto ob tem naproša vse lastnike vikendov in zidanic na omenjenih območjih, da jih o morebitnem vplomu čimprej obvestijo.

zavarovalnica triglav d.d.

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

PREVENTIVNA AKCIJA V MAJU

ZAVAROVALNICA TRIGLAV SKRBI ZA VAŠO VARNOST NA CESTI

Vozniki, pred potovanjem preverite brezhibnost vašega vozila. Ne ogrožajte sebe in drugih!

Opravite varnostni test, ki vam ga brezplačno omogoča Zavarovalnica Triglav. Poslovna enota Novo mesto, na vseh mestih za tehnične preglede:

- Pionir Avtohiša v Ločni
- Tehnična baza Otočec
- Tehnična baza Črnomelj
- Avto Kočevje

Pred dopusti izkoristite možnost 30-dnevnega predčasnega podaljšanja registracije. V času preventivne akcije vam bo Zavarovalnica Triglav povečala tudi požarno varnost, saj boste ob sklenitvi obveznega ali kasko avtomobilskega zavarovanja na vseh sklepalnih mestih prejeli poleg police tudi priročni gasilski aparat.

zavarovalnica triglav d.d.

KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

DELOVNA NEZGODA V IMV REVOZU

NOVO MESTO — 11. maja okoli 12.30 je prišlo v IMV Revoz Novo mesto do delovne nezgode, v kateri se je poškodoval 53-letni Goca Dimoski iz Novega mesta. Slednji je med delovnim časom nepazljivo segel pod vodilo stalnice, pri čemer mu je poškodoval roko. Ranjenega so odpeljali v novomeško bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju.

Trgovcem grozil s kolom

Novomeško sodišče je Darka Brajdiča obsodilo na enotno kazen enega leta — V prodajalni zmerjal

NOVO MESTO — Na zatožno klop novomeškega temeljnega sodišča je pred dnevi ne prvič sedel 29-letni Darko Brajdič iz Zabajka. Možakar si je v spremstvu kar lepega števila maliganov lanskega 14. maja med 10.30 in 11.25 v prodajalni KZ Krka v Brsljunu privoščil nevskadnanjo predstavo.

V obtožnici piše, da se je v trgovini vedel surovo, žaljivo in nesramno. Prevedeno v dogajanje, pomeni to, da je v prodajalni vpil, kako so vsi trgovci barabe, kako kradejo in goljufajo. Prodajalcu Stjepanu Storjaku takšni vzdevki niso bili ravno všeč in je Brajdiča sklenil iz lokala odstraniti. Ta pa je zavil za pult in tam skušal pograbititi gož. Na srečo je bila trgovka Mihaela Šprajcar dovolj hitra, spretna in predvsem pogumna, da je Brajdiču iztrgala nož, nakar so ga iz trgovine odgnali. A ne za dolgo, možakar se je vrnil že po nekaj minutah, tokrat s kolom v roki in grožnjami na jeziku, kako bo vse pobil. Na srečo je pri grožnjah tudi ostalo. O pravih lepega vedenja pa bo imel čas in priložnost Brajdič razmišljati v zaporu. Skupaj z že pravomočno sodbo novomeškega temeljnega sodišča za kaznivo dejanje hude telesne poškodbe — obravnava je bila lanskega 10. oktobra — je senat

Darku Brajdiču prisodil enotno kazen enega leta zavora. Oblaševalnih okoliščin je bilo malo, obtežila pa, da gre za povratnika, ki je bil dvakrat kaznovan že tudi pri sodniku za prekrške.

Ob tem pa velja zapisati, da je Brajdič pred sodiščem sedel še zavoljo ene obtožbe. Ta je govorila, da je v decembru 1989 v Kalanskem gozdu nad Zabajkom na gozdni parceli Franca Berusa podrhl hrast, v katerem je bilo 2,78 kubikov lesa. Za to dejanje senat ni našel dovolj dokazov in je Brajdiča oprostil obtožbe. Sodba še ni pravomočna.

PO DOLENJSKI DEŽELI

- Tudi tatovi spreminjajo svoje navade. Običajno so kradli osebne avtomobile in registrske tablice zavrgli. Da bi se dogajalo nasprotno, ni bil čest pojav. Zato je bil Miha Živec iz Pangrč Grma toliko bolj presenečen, ko je 11. maja ugotovil, da je njegov fiat Uno preko noči ostal brez registrskih tablic. Nemara pa je tatitč s tem opravil le polovico dela, za drugo mu je zmanjkalo časa.
- V noči na 11. maj je bilo vlomljeno v kiosk novomeškega Tobaka na Trgu svobode v Črnomlju. Dejanja so osumljeni vsi, ki ta čas puhaajo dim, proizveden v cigareti Ronhill. Kar tri »šteke« omenjenega tobaknega izdelka so izginile iz kioska.
- Prejšnji teden sta v zasebno prodajalno Lena v Dolenjskih Toplicah, last Jelene Lešnjak, stopila uglajena kupca. Medtem ko je 36-letni H. G. s sarmantnim nastopom dvoril prodajalki, je njegova 21-letna spremljevalka J. K. v torbico tlačila razstavljena oblačila. Majice in nogavice so bile kasneje vrnjene v trgovino.
- Popolnoma identičen prizor se je 9. maja okoli 10.30 odvijal v trgovini Janeza Pozvega v Vavti vasi. Navzlic temu, da je za prodajnim pultom stal možki, kupca nista zamenjala vlog; neznanec je z bolj ali manj posrečenimi domislicami motil prodajalca, neznanca pa je v torbico metala kozmetiko. Da sta bila uspešna, priča podatek o vrednosti ukradene kozmetike, ki so jo ocenili na natanko 2.256,70 din.

KRONIKA NESREČ

PO PREHITEVANJU VOZIL PO LEVI — 8. maja ob 21.35 se je 23-letni Martin Sašek iz Smolenje vasi peljal z osebim avtom Z-750 po regionalni cesti iz Smolenje vasi proti Novemu mestu. Blizu prometnega znaka, ki označuje, da se tod začnejo Novo mesto, je pričel prehitovati drugo vozilo. Po manevru Sašek ni zavil

nazaj na svojo polovico vozišča, temveč je z vožnjo nadaljeval po levi strani ceste. Blizu Zabajke vasi je z nasprotne smeri v desnem in nepreglednem ovinku pripeljal tovornjak, za krmilom katerega je sedel 41-letni Anton Radovan iz Prapreč. Vozni štka trčili, pri čemer se je Sašek huje poškodoval.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

rokomet

SRL, moški, 25., zadnje KOLO: PREDDVOR — INLES RIKO 26:23 (15:9)

Inles Riko: Lapajne, Djokić, Mochar 1, Šilc 3, Marolt 4, Mihelič 1, Lesar 11, Tomšič 3, Fajdiga, Jakšič, Abram, Škaper.

DOBOVA AFP — STT RUDAR 18:23 (7:10)

Dobova AFP: Jurkas, S. Deržič 2, Starc 1, I. Deržič 3, Žibert 3, Glaser 7, Levac 2, Krajnc, Bratanič, Polovič.

JADRAN — KRŠKO 38:25 (19:11)

Krško: Imperl, Iskra 6, Voglar 7, Martinčič 5, Verstovšek, Urbanc 3, Kozinc 3, Keše 1, Kovač.

LESTVICA: 1. STT Rudar 43, 2. Pomurka Bakovci 41, 3. Inles Riko 37 ... 9. Dobova AFP 20, 12. Velika Nedelja 13, 13. Krško 11, 14. Emens Dol 0.

Pari zadnjega kola: Krško — Emens Dol, Inles Riko — Dobova, STT Rudar — Pomurka, Velika Nedelja — Preddvor itd.

nogomet

SNL, 25. KOLO: ELAN — JADRAN LAMA 4:0 (2:0)

Strelci: 1:0 Kostrevc (14), 2:0 Kostrevc (45), 3:0 V. Primc (56), 4:0 Milanović (64).

Elan: Dragman, V. Primc (Kolenec), S. Mesojedec, Kramar, Pavlin, Milanović, A. Primc (Kobe), B. Mesojedec, Kostrevc, Plevnik, Bracović (Božovič).

LESTVICA: 1. Slovan 35 ... 9. Elan 23.

V prihodnjem kolu gostujejo Novomeščani pri ekipi Steklarja.

Mladinci popravili članski vtis

Minuli dnevi v znamenju kolesarstva — Neuspeh članov na dirki Alpe-Adria popravil imeniten mladinski nastop v Beogradu — Mlajši mladinci v ČSFR

NOVO MESTO — Prav nobenega pretiravanja ni v trditvi, da je športni utrip minulega tedna na Dolenjskem minil v znaku kolesarstva. Tekmovalci Krke so bili raztepeni po vsej Evropi: Glivar in Turk vozita z državno reprezentanco na Dirki miru po ČSFR in Poljski, preostanek članske vrste je nastopal v petek končani mednarodni dirki Alpe-Adria, starejši mladinci so vrteli pedale na tradicionalni dirki »Kosmajski partizani«, mlajši mladinci pa so preizkušali moči na mednarodni etapni preizkušnji v češkoslovaškem Jevičku. Pa pojdemo po vrsti.

Daleč od pričakovanj se je končala letošnja jubilejna 25. mednarodna kolesarska dirka Alpe-Adria, ki je prvič štela tudi v I. kategorijo svetovnega pokala, za Eržena, Finka, Ravbarja in sotovariše iz jugoslovanske A reprezentance. Uvodni etapi sta kazali na bolj ali manj pričakovan uspeh, Fink in Eržen sta bila tik pod vrhom, reprezentanca je v ekipnem seštevku tudi vodila, toda vse se je obrnilo po četrti etapi. Voz je krenil navzdol; polom je bil po petkovi zadnji, osmi etapi, ki je kolesarje vodila od Zagreba preko Novega mesta do Ljubljane, popoln. Resda je Milan Eržen prikolesaril v Novo mesto z ogromnim naskokom treh minut, dobil nato še gorski cilj v Laščah, to pa je bilo tudi vse. Na cilju v Ljubljani je bil najhitrejši Brane Ugrešnik (Jugoslavija B), najboljši Novomeščan je bil Ravbar, na 14. mestu. Takšnemu razpletu primerna je bila tudi končna uvrstitev; zmagovalec dirke je bil sovjetski kolesar Zmijevskoj, najboljši Jugoslovjan je bil Vuleta iz ekipe Srbije (!!!), najboljši krkaš pa Ravbar, na 8. mestu, ki je bil s tem dosežkom tudi najboljši tekmovalac A-representance Jugoslavije. Slednja je dirko v ekipnem seš-

tevku končala na neslavnem 6. mestu. Dodajmo še, da je bil v točkovanju letelišč ciljev Eržen drugi, v točkovanju gorskih pa sta si Eržen in Ravbar razdelila tretje mesto.

Ne posebno razveseljive vesti prihajajo tudi iz Poljske iz ČSFR, kjer vozita Glivar in Turk na Dirki miru. Po šestih etapah sta uvrščena nekje v sredini razpredelnice kolesarjev med 40. in 70. mestom, najboljši Jugoslovjan pa je ta čas Mileković na 28. mestu.

In sedaj k vedrejšim vestem. Prva prihaja iz Beograda, kjer se je v nedeljo končala velika mladinska etapna dirka »Kosmajski partizani«. Mladinci Krke so potrdili, da so nadvse obetavna vrsta, ki utegne tudi na svetovnem mladinskem prvenstvu igrati eno glavnih vlog. Dirko je brez večjih težav dobil Gorazd Štangelj, ki je rumeno majico oblekel že po prvi etapi, skupnemu uspehu pa je dodal še zmago v točkovanju gorskih ciljev. Štangeljev uspeh je imenitno dopolnil Boštjan Mervar, ki je bil dobil drugo etapo, bil v skupnem seštevku četrti, hkrati pa zmagal v točkovanju letelišč ciljev. Kako močna je bila konkurenca, kaže podatek, da je drugo mesto v skupnem seštevku starih etap pripadlo sovjetskemu, tretje pa bolgarskemu kolesarju.

Kar je za člane Dirke miru Praga — Varšava — Berlin, za starejše mladince Dushica Jugend Tour, je za mlajše Dirka miru v češkoslovaškem Jevičku. Murn, Filip, Gasperin in Kastelic so v konkurenci kar 183 mladih kolesarjev iz ČSFR, Avstrije in Finske zadovoljivo opravili težak izpit. Še posebej to velja za prva dva.

MNOŽIČNI TEK OB KRKI

KOSTANJEVICA — ŠD Partizan Kostanjevica na Krki pripravlja v okviru akcije RTV Ljubljana »Brazde vzdržljivosti« tradiciionalni 7. množični tek ob Krki. Prireditev bo v nedeljo, 19. maja, s pričetkom ob 9.30, nastopajoči pa bodo razdeljeni v kar 16 kategorij. Dolžina prog je 10, oziroma 21 kilometrov.

POHOD NA VRHTREBNJE

Planinsko društvo Tesnila Trebnje organizira tradicionalni trimski pohod na Vrhtrebnje v nedeljo, 19. maja, ob 13. uri. Start je pri gradu v Trebnjem.

DOBRA ŠOLA — Ekipa mlajših mladincev novomeške Krke pred startom druge etape Dirke miru v češkoslovaškem Jevičku. Od leve proti desni so Gašperin, Murn, trener Franci Berger, Filip in Kastelic. Predvsem Murn in Filip sta se uspešno kosala z najboljšimi kolesarji ČSFR in bila tudi najboljša tuja tekmovalca. (Foto: B. B.)

Elan zaplul v varne vode

Visoka zmaga nogometašev Elana v 25. kolu SNL — Vse dlje od dna lestvice — V nedeljo s Steklarjem

Če je še pred tedni kazalo, da bodo nogometaši novomeškega Elana bili ogorčeni boj za obstanek, je danes že moč zapisati, da so elanovci v varnih vodah. Tudi po zasluzi visoke nedeljske zmage nad enajsternico Jadrana Lame, ki so jo ugnetli kar s 4:0.

Uprava je očitno še pravi čas naredila carski rez, igra in rezultati so se obrnili na boljše, ko je krmilo novomeškega ligasa znova prevzel trener Vlado Klinčarovski, kateremu gre tudi največ zasluga za vzpon novomeškega nogometa v minulih dveh letih. Elanovci so se v nedeljo na težkem, blatnem in razmočenem igrišču znašli neprimerno bolje od nasprotnika, pokazali so celo eno svojih najboljših iger na letošnjem prvenstvu. Pravi čas se je prebudil tudi lani najboljši strelac Elana Kostrevc, ki znova stresa nasprotnikove mreže. V nedeljo je to naredil dvakrat; z njegovima zadetkoma je bil odpor gostov strn, piko pa sta postavila še Primc in Milanović. Dodajmo kot zanimivost še, da v nedeljo zavoljo dveh rumenih kartonov ni branil

REKORD KAJTAZOVIČA NA 1000 m

NOVO MESTO — Na prvem slovenskem atletskem tekmovanju letošnje sezone je Vesmin Kajtažovič v teku na 1000 m dosegel osebni rekord 2:25,14 in z njim za okrog tri sekunde izboljšal dolenski rekord Roberta Šikonje. Kajtažovič se je zelo dobro bojeval z ljubljancem Šestakom in Puljčanom Melnjakom, ki sicer tudi nastopa za IBL Olimpijo. V zadnjem krogu teka se jima je močno približal in na koncu osvojil tretje mesto. Sezono sta uspešno začela tudi Nataša Podkrižnik, ki je v skoku v daljavo dosegla svoj doslej drugi najboljši rezultat 550 cm, in metalec kladiva Žižek, ki je v obeh letošnjih nastopih izboljšal dolenski mladinski rekord s članskim obojem. Po Dnevh atletike v Celju je med tistimi, ki so svoje najboljše rezultate popravili že na samem začetku sezone, tudi Katka Jankovič. 100 m z ovirami je pretekla v 15,51 s.

Uspešni v dveh vlogah

Predstavniki novomeške UNZ so se na prvenstvu v samoobrambi izkazali kot organizatorji in tekmovalci

METLIKA — Novomeška UNZ je bila v sredo, 8. maja, organizatorica letošnjega 32. republiškega prvenstva delavcev organov za notranje zadeve v samoobrambi. Tekmovalca se je udeležilo 13 ekip s po štirimi tekmovalci, najboljšim pa so priznanja, diplome in pokale podelili Pavle Celik, republiški podsekretar za notranje zadeve, Branko Matkovič, predsednik skupščine občine Metlika, in Borut Likar, načelnik novomeške UNZ.

In kakšni so bili rezultati? Ekipno zmago si je priborila vrsta izobraževalnega centra ONZ s 499 točkami, sledijo pa: Specialna enota RSNZ 496, UNZ Koper 478, UNZ Celje 440, UNZ Novo mesto 426, UNZ Ljubljana-mesto 423,5, UNZ Slovenj Gradec 421, UNZ Nova Gorica 421, UNZ Ljubljana-okolica 420, UNZ Krško 403,5, UNZ Maribor 381, Zaščitna enota milice RSNZ 371,5 in UNZ Kranj 371,5. V posamični konkurenci je zmagal Toni Majhen (IC RSNZ) s 176,5 točke, drugi je bil Frank (UNZ Koper) 173, tretji Toplak (SE RSNZ) 171,5, uvrstitev Dolenjcev pa so naslednje: 14. Peter Zupanc (UNZ Novo mesto), 15. Mirko Berkopec (UNZ Novo mesto), 18. Tine Bratanič (UNZ Krško), 29. Miran Grubenšek (UNZ Krško) in An-

drzej Grubiša (UNZ Novo mesto), 39. Roman Kump, 48. Janez Vimpošek (oba UNZ Krško) itd.

Organizatorji se ob tej priložnosti zahvaljujejo vsem, ki so pripomogli k uspešni izvedbi prireditve, še posebej pa vodstvu OŠ Metlika, ki je omogočila nemoten potek tekmovalca, ob otvoritvi pa pripravila prisen kulturni program.

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V MNOGOBOJU

NOVO MESTO — Republiški prvenstvu Slovenije in Hrvatske v mnogobojih, ki bosta v soboto in nedeljo obakrat z začetkom ob 10. uri dopoldne na novomeškem stadionu, bosta prvi prvenstveni tekmi na prenovljeni atletski stezi. Tekmovanje bo hkrati tudi republiško prvenstvo v obeh najdaljših disciplinah na stezi: na 10000 m zamoške in na 3000 m za ženske.

KOGOJ PETI V ITALIJI

BENETKE — V nedeljo, 12. maja, je bil v Benetkah mednarodni Triatlon petih dežel, na katerem so nastopili tekmovalci iz Italije, Avstrije, ČSFR, Madžarske in Jugoslavije. Po 42 kilometrih kolesarjenja, 1300 metroh plavanja in 10 kilometrih teka je zmagal Madžar Bok, član novomeškega kluba Igor Kogoj pa je bil imeniten peti.

Zadnje kolo odloča o naslovu

Rudar STT najbližji končnemu uspehu — Ribničanom zanesljivo tretje mesto

Čeprav je do konca prvenstva v prvi republiški rokometni ligi samo še eno kolo, je jasno le, da sta zadnji dve mesti rezervirani za ekipi Emens Dola in Krškega, medtem ko lahko povsem na vrhu še pride do spremembe. O naslovu bo namreč odločala tekma v Trbovljah med Rudarjem STT in Pomurko Bakovci.

Trboveljčani so minulo soboto igrali v Lerkovcu pri Krškem, kjer so se pomerili z vrsto Dobove. Zmaga Rudarja je bila zanesljiva in prepričljiva, Dobovčani pa bi si glede na borbenost in požrtvovalnost vendarle zaslužili ugodnejši izid. Sicer pa je kakih 200 gledalcev uživalo v kvalitetni tekmi, gostje pa so z igro dokazali, da niso kar tako na prvem mestu prvenstvene lestvice. Krčani so se s tekmo v Sežani brčkone poslovlili od prve republiške lige, dvoboj z Jadrantom so izgubili kar s trinajstimi zadetki razlike. Sredi drugega dela je že kazalo na pravo katastrofo gostov, ven-

V NEDELJO KONJSKE DIRKE

ŠENTJERNEJ — Na šentjernejškem hipodromu bo v nedeljo ob 15. ure naprej znova živahno, na račun pa bodo prišli ljubitelji konjeniškega športa. Domači klub je namreč organizator kasaške prireditve, na sporedu pa bo sedem dirk. Najzanimivejša bo hitra dirka v dveh tekih, na kateri se bo merilo dvakrat po deset konj, med njimi tudi Panto. V tretji dirki bo na startu 14 kasačev, med njimi od domačih Modra, v četrti dirki s temeljem 1:32 jih bo 15, od domačih omenimo Pevidejo, Peliso in Ideala Prouda, peta dirka bo imela temelj 1:40, na startu bo 14 kasačev, od šentjernejških bosta Askona in Pikel, v šesti s temeljem 1:36 jih bo startalo 7, med njimi tudi Pilka in Mikan, medtem ko bodo v dirki dveletnikov med osmimi konji zraven tudi Pelisona, Pilka in Finkej. Organizatorji so omogočili prost vstop mladim do petnajstih let, ne bo pa odveč zapisati, da bo po prireditvi še veselica, na kateri bo igral ansambel Tonija Deželana.

LEP USPEH FRANKA V AVSTRIJI

WILDON — Na hipodromu graškega konjeniškega kluba v Wildonu pri Gradcu je bilo v nedeljo prvo srečanje kasačev avstrijske Štajerske in Slovenije v okviru tradicionalnega tekmovalca Alpe-Jadran. Slovensko zastopstvo, ki so ga sestavljali tekmovalci konjeniškega kluba Šentjernej, ni ponovilo uspeha prejšnjih let, ko so naši zmagovali, vendar gre vseeno omeniti velik mednarodni uspeh Slavka Franka, ki je zasedel odlično tretje mesto in tako prekinil zmagovalno falango gostiteljev. Naši konjeniki so nastopili na izposojenih konjih, kar je precejšen handicap.

Rezultati: 1. Joffre (Hans Walcher), 3. Arconado (Franko), 6. Aktiv Boy (Govek), 7. Historic Hochmoor (Narat) in 8. Advopall (Kovač) — vsi Slovenija. Ekipni vrsti red: 1. avstrijska Štajerska 22 in Slovenija 9 točk.

SLAVKO DOKL

MLADI METLIČANI V FINALU

KAMNIK — Tu je bilo prejšnji teden polfinalno tekmovanje osnovnošolskega prvenstva Slovenije v rokometu. V konkurenci ekip Izole, Ljubljane in Kamnika so mladi Metličani odlično zaigrali in osvojili prvo mesto, ki jim je prineslo nastop na finalnem turnirju štirih najboljših slovenskih osnovnošolskih ekip. Zaključni turnir bo 23. maja.

KOLESARSKI MARATON »VIGRED 91«

METLIKA — V okviru metliške Vigredi bo v soboto tudi tradicionalni kolesarski maraton med Ljubljano in Metliko. Običaj je, da se ljubljanskim kolesarskim rekreativcem v Podturnu pridružijo tudi dolenski in belokranjski. Za vse take iz Bele krajine bo v s.o.ooto ob 8. uri organiziran skupinski odhod izpred metliškega hotela.

predzadnjem kolu doživeli tudi Ribničani. Ekipa Inlesa Rika, ki je z nekaj igrami dokazala, da je zrela za naslov prvakov, je tokrat klonila v Kranju pred ekipo Preddvora. Poraz »lesarjev« je bil zaslužen in tudi bolj ali manj pričakovan, kajti vrsta Preddvora igra letošnjo pomlad v izredni formi in ima tudi daleč najboljši izkupiček v tem delu prvenstva. Le Lesar je bil tisti, ki je držal rezultatsko ravnotežje do zadnjih minut.

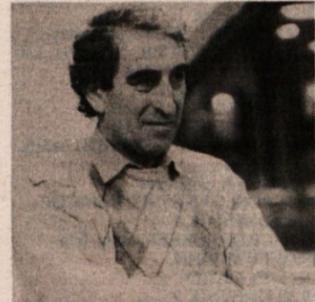
In kaj prinaša zadnje kolo? Ribničani so si ne glede na izid tekme proti Dobovi že zagotovili tretje mesto, Dobovčani so cilj, obstanek v ligi, prav tako dosegli, le Krčanom se slabo piše. V zadnjem kolu lahko sicer pričakujejo zanesljivo zmago proti Emens Doli, toda malo je verjetno, da bi lahko dosegli rekordno visoko razliko, ki bi jih ob morebitnem porazu Velike Nedelje popeljala na rešilno mesto. Veliko bolj zanimivo bo verjetno v Trbovljah, kjer bodo igralci Pomurke Bakovci skušali izničiti prednost dveh točk naskoka vodilnega Rudarja. Boj bo brez dvoma ogorčen, še posebej, ker imata obe ekipi doma povsem enako razliko danih in prejetih zadetkov.

Kar šestorici izpiti mojstrske stopnje

NOVO MESTO — Mednarodna karate zveza je od 1. do 5. maja pripravila v Aachnu seminar za opravljanje mojstrskih izpizov v karateju, hkrati pa tudi tekmovanje v višji in nižji kategoriji. Prireditve se je udeležilo 135 karateistov iz osmih držav, med njimi devetčlansko zastopstvo novomeškega karate društva Jugokaj. Kar šestorica Novomeščanov je uspešno opravila izpite mojstrske stopnje z mednarodno licenco: Franjo Kenda (4. dan), Miha Gril, Martin Škedel, Tomaž Zupanc (vsi 2. dan), Roman Markovič in Hedi Lopatič (oba 1. dan). Tudi tekmovalni del je novomeškemu zastopstvu prinesel lep uspeh: v višji kategoriji je Miha Gril osvojil odlično 3. mesto, Miran Medved je bil 10. in Roman Markovič 14. v ženski konkurenci pa je Hedi Lopatič zasedla izvrstno drugo mesto. Dodajmo za konec, da gredo zasluge za tak uspeh trenernemu delu, ki ga vodi Franjo Kenda, in seveda tistim, ki so s središtvu pripomogli k udeležbi Novomeščanov na tem tekmovalju.

ki sta se edina od tujih kolesarjev enakovredno kosala z množico tekmovalcev iz vseh češkoslovaških klubov. Če ne bilo zaostanka v prvi etapi na kronometer, bi Novomeščana lahko posegla tudi v boj za prva mesta. Tako pa je prvo etapo Murn končal na 20. mestu, Filip je bil 46., Gašperin 157. in Kastelic 166. V drugi, 65 kilometrov dolgi etapi je bil Murn 9., v času zmagovalca sta v cilj prikolesarila tudi Filip in Gašperin, medtem ko je bil Kastelic 119. Zadnja etapa je bil gorski kronometer, kjer je Murn zasedel 14. mesto, Filip je bil 23., Gašperin 112. in Kastelic 118. Še pogled v skupno razvrstitev po štirih etapah: 16. Murn, 27. Filip, 90. Gašperin in 117. Kastelic.

In že zadnja vest: minuli vikend so bili dolenski kolesarji v Mariboru, na sobot-

KISEL NASMEH — Kamen Stančev, novi trener novomeških kolesarjev, zagotovo ni bil navdušen nad nastopom članske vrste na letošnji dirki Alpe-Adria. Potrebno bo še veliko znoja in truda, da bodo Krkini kolesarji res stopili ob bok vrhunskim evropskim klubom.

nem kriteriju je bil med pionirji Gabrič (Videm Krško) tretji, Puš (Krka) četrti, med mlajšimi mladinci je bil Derganc 7. in Macele 8., pri starejših pa Filip (vsi Krka) šesti. Nedeljsko cestno dirko za Veliko nagrado Maribora je dobil Grbac (As-Astra), Ravbar je bil tretji, pri starejših mladincih je bil Filip četrti, med mlajšimi pa Derganc šesti in Macele sedmi.

B. B.

V PONOS KRŠKEMU ŠPORTU — Mlade plavalke in plavalci krškega Celulozarja so navzlic vse težjim pogojem za delo nadvse uspešno končali letošnjo zimsko sezono.

Brez denarja in — vode

Težave plavalcev krškega Celulozarja — Ustavitve proizvodnje ustavi tudi dotok tople vode

KRŠKO — Navzlic velikim težavam in pomanjkanju denarja so plavalci in plavalke krškega Celulozarja nadvse uspešno končali zimsko sezono nastopov in tekmovalni. Kar 70 mladih športnikov v petih kategorijah šteje danes ta kolektiv, zanje skrbijo trenerji Polona Špan, Alenka Jevšnik, Anton Bizjak in Andrej Škafar. »Minulo zimsko sezono lahko ocenimo za eno najuspešnejših v zadnjih letih,« ponosno razlaga Andrej Škafar. »Zahvala za to gre predvsem Nataliji Repec in Sergeji Gradšek, ki sta z imenitnimi rezultati potrdili kandidaturu za nastop na evropskem prvenstvu, ki bo avgusta v belgijskem Antwerpnu. Omenimo le, da je Natalija zabeležila zmago na 200 metrov prostvo v člansko konkurenci, kar je uspeh, kakršnega krški plavalni šport ni dosegel že celih 26 let. Dodam naj, da je bila Gradškova v tej disciplini druga, kar zagotovo dovolj kaže moč obeh deklet. Sicer pa je na prvenstvu države v Hercegovnem Repčevu dosegla zmago na 200 in 400 m prostvo, Sergeja pa je osvojila srebrni medalji na 100 in 200 metrov prostvo. Ob pomoči mladince Anuške Cerovšek in kadekinje Anje Repec so plavalke v šafeti 4-krat 200 metrov prostvo dosegle na mladinskem državnem prvenstvu tretje mesto, ob tem pa postavile tudi nov republiški rekord.«

Vse to so v krškem Celulozarju dosegli v razmerah, ki so jim vse prej kot naklonjene. »Za vadbo smo uporabljali 12,5-metrski pokriti bazen osnovne šole Jurija Dalmatina in letni bazen pri tovarni Videm. Prav na uporabo slednjega smo življenjsko vezani, toda dogaja se, da prekinjanje proizvodnje v Vidmu — to pa v teh časih ni ravno redek primer — prekine tudi dotok tople vode v bazen. V takih

primerih smo pozimi poiskali izhod v šolskem bazenčku.« Andrej Škafar opozarja, kako je tudi v Krškem šport čedalje bolj izpodrinjen iz občinskih proračunov. Še v sisovskih časih je imela ta občina eno najnižjih prispevnih stopenj v Sloveniji, in tako se danes dogaja, da edinim kategoriziranim športnikom v krški občini ne morejo izplačati mesečnih finančnih stimulacij, ki jim pripadajo po veljavnih pravilnikih ZTKO Jugoslavije in Sportne zveze Slovenije. »Financiranje smo tako hoče noče obesili staršem,« skrušeno doda Andrej Škafar. Krivično bi bilo, ako na koncu ob Nataliji Repec in Sergeji Gradšek, zastavonošnjama krškega plavalnega športa, ne bi omenili še mladih, ki so se že izkazali z uvrstitvami med najboljšie na republiških in državnih prvenstvih. Zapišimo le imena Anje Repec, Maje Kraševac, Alenka Drevo,

• Navzlic ne najboljšemu odnosu do JLA v Sloveniji so v krškem Celulozarju na sodelovanje z vojnim postama 3363 iz Cerkeļ in 5551 iz Zagreba ponosni. Obema in še posebej polkovniku Ljubiji Bajčič se Krčani v imenu plavalnih klubov Triglav, Fuzinar, Branik, Koper, Rudar in seveda Celulozar zahvaljujejo za cenejši letalski prevoz na državno prvenstvo v Hercegovni.

Maše Ivanovič, Kesnije Povhe, Nike Pribošič ter Gregorja Povheta, Damjana Herakoviča, Mitje Kerina, Marka Nagliča, Davida Grozine, Mitje Sajka, Mihe Cerleta, da ne naštevamo naprej.

B. B.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 17. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.10 in 15.15 — 0.25 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
KLOBUK KLOBUK
VELIKI ZASUK, ponovitev 4. de-
la franc. nadalj.
11.00 VIDEO STRANI
15.30 VIDEO STRANI
15.40 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
18.10 RIŠANKA
18.20 HČI MORSKIH VALOV, nor-
veška nadalj., 3/6
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 IZGUBLJENI SVETLOVI, IZGI-
NULA ŽIVLJENJA, angl. po-
ljudnoznan. serija, 3/4
21.05 V CITYJU, angl. naniz., 1/13
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA:
DRAGI JOHN, amer. naniz.,
13/23
LAURA LAUR, amer. film
0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Umag: tenis — 17.30 Studio Mar-
bor — 19.00 Videomeh (ponovitev) —
19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30
Oči kritike — 21.10 Koncert Berinske
filharmonije v Izraelu — 22.35 Yutel —
23.30 Satelitski programi

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30
Živeti kakor vsi normalni ljudje — 10.00
Šolski program — 12.00 Poročila —
12.10 Nevarno mesto (amer. film) —
14.05 Culico na rami — 15.05 Portret
skladateljca Josipa Hatzeja — 15.50 J.
Hatze: Vrnitev (opera) — 16.30 Video
strani — 16.45 Poročila — 16.50 TV ko-
ledar — 17.00 Pogovori o znanosti —
17.30 Živeti kakor vsi normalni ljudje —
18.00 Hrvaška danes — 18.45 Polna hiša
(amer. naniz.) — 19.10 Risanka — 19.30
Dnevnik 1 — 20.00 Roe proti Wadeju
(ameriški film) — 21.35 Duoptrija —
22.25 Dnevnik 2 — 22.45 Slike časa —
23.45 Yutel — 0.45 Poročila

SOBOTA, 18. V.

SLOVENIJA 1

8.05 — 13.20 in 15.20 — 1.25 TELE-
TEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 TV MOZAIK
8.30 ANGLEŠČINA - FOLLOW
ME, 13. lekcija
9.00 RADOVEDNI TAČEK
9.15 VRTNICA MALE GOSPO-
DICE
9.25 ALF
9.50 ROK, RADA TE IMAM.
KAJA., kratki film
10.45 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.45 VEČERNI GOST: MIRA
OMERZEL-TERLEP
12.30 OČI KRITIKE
13.10 VIDEO STRANI
15.35 VIDEO STRANI
15.45 MARLBORO MUSIC SHOW,
ponovitev
16.20 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 NAJSTNICE, amer. film
18.30 SKOZI HUDIČEVA VRATA,
ponovitev angl. dok. oddaje, 1/3
19.00 ZE VESTE?
19.10 RIŠANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 X 3
20.35 TITANIK
22.10 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.30 SOVA:
NA ZDRAVJE!, amer. naniz.,
12/30
TWIN PEAKS, amer. nadalj.,
18/21
DOBRA ROBA, amer. film
1.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

12.55 Umag: mednarodni teniški turnir
(prenos) — 18.00 Kavarna (ponovitev) —
19.00 Muppet show — 19.30 Dnevnik —
20.15 Filmske uspešnice: Dr. Živago
(angl. film) — 23.20 Mednarodni teniški
turnir (posnetek iz Umaga) — 0.20 Za-
ključni večer TV festivala Neum 91 —
1.15 Yutel

HTV 1

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30
Spored za otroke — 10.00 Izbor šolskega
programa — 11.30 Divji svet živali —
12.00 Danes skupaj — 12.30 Mladi Tom
Edison (amer. film) — 13.55 Mikser M
(zabavna oddaja) — 14.40 Sedmi čut —
14.50 Narodna glasba — 15.20 TV tedn —
15.35 Ex libris — 16.25 Poročila

16.30 TV dražba — 18.00 Vrnitev na
otok zakladov (TV nadalj., 5/10) —
18.55 Denver, poslednji dinovaver (amer.
risana serija) — 19.30 Dnevnik 1 —
20.00 Pogovor tedna — 20.15 Igrani film
— 21.50 Dnevnik 2 — 22.10 Športna so-
bota — 22.30 Fluid (zabavno-glasbena
oddaja) — 23.15 Yutel — 0.10 Poročila

NEDELJA, 19. V.

SLOVENIJA 1

8.15 — 12.10 in 12.50 — 24.00
TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.40 OTROŠKA MATINEJA:
ŽIV ZAV
HČI MORSKIH VALOV, nor-
veška nadalj., 3/6
10.15 V ZNAMENJU ZVEZD, nemška
dok. serija, 11/12
10.45 MUPPET SHOW, ponovitev
11.10 ALPSKI VEČER - BLED 91, 1/6
11.40 OBZORJA DUHA
12.00 VIDEO STRANI
13.05 KRIZKRAŽ, ponovitev
14.35 EP VIDEO STRANI
14.40 SAGA O FORSYTHIH, nadalj.,
18/26
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 CROSS CREEK, amer. film
19.00 TV MERNIK
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 DIPLOMA ZA SMRT, nadalj.
HTV, 1/3
20.50 EPP
20.55 POMLADNI 3 X 3, prenos iz
Portoroka
22.15 DNEVNIK 3, VREME
22.35 SOVA:
KREMPLJI IN PRASKE, amer.
naniz., 12/16
NA POTI K MAVRICI, kanadska
nadalj., 7/14
23.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 13.40 Umag: teniški turnir;
17.00 EP v judu; Missano: GP v motoci-
klizmu 13.55 Športno popoldne — 19.30
Dnevnik — 20.00 Camel Trophy —
20.25 Razlaščenci (dok. oddaja) — 21.00
Ciklus filmov R. W. Fassbinderja: Berlin
Alexanderplatz (nemški film) — 22.50
Športni pregled — 23.20 Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar —
10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke —
12.00 Kmetijska oddaja — 13.00 Poročila —
13.15 Serijski film — 13.55
Družinska oddaja — 14.25 Nedeljsko
popoldne — 18.45 Risana serija — 19.10
TV sreča — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00
Dramski program — 21.35 Poljudnoz-
nanstvena serija — 22.25 Dnevnik 2 —
22.45 Športni pregled — 23.30 Glasbena
oddaja — 0.30 Yutel; poročila

PONEDELJEK, 20. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.50 in 14.45 — 0.55 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
10.40 VIDEO STRANI
15.00 VIDEO STRANI
15.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 MOZAIK, ponovitev
ZDRAVO
18.35 SPORED ZA OTROKE
19.10 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 ZADNJI VLAK, drama HTV
21.10 OSMI DAN
22.00 DNEVNIK 3
22.20 400 LET SLOVENSKE GLAS-
BE, 17. oddaja
23.20 SOVA:
GLEDALIŠČE RAYA BRADBURYJA,
angl. naniz., 5/6
NA POTI K MAVRICI, kanadska
nadalj., 8/14
0.45 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 19.10 podelitev nagrad film-
skega festivala v Cannesu 16.00 Satelitski
programi — 17.30 Studio Ljubljana —
19.30 Dnevnik — 20.00 Pesem je... To-
maž Pengov — 20.30 Po sledeh napredka
— 21.00 Sedma steza (športna oddaja) —
21.20 Omizje — ... Yutel

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30
Otroška serija — 10.00 Šolski program —
12.00 Poročila — 12.10 Video strani —
12.20 Satelitski program — 16.30 Vi-
deo strani — 16.45 Poročila — 16.50 TV
koledar — 17.00 Šolski program —
17.30 Hrvaška danes — 18.15 Otroška
serija — 18.45 Dokumentarna oddaja —
19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 —
20.00 Dramski program — 20.50 Zuna-
nja politika — 21.20 Dnevnik 2 — 21.45
Kinoteka — 23.20 Yutel ...Poročila

TOREK, 21. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 12.20 in 14.40 — 23.45
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.00 ŠOLSKA TV
ZEMLJEPISNE POSEBNOSTI,
14/14
10.50 ANGLEŠČINA - FOLLOW
ME, 15. lekcija
11.15 SEDMA STEZA
11.35 OSMI DAN
12.20 OMIZJE
14.55 VIDEO STRANI
15.05 MOZAIK, ponovitev
ANGLEŠČINA - FOLLOW ME,
15. lekcija
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 MOZAIK - ŠOLSKA TV
18.05 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 IME MI JE STEVEN, amer. na-
dalj., 2/4
21.00 NOVOSTI ZALOŽB
21.10 FLUID: GRAMMY 90, 2. del
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA:
ČRNIGAD, angl. naniz., 5/6
NA POTI K MAVRICI, kanadska
nadalj., 9/14
23.35 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio
2 Koper — 19.00 Naša pesem — 19.30
Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Žre-
banje lota — 20.35 Umetniški večer:
Portret Jožeta Babiča: Razgovor o ustvar-
jalnosti in TV film Pogreb (ČB) — 22.35
Yutel

SREDA, 22. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 11.55 in 15.05 — 0.55 TELE-
TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
9.00 ŽIVZAV
10.00 ZADNJI VLAK, drama
HTV
10.55 IME MI JE STEVEN, amer. na-
dalj., 2/4
15.20 VIDEO STRANI
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 MOZAIK, ponovitev
BAJKE NA SLOVENSKEM, dok.
oddaja, 5/5
17.45 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.00 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA
LJUBO DOMA, amer. film
21.40 VIDEOGODBA
22.25 DNEVNIK 3, VREME
22.45 SOVA:
ALF, amer. naniz. 38/38
NA POTI K MAVRICI, kanadska
nadalj., 10/14
V ZNAMENJU ZVEZD, nemška
dok. serija, 12/12
0.45 VIDEO STRANI

ČETRTEK, 23. V.

SLOVENIJA 1

8.35 — 10.55 in 15.05 — 23.50
TELETEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 TV MOZAIK
10.45 VIDEO STRANI
15.20 VIDEO STRANI
15.30 MOZAIK, ponovitev
16.00 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 MOZAIK
17.10 ČAS NEGOTOVOSTI, dok.
serija, 6/7
18.05 PO SLEDEH NAPREDKA
18.35 EP VIDEO STRANI
18.40 SPORED ZA OTROKE IN
MLADE
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 VELIKI ZASUK, franc. nadalj.,
5/8
21.00 TEDNIK
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.25 SOVA:
TI IN JAZ, angl. naniz., 10/10
NA POTI K MAVRICI, kanadska
nadalj., 11/14
23.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio
Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Za-
rišče — 20.30 Skozi hudičeva vrata (angl.
dok. oddaja, 2/3) — 21.00 Mali koncert
— 21.20 Svet na zaslonu — 21.50 Re-
trospektiva filmov Jožeta Babiča - Po isti
poti se ne vračaj (slov. film)

Kako zaigrati na sintetizator?

Vilko Urek, učitelj glasbe iz Slogonskega, odgovarja vsem ljubiteljem tega popu-
larnega instrumenta v priložniku »Moj sintetizator — synthesizer

SLOGONSKO PRI KAPELAH —
V teh dneh bo pri Državni založbi Slo-
venije izšel prvi slovenski priložnik za
igranje sintetizatorja, kakor se po slo-
vensko pravi danes nadvse priljublje-
nemu synthesizerju. Priložnik »Moj
sintetizator — synthesizer« je namenjen
v pomoč samoukom ter glasbenim in
osnovnim šolam. Strokovno sta ga pre-
gledala Bojan Adamič in Martin Zvelc,
medtem ko je njegov avtor Vilko Urek,
učitelj glasbe in pevovodja iz
Slogonskega pri Kapelah.

Urek poučuje oddelek glasbene šole
na OŠ Bizeljko, kjer je opazil veliko
zanimanje za učenje igranja na sinteti-
zator, po drugi strani pa prav nobene-
ga primerne učbenika. K pripravi pri-
ročnika so ga spodbudili tudi mnogi, ki
so se nanj obračali po nasvete, ko je sam
gostoval s tem instrumentom na mno-
gih odrih. V njem je nekaj skladb pred-
stavljenih v obliki vaj, ostalo pa so
»večno zelene« zabavne melodije, ki jih
vsak ljubitelj glasbe dobro pozna. Pri-
ročnik je pisan poljudno, torej tako, da
se učenja ob njem lahko loti tudi
začetnik.

»Čas bo pokazal, ali je priložnik res
primeren za vse. Poleg izbranih skladb

so v njem obdelani tudi teoretični kora-
ki, s katerimi obvladaš skladbo. Zdjaj
pripravljam že nadaljevanje priložnika,
vendar je njegova izdaja seveda odvisna
od zanimanja za prvega. Če bo prodaja
uspešna, se bom mogoče nadaljevanja
tokrat lotil v samozaložbi,« razmišlja
avtor.

Trenutno sam poučuje 6 bizeljskih
učencev na tem instrumentu, prebrčan
pa je, da je zanimanja še veliko. V na-
slednjem letu bo podoben oddelek or-
ganiziran še v Brežicah in pozneje mor-
da še po drugih osnovnih šolah. Glas-
bene šole trenutno zelo redko učijo
igranje na sintetizatorju, čeprav je to
med mladimi zelo popularen instru-
ment, največ ravno zaradi vsem do-
stopne cene. »Verjetno nikoli ne bo iz-
rinil klasičnih instrumentov, kot je npr.
klavir, vendar so se glasbene šole na
enem izmed posvetov kljub temu zedi-
nile, da bi mu bilo treba posvečati pre-
cej več pozornosti. Če ne zaradi druge-
ga, vsaj zato, da bi privabljal učence
glasbene šole in tako prispeval vsaj k
njihovi večji finančni uspešnosti,« meni
Urek.

Priložnik bo za začetek mogoče ku-
piti na njegovem domu ali pa v službi

na OŠ Bizeljko, toda še pred koncem
šolskega leta se bo pojavil tudi na poli-
cah knjigarn.

B. D.-G.

Vilko Urek

FILM O PRAGOZDU

Člani naravoslovnega krožka smo se
odpeljali v Brežice. V Posavskem muzeju
smo si ogledali film o pragozdu. Film nam
je predstavil, kako je rasla in umrla jelka.
Pozneje smo si ogledali še razstavo prepa-
riranih živali. Vsem naravoslovcem je bil
ogled prijetna požaritev za nadaljnje delo.
DARJA CERJAK, 6. r.,
novin, krožek
OŠ Arčiče

PISATELJ NA OBISKU

Šolo je obiskal priljubljeni mladinski
pisatelj Miha Maté. Z učenci od 1. do 4.
razreda se je srečal v dvorani kina Jadran,
popoldne pa se je pogovarjal s člani knji-
ničarskega in literarno-dopisniškega kro-
žka. Najprej smo imeli nekaj treme, a smo
jo pogumno premagali in pisatelja vpra-
šali o tem in onem. Miha Maté je prvi-
čel pisateljsko pot v osmem razredu. Do-
sledje je napisal štirinajst knjig, kmalu bo iz-
šla petnajsta. Najljubša mu je knjiga, ki se
ni izšla. Ideje za pisanje dobiva na spreho-
dih, in ko mu v glavo šine kaka domislila,
odhiti domov in misli zleje na papir. Naj-
raje piše zvečer. Maté je po pogovoru z
nami dajal avtograme.

TANJA LINDIČ in
SAŠA MUHVIČ, 6. d
OŠ Zbora odposlancev Kočevja

LEKŠE DRUGI, ŠPITALER TRETJI

PRELOG — V Prelogu je bila dirka
speedwayistov za letošnje državno prve-
stvo. Lep uspeh sta dosegla Krčana Gregor
Lekše in Rudi Špitaler, ki sta se uvrsti-
la na drugo oziroma tretje mesto, medtem
ko je po zaslugi državnega prvaka Gregor-
ja Pintarja zmaga odšla v Ljubljano.

ZMAGA REPČEVE

LJUBLJANA — Natalija REPČEVA in
Sergeja Gradišek, mladi plavalci krškega
Celulozarja, sta na 12. mednarodnem me-
tingu »Ilirija 91«, na katerem se je zbralo
okoli 180 plavalcev in plavalcev iz sedem-
desetih klubov, dosegli lep uspeh. V tekmi na
100 metrov prosto sta v A kategoriji naj-
boljši udeleženci zasedli prvo oziroma
drugo mesto. Zmagala je Repčeva s časom
1:03,53, Gradiškova pa je bila z 1:03,70
druga.

ZMAGA LABODOVK

LJUBLJANA — Odbojkarice novo-
meškega Laboda so imenitno začele pr-
venstvo v mladinski republiški ligi. V pr-
vem kolu so gostovale v Domžalah in brez
večjih težav ugnale tamkajšnje Indupolane
74:68 (38:27). Najboljši igralci sta bili
Zupančičeva, ki je dosegla 26 točk, in Bi-
sa, ki je imenitno skakala pod obročema
in zabilta še 10 košev.

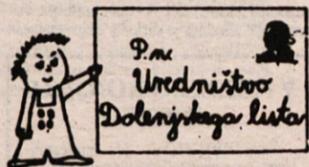
TENIŠKI TEČAJ

MOKRONOG — Teniška sekcija
Društva Partizan Mokronog bo organizirala
12-urni teniški tečaj za odrasle, ki se
bo začel 20. maja ob 16. uri na teniški
igriščih v Mokronogu. Tečaj bo vodil uč-
itelj tenisa Sandi Bradac. Informacije o te-
čaju dajeta trebanjska ZTKO na tel. št. 49-173
44-102 in Jože Metelko na tel. št. 49-173
in tu se kandidati lahko tudi prijavijo.

ŠAHOVSKI KOTIČEK

• ŠK Krško bo v soboto, 18. maja,
pripravil turnir v aktivnem šahu. Prijel se
bo ob 9. uri, potekal pa bo v gostilni Šola-
ja. Vsak igralec naj prinese s seboj šahov-
sko uro, igralni bo devet kol po švicar-
skem sistemu, najboljši pa čakajo lepe
nagrade: prvega 1.500 din in pokal, dru-
gega 1.000 din in tretjega 500, praktično
nagrade pa bodo tudi za najboljšega ml-
dinca, žensko itd. Vabljeno!
• Zmagovalec rednega mesečnega bi-
tropotevnega turnirja ŠK Krško za mesec
maj je Tone Kos ml., ki je zbral 12,5 točk.
9. Zmagašič 8 itd. V skupnem seštevku su-
rih turnirjev vodi Kos z 42 točkami, Božič
jih ima 36, Volčanšek 22, itd. J. BLAS

MLADI DOPIŠNIK

»POD KUČARJEM«

V osnovni šoli v Podzemlju so tudi pri-
dri in modri pisci ter drugačiji, saj so pred
nedavnim zbrali spisov, izrekov o otrokih,
pesmi in risb za cel časopis »Pod Kučar-
jem«. Natisnili so ga v 200 izvodih in ga
namenili otrokom, ki ne živijo svobodno in
za katere se sploh ne bi moglo reči, da
živijo. Tako so o svojem glasilu rekli sami
podzemeljski ustvarjalci. V novinarskem
krožku jim je mentor Toni Gašperič. Li-
kovnikom, ki so poleg piscev delali »Pod
Kučarjem«, je svetovala Barica Koželj, pr-
sti pa so po tipkanju teh dobrih 20 strani
glasila boleli Stanko Grabrijan.

TEKMOVALI SMO

Učenci osnovnih šol iz krške občine
smo tudi letos tekmovali v znanju angleš-
čine. Najboljši uspeh sta dosegla Barbara
Bizjak iz OŠ Kostonjeva in Andrej Biz-
jak iz OŠ Krško. Po tekmovalju smo imeli
v hotelu Sremič pogostitev, kar nam je
omogočila zavarovalnica. Ljubljanska
banka in ostali sponzorji pa so prispevali
vloge po 200 din vsakemu učencu, ki se je
uvrstil na republiško tekmovalje.

GREGOR ŠTRUBELJ, 8. b
OŠ Jurija Dalmatina
Krško

ZADREGA NAD ZADREGO

V Artičah je bilo 21. aprila super. Ama-
terska skupina je namreč pripravila igro
Zadrega nad zadrego. Kot so povedali
igralci, niso pričakovali »preveč« ljudi,
toda ... Ura je bila štiri, ko bi morali pičeti
igrati, vendar so ljudje še kar prihajali.
Igro si je prišlo ogledati kar 250 radoved-
nih. Splačalo se je. Glavni igralec Mitja
Jankovič in ostali, ki so svoje vloge odlič-
no odigrali, so poskrbeli za prijetno ne-
deljsko popoldne. Igra je res čudovita. Po-
zanimajte se, kje bo naslednja predstava,
in privoščite si poludrujo uro razvedrila.

ANJA PINTARIČ
novin, krožek
OŠ Arčiče

PRAZNOVALI SMO

V spomin na Jožeta Slaka-Silva praz-
nujemo dan šole, ki se po Slaku-Silvu tudi
imenuje. Letos so se petošolci odpeljali v
Stično, kjer so si ogledali samostan. Nato
so obiskali Jurčičev rojstni kraj Muljavo.
Učenci 6. razreda so šli na grad Bogenš-
perk. Sedmarji smo se odločili za ogled
filmov, osmarji pa so organizirali plesno
delavnico. Za dan šole je izšla tudi poseb-
na številka Zarij, v kateri smo predstavili
znane osebnosti, ki so obiskovale pouk na
tej šoli. To so operna pevka Vilma Bučkov-
čeva, pesnika Stane Pevec in Severin Šali,
gledališka igralka Iva Zupančičeva in ljub-
ljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar.

ROKA SAJE in
ANDREJ PUNGARTNIK, 7. c
OŠ Trebnje

JUTRI OTROŠKI FESTIVAL TURIZMA

NOVA GORICA — Na novogo-
riški osnovni šoli bo jutri že 5. otroški
turistični festival »Turizmu pomaga
lastna glava«, ki bo letos na temo
»Kamen spotike«. V tekmovalnem
delu se bodo pomerili člani turističnih
podmladkov iz 12. slovenskih osnov-
nih šol, in sicer: iz Polzele, Zg. Gorij,
Laškega, Črnomlja, Radenc, Bleda,
Bogojnice, Preddvora, Pragerskega,
Kamnika, Brežic in Postojne. Po ob-
javi rezultatov bodo tekmovalci de-
ležni še izleta po Goriški.

ŠOLA ZA ŽIVLJENJE — Učence
Osnovne šole Katja Rupena je praktič-
nem pouku gospodinjstva. (Foto: Mi-
ha Pezelj, OŠ Katja Rupena)

NAGRADE V ARTIČE

Pred kratkim je bil razpisano tradicio-
nalni natečaj Modre laste iz Zagreba »Li-
jepa si, zemljo moja«. Na njem smo sode-
lovali tudi novinarji iz Artič. Tudi letos se
je novinarski krožek lepo odrezal, saj sta
prejeli nagradi. Anja je dobila bogato
knjižno nagrado, Jelka pa letošnjo na-
ročnino na Modro Lasto. Prav tako je bila
pohvaljena šola in bo prejela diplomu.
Anja pa je z mentorico povabljen na slo-
vesno podelitev nagrad 24. maja v Zagreb.
NATAŠA KOBLER, 8. r.
novin, krožek
OŠ Arčiče

ŠRANGA — V Radohovi vasi je bila v soboto svatba, še prej pa so fantje vseh starosti zagradili cesto in v priložnostnem govoru ženitovanjski družini tudi povedali, koliko morata ženin Jože Černe iz Ljubljane in njegovo spremstvo plačati za Klemenčičevo Vido. Svatje so odvezali mošnjo. Eden od šrangarjev je izkupiček 7.000 din ocenil takole: »Zaltavo je bilo, v oči se pa ni kadilo.« To je pomenilo, da so dobili manj od zahtevane vsote. (Foto: M. Luzar)

SERINJEVE BUTELJKE IN RASTLINJE — Mnogi povabljeni (na sliki), ki so to soboto prvič stopili na dvorišče Serinjevega arboretuma v Žabji vasi, se niso mogli načuditi usklajenosti cvetočega rastlinja in lepoti okrasnega grmičevja. Med 150 vrstami rastlin v tem času kraljuje domača cvetoča azaleja. Navidezno majhen prostor je urejen z veliko mero občutka za vse, kar je domače in lepo. Cvetličarstvo in urejanje okolja je v rokah očeta Alojza Serinija, sin Matjaž pa bolj skrbi za vinoteko. Prav v soboto je bila pri Serinjevih pokušnja kraških vin Kmetijske zadruge Vinakras in pršut Pršutarne iz Sežane. Obiskovalci so si zunaj lahko ogledali tudi razstavo izdelkov iz prozornega akrilnega stekla iz Akri Pola iz Trebnjega. Pri Serinjevih pričakujejo vse tiste, ki si želijo veliko izbiro slovenskih buteljčnih vin. Preko 240 različnih steklenic sedaj hranijo v svoji vinoteki, med njimi je najti tudi takšne iz uvoza. (Foto: J. Pavlin)

SREČANJE STAROSTNIKOV — Krajevni organizaciji Rdečega križa Semič in Štrekljevec sta preteklo soboto že petič zapored pripravili srečanje starostnikov, starejših od 75 let. Povabijo jih kar okrog sto, ne pozabijo pa tudi na tiste krajane, ki so v domovih starejših občanov, na težke invalide, četudi so še mladi, ter na člane društva paraplegikov Slovenije, ki imajo v Semiču svoj dom. Na letošnjem srečanju so jim otroci iz vrtca in šole pripravili prijeten kulturni program, pri zakuski pa sta požrtvovalnim aktivistkam Rdečega križa iz Semiča in Štrekljevca, ki jih vodita Branka Muc in Anica Novak, priskočila na pomoč še krajevna skupnost in društvo upokoencev. Poleg srečanj, ki jih starejši vsako leto težko pričakujejo, se v organizacijah RK spomnijo starostnikov z darili tudi ob novem letu in dnevu žena, na pomoč pa priskočijo, kadar je potrebno. Na fotografiji: zadovoljne udeležence semiškega srečanja. (Foto: M. B.-J.)

ZAVAROVALNICA TRIGLAV D.D.

Poslovna enota Novo mesto

SEZNAM NAGRAJENCEV NAGRADNE AKCIJE

Glavna nagrada: GLASBENI STOLP, ki ga podarja Trgovsko podjetje FENIX, d.o.o., iz Novega mesta, Partizanska 19

1. DUŠAN ZAMAN, Roška c. 18, 68350 Dolenjske Toplice

Tri nagrade: SATELITSKE URE BUDILKE

1. IVAN STOJNIČ, Trata XII/5, 61330 Kočevje
2. ANTON STARIHA, Tomšičeva 1, 68330 Metlika
3. MARTIN in ANA RAUH, Vas 3/a, 61336 Vas

Vsem nagrajencem čestitamo!
ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d.
Poslovna enota Novo mesto

SERVIS VAKO
Kolodvorska 56
68340 ČRNOMELJ
Tel. 068/52-073, 52-555

Cenjene potrošnike obveščamo, da smo pripravili izredne ugodnosti za uporabnike naših storitev:

1. Ukinitvev obračuna kilometrine, delovne ure po najkonkurenčnejših cenah.
 2. Pri prejemu računa dobite kupon s številko. Vsako zadnjo soboto v mesecu bo izžrebano 6 števil. Pri vsakem žrebanju bodo prisotni trije lastniki kuponov, prav tako pa bodo udeleženi pri žrebanju, ki bo v Studiu D. Čas žrebanja bo objavljen po radiu.
- Zadetki prvega žrebanja:
- skrinja 380 l
 - hladilnik,
 - dve popravila do vrednosti 2.500,00 din,
 - tri popravila do vrednosti 1.500,00 din.

Kupone shranite do konca leta za novoletno žrebanje. Se priporočamo!

Št. 20 (2178) 16. maja 1991

Na osnovi sklepa Izvršnega sveta Skupščine Občine Brežice Komisija za dodeljevanje stanovanj in solidarnost

objavlja

JAVNI RAZPIS

za sestavo prednostne liste upravičencev za pridobitev stanovanjske pravice na kadrovskih stanovanjih v občini Brežice

Po tem razpisu bodo dodeljena 3 stanovanja.

Za dodelitev kadrovskih stanovanj lahko kandidirajo podjetja, organizacije oziroma skupnosti, ki zaposlujejo ali bodo zaposlile mlade strokovnjake ali delavce, pomembne za podjetje, organizacijo oziroma skupnost, ki združujejo sredstva za reševanje stanovanjskega problema kadrov v občini Brežice.

Obrazloženi vlogi za dodelitev kadrovskega stanovanja je potrebno priložiti:

- sklep pristojnega organa podjetja, organizacije oziroma skupnosti o sodelovanju na natečaju,
- opis del in nalog, ki jih opravlja ali jih bo opravljal delavec, za katerega se sodeluje na natečaju,
- osebne podatke delavca, podatke o številu njegovih družinskih članov ter o njegovih stanovanjskih razmerah,
- potrdilo o skupnih prihodkih družine za preteklo leto,
- potrdilo o premoženjskem stanju.

Kandidati morajo vloge posredovati najkasneje do 3. junija 1991 na naslov Skupščine občine Brežice, Sekretariat za gospodarski razvoj, Začasni odsek za stanovanjsko gospodarstvo, Cesta prvih borcev 11, Brežice.

Razpis za sestavo navedene prednostne liste je objavljen na oglasni deski Skupščine občine Brežice in na oglasni deski odseka za stanovanjsko gospodarstvo, Cesta prvih borcev 11 v Brežicah (nekdanja stanovanjska skupnost), kjer bodo tudi zbirali vloge. Na odseku za stanovanjsko gospodarstvo se kandidati lahko seznanijo s pogoji in merili za uvrstitev na prednostno listo.

BETI metlika

tekstilna industrija, p.o.
preja
pletiva
trikotajna oblačila

objavlja

javno licitacijo

osnovnih sredstev, ki bo 22. 5. 1991 ob 12. uri v prostorih BETI v Metliki.

	izklicna cena
1. tovorni avtomobil ZASTAVA 624 BNF/2, letnik 1981 inv. št. 8354 — vozen	60.000 din
2. tovorni avtomobil ZASTAVA 624 BNF/2, letnik 1983 inv. št. 8888 — vozen	65.000 din
3. osebni avtomobil ZASTAVA 850 AK, nereg., let. 1981 inv. št. 8273 — nevozen	5.000 din
4. aparat za kuhanje kave AGE-3, letnik 1985	19.500 din

Ogled osnovnih sredstev in plačilo varščine v višini 10% bo istega dne od 10. do 12. ure.

Nakup je po sistemu ogledano-kupljeno. Prevzem po vplačilu. Rok plačila 3 dni.

Vse datjave in ostale stroške plača kupec.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto

razpisuje
prosta delovna mesta

1. ravnatelj Doma za učence Majde Šilc Novo mesto
2. ravnatelj Srednje šole za gostinstvo in turizem Novo mesto
3. ravnatelj Družboslovne in ekonomske srednje šole Novo mesto
4. direktorja Centra za socialno delo Novo mesto

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

1. Kandidati za delovna mesta od 1 do 3 pogoje, ki jih predpisuje Zakon o usmerjenem izobraževanju (Uradni list RS št. 11/80 in 25/89).
- Pod 1 je polovični delovni čas namenjen delu v vzgojni skupini.
- Pod 2: da imajo 5 let delovnih izkušenj v vzgojno izobraževalnem delu in 3 leta v gostinski stroki ter da imajo organizacijske sposobnosti za vodenje in usmerjanje pedagoškega dela v šoli.
- Pod 3: da imajo visoko izobrazbo ustrezne pedagoško-andragoške smeri, da imajo najmanj 5 let delovnih izkušenj na področju vzgoje in izobraževanja.

Na podlagi sklepa Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve morajo kandidati predložiti komisiji svoj program dela in optimalne organiziranosti šole oziroma zavoda.

2. Kandidati za delovno mesto pod 4 pa poleg splošnih še:
 - visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri (socialna, sociološka, pravna, psihološka) in najmanj 3 leta delovnih izkušenj na področju socialnega dela ali
 - višješolsko izobrazbo ustrezne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj na področju socialnega dela
 - da ima strokovne in vodstvene sposobnosti in
 - da predloži razvojni program Centra za socialno delo.

Kandidati naj svoje prijave z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev posredujejo Komisiji za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine občine Novo mesto v roku 15 dni po objavi razpisa z oznako »za razpis«.

KOMISIJA ZA VOLITVE, IMENOVANJA IN ADMINISTRATIVNE ZADEVE SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

Profit

ČASOPIS ZA UGODNE PRILOŽNOSTI

JUTRI V KIOSKIH, TRGOVINAH, PRI ULIČNIH PRODAJALCIH

ABANKA

ABANKA D. D. LJUBLJANA

POSEBNA PONUDBA

HRANILNO KNJIŽICO ABANKE LAHKO ODSLEJ ODPRETE TUDI NA VAŠI POŠTI

Varčevalci ABANKE so že dosedaj lahko polagali in dvigovali denar s svojih hranilnih knjižic in tekočih računov na vseh poštah v Sloveniji.

Od 15. maja dalje pa lahko hranilno knjižico z nevezano ali vezano vlogo za ABANKO na pošti tudi odprejo.

Izberite možnost in za varčevanje pri ABANKI poiščite bančno ali pošto enoto, ki vam je najbližja!

Dinarske hranilne vloge na vpogled
Vezane dinarske hranilne vloge in depoziti

	letna obrestna mera
Dinarske hranilne vloge na vpogled	20%
Vezane dinarske hranilne vloge in depoziti	
nad 1 mesec	
od 1.000,00 do 10.000,00	35%
od 10.001,00 do 25.000,00	36%
od 25.001,00 do 50.000,00	37%
od 50.001,00 do 100.000,00	38%
nad 100.001,00	39%

nad 3 mesece	
od 1.000,00 do 10.000,00	40%
od 10.001,00 do 25.000,00	41%
od 25.001,00 do 50.000,00	43%
od 50.001,00 do 100.000,00	44%
nad 100.001,00	47%

nad 6 mesecev	
od 1.000,00 do 25.000,00	43%
od 25.001,00 do 50.000,00	44%
od 50.001,00 do 100.000,00	46%
nad 100.001,00	49%

nad 1 leto	
od 1.000,00 do 25.000,00	55%
od 25.001,00 do 50.000,00	56%
od 50.001,00 do 100.000,00	57%
nad 100.001,00	58%

nad 2 leti	
od 1.000,00 do 25.000,00	58%
od 25.001,00 do 50.000,00	59%
od 50.001,00 do 100.000,00	60%
nad 100.001,00	61%

nad 3 leta	
od 1.000,00 do 25.000,00	61%
od 25.001,00 do 50.000,00	62%
od 50.001,00 do 100.000,00	63%
nad 100.001,00	66%

BANKA PRIJAZNIH IN PODJETNIH LJUDI

ZAVAROVALNICA TRIGLAV D.D. POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO

Zagrebska 2, 68000 NOVO MESTO

vabi k sodelovanju za naslednja prosta dela in naloge: zavarovalni zastopniki za zastop

- Črnomelj
- Trebnje
- Šentrupert

Pogoji: končana višja ali srednja šola katerekoli smeri, 3 leta delovnih izkušenj. Sprejeti kandidati bodo morali opraviti 4-mesečno poskusno delo.

Prijave pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d.d., Poslovna enota Novo mesto, Zagrebska 2.

PRODAJA NA POSOJILO!

PRODAJA NA POSOJILO!

PRODAJA NA POSOJILO!

PRODAJA NA POSOJILO!

PRODAJA NA POSOJILO!

PRODAJA NA POSOJILO!

PRODAJA NA POSOJILO!

PRODAJA NA POSOJILO!

Goldstar

BOSCH

LOEWE

FENNER

FISHER

ARISTON

NOKIA

BLAUPUNKT

SAMSUNG

COMING

TEHNIČNA TRGOVINA

DALMATINOVA 1 (pri hotelu Metropol) NOVO MESTO Telefon: (068) 22-118

delovni čas 9⁰⁰ — 12⁰⁰, 16⁰⁰ — 19³⁰
Sobota 9⁰⁰ — 12⁰⁰

PRI PLAČILU Z GOTOVINO POPUST!!

podjetje za trgovino in trgovsko zastopništvo, d.o.o., Novo mesto

vas vabi, da obiščete njihovo trgovino v Bučni vasi (nasproti Cestnega podjetja). V njej boste lahko izbirali narejene zavese, blago za zavese, dekorativno blago, prešite odeje, prje, spalne vreče, ležalne blazine, navadne in gubane roloje, toaletne torbice, otroške spalne vreče, opremo za otroške posteljice, stajice in vozičke priznanih proizvajalcev.

Pri nakupu nad 1000 din je možnost plačila na dva čeka. Moj dom je tudi zastopnik Kroke iz Kranja za Dolenjsko in Belo krajino.

IZREDNA PRILOŽNOST!

Vsi, ki želite življenjski standard — z zastopniškim delom, v dopoldanskem času — dvigniti že do dopusta, nas pokličite. ELPRO d.o.o., Tržaška 2, Ljubljana tel.: (061) 214-212 int. 385 fax.: (061) 218-055 ELPRO

FENIKS MARKETING, d.o.o., 61332 STARA CERKEV

K sodelovanju vabimo delavca za nedoločen čas ali honorarno za delovno mesto

KOMERCIALIST NA TERENU

Za zasedbo delovnega mesta zahtevamo:

- višjo ali srednjo strokovno izobrazbo komercialne smeri,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj s področja komercialista na terenu,
- 3-mesečno poskusno delo,
- lastni avto.

Vašo pisno prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh po objavi tega oglasa na naslov: Feniks Marketing, d.o.o., 61332 Stara Cerkev, ali po telefonu (061) 852-383.

FENIKS MARKETING d.o.o. STARA CERKEV

K SODELOVANJU VABIMO DELAVCA ZA NEDOLOČEN ČAS ZA DELOVNO MESTO

RAČUNOVODJA

ZA ZASEDBO DELOVNEGA MESTA ZAHTEVAMO:

- višjo ali srednjo strokovno izobrazbo ekonomske smeri,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj s področja računovodstva,
- poskusno 3-mesečno delo.

Vašo pisno prijavo z dokazili o izpolnjevanju pogojev pričakujemo v 8 dneh po objavi tega oglasa na naslov FENIKS MARKETING d.o.o., 61332 STARA CERKEV, ALI PO TELEFONU (061) 852-383.

SALON ARK
tel. 065/71-855
068/26-126 — FENIKS

ATRIUM

OBLIKOVANJE PROSTORA

Oblikovanje prostora s pohištvo po meri in naročilu.

ATRIUM je program, s katerim je mogoče oblikovati prostor:

- PREDSOBE, JEDILNICE, DNEVNE SOBE, SPALNICE, SAMSKE SOBE, POSLOVNE PROSTORE

Program ATRIUM je razstavljen v podjetju FENIX v Novem mestu, na Partizanski 19, ogledate si ga lahko vsak dan od 9. do 18. ure. Vsak ponedeljek od 15. do 18. ure v prostorih FENIX dobite podrobnejše informacije in strokovne nasvete za opremo vaših prostorov.

LESNA industrija Idrija vam nudi tudi pohištvo za opremo:

- OTROŠKIH SOB, SPALNIC, MLADINSKEGA POHIŠTVA, MIZE ZA RAČUNALNIKE
- Gotovinski popusti, ugodni krediti, dostava in montaža.

FENIX INFORMATIKA d.o.o. v Novem mestu razstavlja in prodaja računalniško opremo, avdio in video tehniko, satelitske antene, konsignacijsko prodajo izdelkov znamke NOKIA.

zavarovalnica tilia d.d. novo mesto

Naša poslovnost, znanje, sodobna organiziranost in skoraj stoletna tradicija so najboljše jamstvo.

TILIA — ime prijazne usode

Končno prave novice.

Dobro izbrane, zanimivo ilustrirane, kratko in jedrnato napisane.

**Slovenske
NOVICE**
24 UR NA PREZI

Od 14. maja naprej. Vsak dan.

P.S.: Mimogrede, če bi bil tale oglas v našem dnevniku, ne bi bil črno-bel, ampak v barvah.

tedenski koledar

Četrtek, 16. maja — Janez Petek, 17. maja — Mojca Sobota, 18. maja — Erika Nedelja, 19. maja — Peter Ponedeljek, 20. maja — Bernard Torek, 21. maja — Srečko Sreda, 22. maja — Renata

LUNINE MENE
20. maja ob 20.46 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 17. in 18. 5. (ob 20. uri) ameriški vestern Mladi revolveraši — II. del. 19. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski triler Ozek prehod. 21. 5. (ob 20. uri) hongkonški karate film Zvijezde Njme.
ČRNOMELJ: 17. 5. (ob 20. uri) ameriški erotični film Vročje ustnice. 19.

kmetijski stroji

TRAKTOR Deutz (25 KS), s koso, traktorsko prikolico, domače izdelave in betonski mešalec prodam. Ivan Veličević, Vel. Malence 32, 68262 Krška vas. 3141

NAHRBNO motorno škroplilnico Stihl in žetveno napravo prodam. 87-157. 3146

KULTIVATOR Gorenje Muta, s priključki-kosa, okopalnik, osipalnik, in 1000 kg koruze v zrnu prodam. Zvonko Žagar, Damej 11, Vinica. 3147

— **NOVO UČINKOVITO**
 — **SREDSTVO za uničevanje VOLUHARJA in zaščito sadnega drevoja, vinske trte ter poljščin pred njim.**
 — **Komplet vsebuje 7 vložkov**
 — **Čas delovanja 6 — 12 mesecev**
 — **Cena 1 kompleta 150 din**
 — **Pošljemo po povzetju**
 — **Pri naročilu 10 kompletov nudimo 10% popusta.**
 — **Naročite lahko pri:**
JURMAN, Heroja Starihe 12, 68340 Črnomelj, tel. (068) 52-888 in 51-696.

KOSILNICO BCS prodam. (0608)32-545. 3149

NAKLADALCI za seno, Koela (19 m3) in Mengele (21 m3), prodam. Stjepan Blažević, Otok 104, Samobor, (041) 783-331. 3159

ZELO UGODNO prodam tovarniško motor kultivator Gorenje Mastral z 10 KS, motor ACME s frezo, kosilnim grebenom in pogonom. (061)312-345. 3162

HIDRAVLICNO ČRPALKO za nakladalec hlevskega gnoja (Riko, Pesci) ugodno prodam. 73-666. 3165

TRAKTOR DEUTZ, nemški, 62 KS, škroplilnico Metalrau (350 l) in 70 m cevi, mlin Kladivar s ciklonom prodam. (068)76-094. 3189

PRODAJ rotacijsko kosilnico 165 in novo prikolico (4,5 t), 20% ceneje. 84-331. 3192

NAKLADALCO PIONIR 17 prodam. 84-323. 3219

MOTOKULTIVATOR s frezo in plugom Goldoni Mondial (8 KS) prodam. 24-368. 3221

TRAKTOR ŠTORE 402 ugodno prodam. Barbo, Trebelno 45, 49-285. 3226

TRAKTOR STEIER (18 KM) s priključki (kosilnica, tračna žaga) prodam. (068)22-151. 3234

TRAKTOR FERGUSON 35, starejši tip, poceni prodam. Silvo Novak, Ravne 11, Zdole. 3239

TRAKTORSKO rotacijsko kosilnico SIP Šempeter 135, nerabljeno, prodam. (0608)34-792, Toni Tršelič, Vihre 31 a, Leskovec. 3240

PRIPRAVO za prevetravanje sena na kanal (5 x 7) prodam. Informacije na 44-661. 3249

TRAKTORSKO, SIPOVO, rotacijsko kosilnico 135 prodam. (068)73-208. 3252

TRAKTORSKI TORPEDO (45 KS), 510 delovnih ur, prodam. Bobnar, Novomeška 55, Straža, 85-306. 3253

TRAKTORSKO bočno kosilnico IMT, 165 cm, lahko po delih, in 50 l jabolčnega kisa prodam. 40-301. 3272

5. (ob 20. uri) ameriški film Jeklene magnolije. 21. 5. (ob 20. uri) ameriška komedija Beetlejuice.

KRŠKO: 16. 5. (ob 21. uri) ameriški erotični film Ogenj v telesu. 19. 5. (ob 18. uri) ameriška komedija Policijska akademija — VI. del.

KRMELJ: 18. 5. ameriški znanstvenofantastični film Povratek v bodočnost.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 16. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriška tragikomedijska Rosencrantz in Guildenstern sta mrtva. Od 17. do 19. 5. (ob 18. uri) ameriški akcijski letalski film Jekleni orel. Od 17. do 19. (ob 20. uri) ter 20. 5. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski kriminalni film Drugstore cowboy.

SEVNICA: 17. in 19. 5. ameriški znanstvenofantastični film Povratek v bodočnost. 20. in 22. 5. ameriški erotični film Več od strasti.

prodam

10-tonski traktorski vitel, možna priključitev na vsak traktor. (068)64-091. 3273

OBRAČALNIK za seno za Tomo Vinkovič prodam. (068)47-399, od 17. ure dalje. 3274

TRAKTORSKO PRIKOLICO domače izdelave, univerzalno traktorsko kosilnico in škroplilnico prodam. 40-050. 3275

motorna vozila

PRODAJ R 11, letnik 87. Jerič Janec, Podreber 30, Straža, 86-139.

PRODAJ R4 GTL, letnik 88, registriran do aprila 92. 068/23-585. Z 750, letnik 1981, prodam. 43-678, popoldne. 3142

DIANO, letnik 1980, prodam. (068)23-842. 3143

MOTOR CTX 80, neregistriran, nevožen, star eno leto, prodam. 47-222. 3148

GOLF, letnik 1982, prodam. Možna menjava. 73-595. 3151

GOLF DIESEL, star 18 mesecev, in motor M 14 prodam. Klemenčič, Šmihel 37, 26-183. 3157

JUGO 45 AX, letnik 1988, prodam. 20-411, po 20. uri. 3163

TOMOS AVTOMATIK in tori enduro ugodno prodam. 73-666. 3164

ZASTAVO 128, letnik 1987, prodam. Andolšek, Vel. Bučna vas 48, Novo mesto. 3167

R 4 GTL, letnik 1988, 35000 km, prodam. Dol. Kamence 27, Novo mesto. 3172

JUGO 45 KORAL, letnik 1989, prodam. 26-252. 3173

Z 750, registrirano do maja 1992, prodam za 950 DEM. 57-145. 3175

JUGO 45 A, letnik maj 1987, prodam. Brane Gazvoda, Mal. Brusnice 3, Brusnice. 3177

126 PGL, letnik 1988, prodam. 87-440. 3178

FIAT 126 P, letnik 1986, prodam. 27-567, popoldne. 3180

LADO 1300 KARAVAN, letnik 1986, prevoženih 41000 km, prodam. 65-203. 3181

Z 750, letnik 1985, registrirano, v voznem stanju, prodam. Jože Kavčič, Orehovec 41, Kostanjevica. 3183

R 4, letnik 1983, prodam. Cena 1200 DEM. 65-070. 3187

MOTOR APN 6, dobro ohranjen, vožen eno sezono, prodam. (068)21-105. 3188

MOTOR APN 6, dobro ohranjen, vožen eno sezono, prodam. (068)21-105. 3190

R 4 TL in Z 850, 81/83, 75000/110000, 7/11 1991, prodam. 26-107. 3191

R 4 GTL, letnik 1991, R 4 GTL, letnik december 1986, 126 P, letnik 1983 in Z 750, starejši letnik, prodam. 49-426. 3197

LADO RIVO, letnik december 1987, prodam. Drago Ribič, Dolga Raka 4, 68274 Raka. 3198

JUGO KORAL 45, letnik 1990, prodam. Gričar, Ločna 27, Novo mesto. 3199

ZASTAVO 126 P, letnik 1987, prodam. 65-502. 3201

OPEL KADETT 1,6 D, julij 1987, prodam. Lamutova 34, Novo mesto. 3203

JUGO KORAL 45, letnik 1989, prodam. 22-019. 3204

CTX 80, malo rabljen, prodam. (068)23-944. 3207

VISO 11 RE, letnik 1986, 67000, rdečo, prodam za 8500 DEM. Zvonka Brezar, Kettejev drevored 50, Novo mesto. 3208

GOLF DIESEL, letnik 1986, prodam. 85-173. 3211

TOMOS AVTOMATIK, skoraj nov, prodam za 40% ceneje. Prešeren, Šmarjeta 50. 3212

YAMAHO PSR 90 in tomos avtomatik, nov, prodam ali zamenjam za VPM 4. 22-278, od 16. ure dalje, v četrtek in petek. 3213

GOLF, letnik 1981, 86000 km, registriran do 2/92, prodam. 23-287. 3216

126 P, letnik 1989, registriran do 3/92, ugodno prodam. Jerman, Dol. Kamence 86, Novo mesto. 3218

GOLF, letnik 1979, 4 vrata, prodam. (068)44-313. 3220

TOMOS AVTOMATIK ugodno prodam. 43-718. 3227

LADO SAMARO, 8/89, prevoženih 22000 km, prodam. (068)27-895, po 20. uri. 3229

126 P, letnik december 1987, prodam. 27-557. 3230

R 5 CAMPUS, 3/90, sive kovinske barve, tonirana stekla, 16000 km, prodam. (0608)75-523, od 18. do 20. ure. 3231

Z 750 in fiat 126 P bis prodam. 43-639, popoldne. 3232

MINI 1000, rdeč, letnik 1977, registriran do 3/92, prodam. Ogled po 16. uri. Pod Trško goro 69, Novo mesto. 3233

Z 101, letnik 1988, in traktor TV 18, starejši, ter kosilnico Kosor, novo, prodam. 24-140, zvečer. 3236

R 4 GTL, letnik 1986, garažiran, prodam. 22-486. 3237

JUGO 45 AX, letnik 1988, prodam za 5800 DEM. 76-410. 3242

Z 128, letnik 1989, rdeč, 25000 km, ugodno prodam. Stane Vodopivec, Ostrog 30, Šentjernej, 42-424. 3243

R 4 GTL, letnik 1987, za 5800 DEM, in golf diesel, letnik 1988, za 16500 DEM prodam. 42-424. 3244

Z 750, letnik 1983, registrirano do januarja 1992, prodam. Slavko Mohar, Krka 8, Novo mesto, 27-396. 3246

JUGO 45 KORAL, nov, in jugo 45 Koral, letnik 1988, ugodno prodam. (068)65-427. 3247

JUGO KORAL 45, letnik 1989, prodam. 43-818. 3254

GOLF DIESEL, S paket, letnik 1984, prodam. Kos, Smolenje vas 20 a, Novo mesto. 3256

R 4 GTL, letnik 1987, dobro ohranjen, prodam za 5700 DEM. 84-650. 3261

DIANO, letnik 1979, in 126 P, letnik 1982, prodam. 25-894. 3263

Z 101, letnik 1980, prodam. Franc Smolič, Pluska 3, Trebnje, 45-136. 3265

JUGO 55 in jugo 45, oba letnik 1989, prodam. 27-650, popoldne. 3266

Z 126 PGL, 1/91, in golf, letnik 1977, oba lepo ohranjena, ugodno prodam. 84-592. 3270

ZASTAVO 750, april 1982, prodam. 50-314. 3276

R 4 GTL, letnik december 1988, prodam. 49-723. 3277

LADO 1200 S, letnik 1987, prevoženih 31000 km, prodam. (068)64-091. 3278

ZASTAVO 128, letnik 1987, prodam ali menjam za R 4. 49-176. 3281

FIAT UNO CS, star 10 mesecev, metalik, prodam. 21-439, popoldne, 28-500, popoldne. 3282

GOLF DIESEL, letnik 1988, prodam. 40-114. 3283

FIAT 126 BIS, letnik 1990, ugodno prodam. 26-582. 3284

FIAT 126 P, star tri leta in pol, ter nove gume z novimi aluminijastimi platišči 185/60 x 13 prodam. 22-078. 3285

ZASTAVO 750, letnik 1984, po ugodni ceni prodam. 40-518, popoldne. 3286

R 4, letnik 1978, registriran do 16. februarja 1992, prodam. 84-358. 3287

NSU PRINZ 1200, letnik 1971, registriran za celo leto, brezhiben, in jugo 55, nov, prodam. 25-382. 3288

R 5, star tri leta, prodam. 25-780. 3289

ALFO 33, letnik november 1987, ugodno prodam. 85-992, popoldne. 3295

kupim

SMREKOVE PLOHE, debeline 5 cm, suhe, kupim. (068)24-457. 3215

SUHE SMREKOVE PLOHE kupim. 23-529. 3279

obvestila

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex, rjave stare 3 in 4 mesece, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejema in daje vse informacije gostilna Cetin, Jože Cetin, Mostec 46, Dobova, (0608)67-578. 2986

ROLETE, ŽALUZIJE izdelujemo in montiramo po konkurenčni ceni. (068)44-662. 2991

NOVA POT DO MALEGA OGLASA!

Male oglase za objavo v Dolenjskem listu sprejemamo po pošti, osebno in po telefonu v ustrezni službi na Glavnem trgu 24 v Novem mestu. Zadnji dve možnosti sta omejeni z delovnim časom, zato smo se odločili, da bomo male oglase po telefonu sprejemali posledje vsak

ponedeljek od 20. do 22. ure še na številko (068) 25-747

NOVOST V PROGRAMU! Izdelujemo vse vrste traktorskih kabin in montiramo strešna okna (šiberhad) po naročilu za vse tipe avtomobilov. Nudimo vam tudi druge usluge. Jože Sinkovec, MDB 17, Leskovec, (0608)32-355. 3153

PRODAJ industrijski šivalni stroj in nudim popravila vseh vrst šivalnih strojev. Pridem na dom. (061)852-144. 3184

Ali že veste, da lahko na enem mestu izberete in si izposodite klasično, moderno ali ekskluzivno poročno obleko?
 Vjenčana posudiona (izposojevalnica poročnih oblačil), Vlaška 70, Zagreb, tel. 418-014.

Obveščamo cenjene kupce, da izdelujemo in vgrajujemo vse vrste betonov po konkurenčnih cenah. Pri nas lahko naročite tudi ostali gradbeni material. Pokličite na tel. 44-003 ali se oglasite osebno.

VELEMA trgovina in storitve, d.o.o.

vabi k sodelovanju

skupine oz. vodje skupin in potnike za prodajo tekstilnih izdelkov na terenu.

Velika izbira artiklov — nizke cene! Možna redna zaposlitev.

Informacije na telefon: (068) 24-780 om 24-781 dopoldne.

Graditelji, pozor!

Šamotiranje vseh vrst peči in štedilnikov, prezidava in postavitve kaminov, štedilnikov, dimnikov ter vse vrste sten-ske in talne keramike! Cene so konkurenčno nizke tudi za družbeni sektor. **JOŽE MRVAR, Sela 9, Straža, tel. (068) 85-393**

AKCIJSKA PRODAJA UVOŽENE KOZMETIKE

— Lancome
 — Dior
 — Yves Saint Laurent
 — Paloma Picasso, Trezor, Lolou, Chanel, Plenitude

ARTIKLI SO CENEJŠI DO 50%

Med drugim vam nudimo: hujšanje, odstranjevanje celulita, nega obraza, masaže...

Vsak dan, razen nedelje, od 8. do 12. in od 16. do 20. ure v Dilančevi ulici 7, Novo mesto, tel. 20-274.

PRODAMO ROČNI STROJ ZA SITOTISK, KOPIRNO NAPRAVO IN SUŠILNICO POKLIČITE NA TELEFON (061) 852-383 ALI (061) 853-334.

Podjetje nudi honorarno akvizitersko delo z zaslužkom pri prodaji vodnih črpalk (240 din/kom). Resni interesi naj se zgledajo na telefon (063) 701-893 od 15. 5. do 20. 5. 1991 med 9. in 14. uro.

PESKANJE IN POVRŠINSKA ZAŠČITA kovinskih konstrukcij, kamionov in kmetijskih strojev po konkurenčnih cenah. Tel. (061) 50-381.

preklci

OPOZARJAM družino Papež s Sel pri Hinjah 6, da preneha s posegi prilaščanja zemljišča par. št. 1743, last Franca in Terezije Zore. Obenem pa opozarjam tudi Mirka in Marijo Papež, da prenehata s psovki in grozljivimi besedami proti družini Zore, s Sel pri Hinjah 7, Hinje. 3137

posest

V LISCU PRI DOBRNIČU prodava 3 parcele, vinograd (1971 m²) z zidanico, drugi dve pa sta zaraščeni z gozdom (obe skupaj 4075 m²). Ogled možen vsak dan od 7. do 10. ure na naslov: Milena Ozimek ali Milan Kastelic, Zalisec 11, Žužemberk. 3160

VIKEND (90 m²), zgrajen do III. gradbene faze, v Dolenskem smučarskem centru Rog, prodam. Informacije v prodajni službi GP Pionir, (068)22-914. 3161

PARCELO (40 arov), primerno za vinograd, prodam ali menjam za gradbeni stroj (kombinirko), po dogovoru. Alojzija Pate, Gor. Kamence 8, Novo mesto. 3170

STAREJŠO HIŠO (v vrtu, sredi Cegelnice, prodam. (061)772-117, ali v Cegelnici 15 a, Novo mesto. 3174

GOZD pri priključku Karteljevo in hrastove deske prodam. Saje, Daljni Vrh 22, Novo mesto. 3176

PARCELO, primerno za vikend, v Novi Gori pri Velikem Trnu, prodam. (0608)33-267. 3182

VOZNIK, instruktor B kategorije, se lahko takoj redno zaposli pri avto šoli "DUAL EXPRES" d.o.o., Šmihelska 6, Novo mesto. Pošljite prošnje na naš naslov! 3168

NAJBOLJŠI POGOJI! Če imate avto in proste vikende, za prodajo tekstilnih izdelkov, 32% 24-309. 3186

PRIDRUŽITE se dobro utečeni ekipi za prodajo na terenu. Visok honorar. 23-640. 3196

DELAVKO za delo v bifeju za en mesec honorarno zaposlim. (068)69-138. 3222

SIMPATIČNA DEKLETA za delo v lokalu in v kuhinji, v Novem mestu, iščemo. (061)771-404. 3225

HONORARNO DELO na terenu. Zasluzek nad 3.000 din na teden. Dobimo se v četrtek, 16. maja, ob 19. uri v hotelu Sremič v Krškem. Ob prihodu informacije na recepciji. 3245

POTREBUJEMO še nekaj potnikov za prodajo konfekcije na terenu. Velika izbira artiklov, odlični zasluzek s takojšnjim izplačilom provizije. 85-325. 3264

POZOR! Željni zasluzka v dostavi in prodaji blaga. (0608)34-896. 3267

POZOR! Dobro vpeljana skupina išče potnike za prodajo zanimivega artikla. Pokličite nas, ne bo vam žal. (068)22-815. 3268

HONORARNO ali redno zaposlim dve dekleti ali fanta za prodajo na kombiju. (068)22-815. 3269

stanovanja

GARSONJERO ali enosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici za dobo dveh let iščem. Dam predplačilo. 21-809, zvečer. 3179

IŠČEM SOBO s souporabo kopalnice. Sifra: "NUJNO" 3205

HISO ali večje stanovanje, v Novem mestu ali najbližji okolici, vzamemo takoj v najem. 21-477. 3255

STANOVANJE v Novem mestu od dam dvema dekletoma. 50-014. 3262

POPRAVEK

Pri zahvali za ANICO KLEMENČIČ iz Zdinje vasi je pomotoma izpadla zahvala sestri Rezi in ožjim sorodnikom.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 4. do 11. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Danica Zajc iz Sp. Starega grada — Sandro, Ida Hočevnar iz Zavrata — Jureta, Simona Gramc iz Dobove — Martina, Daniela Peterkovič iz Črnca — deklico, Klavdija Labrovič iz Brežic — Majo, Zvezdana Mihelič iz Strmca — Vedrana, Branka Hočevnar iz Podbočja — Martina, Justina Koprivc z Vrha — Branka, Zdenka Vitko iz Vrbovca — Vedrana, Mar-

tina Hafner iz Vrbinca — Mateja, Dubravka Vlahovič iz Farkaševca — Heleno. Čestitamo!

IZ NOVOMESKE PORODNIŠNICE

V času od 19. aprila do 3. maja so v naši porodnišnici rodile: Terezija Govekar iz Dol. Suhadola — Polono, Ljubica Herak iz Dančulovičev — Nikola, Alenka Klobučar z Daljnega Vrha — Pio, Bojana Mihalič s Petelinjeka — Matevža, Slavica Žunič z Desina — Jožico, Darja Zupančič z Rebrji — Melito, Marija Pepel iz Šmarjeških Toplic — Mitja, Vida Kočevnar iz Črešnjevca — Saško, Marica Zupan iz Zaloke — Gregorja, Renata Može iz Plemberka — Niko, Anica Krnc iz Pečice — Heleno, Natalija Skubic iz Prapreč — Klemena, Mira Nikolič iz Straže — Natašo, Erna Koprivnjak iz Dol. Toplic — Jureta, Slavka Tomažin iz Cirja — Anjo, Danica Hribar z Radne — Tomaža, Nada Rifej iz Kota — Majo, Alenka Franko iz Krškega — Nika, Yvonne Jankovič iz Krškega — Denisa, Darinka Dragovan iz Dol. Lokvic — Sabino, Renata Bajuk iz Radovice — Kristijana, Mojca Pavlin s Petelinjeka — Francija, Suzana Beg iz Otočca — Jerneja, Majda Bohte iz Verduna — Sašo, Milena Šmalc iz Česenc — Anžeta, Jožica Klančar iz Prečne — Majo, Mateja Grlica iz Bitnje vasi — Barbaro, Doroteja Pirkovič s Šel — Alenko, Mojca Jurman Tomc iz Črnomlja — Marka, Mojca Majcen iz Mokronoga — Gregorja, Marica Hrovat iz Dobindola — Klemena, Emilija Bijec iz Mokronoga — Jureta, Mira Vlašič iz Metlike — Vida, Zvonka Struna iz Straže — Tjašo, Kristina Šneljer s Sel pri Dragatušu — Mitja, Slavica Mitrovski iz Črnomlja — Rebeko, Renata Zupan s Potoka — Žiga, Mojca Plut iz Podturna — Nežo, Tanja Špelič iz Trebnjega — Klaro, Zlata Vidrih z Mirne — Petra, Ivanka Mirtič z Jame — Špelo, Perka Poplašen iz Črnomlja — Josipa, Kristina Mihelič iz Sodevcev — Natašo, Cvetka Jordan iz Žužemberka — Sandro, Dragica Sokolovič iz Kostanjevice — Gregorja, Mojca Jurejevčič iz Radovičev — Urško, Perka Samida iz Verduna — deklico, Jožica Janc iz Vel. Brusnic — deklico, Marija Šaje iz Poljan — dečka, Janja Palčar iz Šmihela — deklico, Mojca Ribarič iz Orljakovega — dečka, Lucija Stopar iz Velikega Bana — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Milka Kneževič s Slavka Gruma 5 — Ivana, Irena Vehar Dragan iz Lobetove 34 — Tino, Jana Trpinc s Partizanske 29 — Vesno, Marjanca Urbančič z Na lazu 31 — Sonjo, Mrajeta Ferkolj z Drske 2 — Tinko. Čestitamo!

• *Marsikaj je treba zdraviti tako, da bolnik o tem nič ne ve. (Seneca)*

• *Vsakdo je sorodnik vsakogar, če ne po krvi, pa po dejanjih in mislih. (Rodezijski pregovor)*

ZAHVALA

V 30. letu starosti je tragično preminil dragi mož, sin, brat, stric, zet in svak

JOŽE MEŽAN

iz Belšinje vasi 3, Trebnje

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, darovali cvetje in sveče, izrazili sožalje in pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo DO Tesnila Trebnje, Unitehna Trebnje in Novoles Ploskovni elementi. Hvala pevcem, govorniku ter g. župniku za opravljen obred. Hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 84. letu starosti je tiho odšla od nas naša draga mama, stara mama in prababica

FRANČIŠKA BOBIČ

iz Dol. Suhadola 3 pri Brusnicah

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem za izrečeno sožalje in podarjeno cvetje, sosedom, ki so nam pomagali, ter g. župniku za opravljen obred. Hvala tudi sodelavcem Krke, tovarne zdravil, ATB, Žito Novo mesto in tovarne Labod za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in denarno pomoč. Obsuto s cvetjem, ki ga je v življenju tako ljubila, ste pokojno pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Po težki in dolgotrajni boleznii nas je v 68. letu zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA KOPINA

iz Radovlje

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, znancem, sorodnikom in kolektivu RSPU Zaporj Novo mesto, Novoteksu, Adrii, Strešniku za izrečeno sožalje, podarjene vence, gospodu župniku za opravljen obred in vsem, ki ste pokojno pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Po težki boleznii nas je zapustil dragi mož, atek in dedek

FRANC KOVAČIČ

iz Šentjerneja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste sočustvovali z nami, darovali vence, cvetje, sv. maše ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Gasilskemu društvu Šentjerneja za organizacijo pogreba. Zahvaljujemo se tudi župnikom, godbi, pevcem, g. župniku za opravljen obred ter patronažni sestri Vrstoškovi za nego v boleznii. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Anica, sin Janez in hčerka Milena z družinama

ZAHVALA

V 87. letu je mirno zaspala naša mama

NEŽKA PUCELJ

iz Tomažje vasi

Iskreno se zahvaljujemo sosedi Slavki za skrb in pomoč ter vsem, ki ste sočustvovali z nami, pokojno spremili na njeni zadnji poti in jo zasuli s cvetjem.

Vsi njeni

V SPOMIN

Nihče ne ve, kako boli, ko tebe, dragi ati, več na našem domu ni, a spomin nate še živi.

V nedeljo, 19. maja, bo minilo žalostno leto, odkar nas je zapustil dragi mož in ati

MLADEN STUPAR

pismonoša iz Gradca v Beli krajini

Le tvoj grob so naša srečanja s teboj. Spomin nate v naših srcih bo živel.

Njegovi: žena Alojzija, sin Mladen, hči Alenka

ZAHVALA

V 92. letu nas je zapustila skrbna mama, stara mama, prababica, sestra in teta

MARIJA ŠUŠTERŠIČ

iz Gor. Lakovnic 6

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali cvetje, nam izrazili sožalje ali na kakršenkoli način izrazili spoštovanje pokojni in sočustvovanje z nami. Posebna zahvala družinam Muhič, Šurla in Hotevc ter gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Po dolgi in težki boleznii nas je v 77. letu zapustila naša draga sestra, mama, stara mama in babica

MARIJA ŠVEGELJ

roj. Madronič, iz Daljnih Njiv

Posebno zahvalo smo dolžni Domu starejših občanov Črnomelj za skrbno nego v času njene težke boleznii. Zahvaljujemo se vsem za podarjene vence, sosedom, znancem in g. dekanu za opravljen pogrebni obred. Vsem še enkrat hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame

MARIJE ŽUGELJ

iz Slamne vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, vaščanom, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno pospremili na zadnji poti. Posebej hvala gospodu župniku za lepo opravljen obred ter družinam Govednik, Vraničar, Sedlar, Plesec, Jožetu Nemaniču in Fani Kastelic za lepe poslovilne besede.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 64. letu nas je zapustila naša draga mama, stara mama, tašča, sestra, teta in svakinja

ANČKA SLAPNIČAR

roj. Avguštiniči, iz Dol. Podborša 5, Mirna Peč

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, ji darovali vence in cvetje in jo v tako velikem številu spremili k preranemu počitku. Posebna zahvala vaščanom za pomoč, nevrološkemu oddelku bolnišnice v Novem mestu, tovarni Beti Mirna Peč, gospodu župniku in organistki Sonji.

Žalujoci: hčerka Ani z družino in ostalo sorodstvo

V SPOMIN

Ljubila svojo sta družino, ljubila zemljo in svoj dom, ostala grenka nam je bolečina, ko odšla sta v večni dom.

NEŽKA in FRANC ŠIMC

Pleberk 5

Boleč je spomin na drugi junij, ko minevajo tri žalostna, tiha leta, ko si nas tako nepričakovano in prezgodaj zapustila, ljuba in skrbna mama. 31. aprila je minilo leto žalosti, odkar si nas za vedno zapustil, dragi ata. Hvala vsem, ki prinašate cvetje, prižigate svečke ter ju imate v lepem spominu.

Žalujoci: vsi vajini

ZAHVALA

Niti zbogom nisi rekel niti roke nam podal, smrti te vzela nam je prerano, v naših srcih boš vedno ostal.

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je v 50. letu, po dolgotrajni, tihii boleznii, zapustil naš dragi mož, oče, sin in brat

KAREL HREN

z Mirne

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za izrečene tolažilne besede v teh težkih trenutkih, za darovano cvetje in sveče. Iskreno se zahvaljujemo kolektivu Trimo Trebnje, kolektivu IMV Mirna, pevcem za zapete žalostinke, Ribiški družini Mirna in župniku za lepo opravljen obred. Iskrena hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ga na njegovi zadnji poti spremili v tako velikem številu. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Silva, sin Karli, hčerka Metka z možem ter ostalo sorodstvo

Andrej Šenica

komandir v Metliki. Andrej je kadetsko šolo v Tacnu končal leta 1974 v 5. generaciji. »Očimo je naša generacija kadetov najboljša, saj je iz te generacije tudi sedanji republiški sekretar Igor Bavčar.« je ponosen Šenica.

V Novem mestu je šel mladi Šenica skozi vse faze, od vodje varnostnega okoliša do pomočnika komandirja postaje za področje kaznivih dejanj. V začetku jeseni 1983 so ga zaradi službene potrebe za kratek čas, kot je bilo rečeno, premestili v Metliko za komandirja postaje milice. In tako se je ta »kratek čas« zavlekel že skoraj na 8 let. »Na delo v Metliki se vseskozi vozim, nič kolikokrat grem čez Gorjance tudi po dvakrat na dan. Kmalu sem spoznal teren, tukajšnje ljudi, njihov značaj, navade, običaje, skratka, navadil sem se jih in mislim, da oni tudi mene in me prav nič ne mika, da bi Metliko zapustil, čeprav so mi že ponudili delo drugje, bližje sedanjemu domu in bodočemu, ki si ga gradim blizu domače vasi.« Seveda pa je delo na obmejni miličniški postaji, kakršna je metliška, specifično, zlasti v tem delu, kjer na majhnem prostoru živijo Slovenci, Hrvatje in Srbi, kjer je precejšnja dnevna migracija, saj se v Metliko veliko ljudi vozi na delo iz sosednjih hrvaških krajev. »Seveda se vsa ta in druga specifična odraža tudi v našem delu, marsikatero stvar so tu bolj občutljivi kot drugje, zlasti v sedanjih zaostrenih političnih razmerah. Vsak korak in vsako potezo je treba pametno in pravilno presoditi. Skratka, v takih razmerah lahko uspešno delaš, če ljudi dobro poznaš, če ti zaupajo, če imaš ugled in avtoriteto. To pa smo si, to lahko rečem, na naši postaji v teh letih ustvarili. Nasploh je kolektiv naše postaje zelo homogen in je delo s temi fanti, ki so ali domačini ali tukaj stalno živijo, prijetno.«

Sosednjo hrvaško miličniško postajo v Ozlju Metličani že dolga leta tesno in prijateljsko sodelujejo, zlasti na delovnem, operativnem področju, saj je problematika z njihovoge področja na obeh straneh meje enaka, pa naj gre za področje kriminala, cestnega prometa in drugega.

A. BARTELJ

Za Metličane je vsak, ki prihaja z druge strani Gorjancev in ki vsaj malo zavija po dolensko, Podgorec. Podgorcem pa na sončni strani Gorjancev pravijo tudi baltarji. In tako so za »Podgurca« in baltarja proglasili tudi dolgoletnega komandirja metliške postaje milice Andreja Šenica. Pa vendar Andrej tudi po najbolj ohlapnih opredelitvah ne samo da ni, ampak tudi ne more biti Podgorec. S tem pa se med pravimi Podgorci sploh ne gre hvaliti. Še celo na desni strani Krke ni doma, kar pa je sploh prvi pogoj, da je nekdo lahko Podgorec.

»Jaz sem Topličan,« odreže Andrej, »kmečki sin z Dolenjske Polja.« Andrej izhaja iz srednje velike, urejene in mehanizirane kmetije (»S polnim hlevom,« ne pozabi povedati.) iz te vasi blizu Dolenjskih Toplic. Za Andreja kot najstarejšega od treh Šenicevih sinov se sploh ni postavljalo vprašanje nadaljnega šolanja. Za katerokoli šolo po osemletki bi se odločil, bi ga starši pustili in ga lahko šolali. Pa je izbral »zastojnisko« kadetsko v Tacnu. »Nikoli nisem niti pomislil, da bi postal miličnik, a ko je na šolo v Dolenjske Toplice prišel na obisk tamkajšnji komandir Ivan Horvat, je name naredil tako lep in močan vtis, da sem se v hipu odločil za ta poklic,« se spominja Andrej. Trije fantje iz njegovega razreda so šli na sprejemni izpiti, dva sta šla na miličniško šolo, eden pa na vojaško akademijo. Eden je danes miličnik in gorski reševalec v Bovcu, drugi je vojaški pilot, Šenica pa

Prava podoba človekove nemarščine

Velike čistilne akcije na Gorjancih se je v soboto udeležilo 164 ljudi, v glavnem dijakov in učencev — 25 kubikov drobnih odpadkov in poln Dinosov tovornjak

GORJANCI — Gorjanci so gotovo najbolj obiskana gora na Dolenjskem, zato pa so, žal, tudi najbolj onesnaženi. To je potrdila tudi velika čistilna akcija, ki jo je zadnjo soboto pripravilo Planinsko društvo Novo mesto, udeležilo pa se je natančno 164 ljudi; od tega je bilo največ, 84, dijakov novomeških srednjih šol, 62 je bilo osnovnošolcev, 10 planinskih vodnikov in 8 drugih odraslih ljudi. Na srečo je bilo v soboto dopolne tudi vreme vsaj kolikor toliko primerno za tako akcijo.

Za mlade ljudi, ki so sodelovali v tej akciji, je bil to nadvse nazoren pouk o tem, kako se do narave in v naravi ne smejo obnašati. Od Vahte mimo tovarne, Gospodice, Krvavega kamna, Trdinovega vrha do Miklavža in še po markirani poti iz Gabrja in po gozdni cesti iz te vasi so skupine čistile in po-

spravljale razno navlaklo, od piknikarsko-izletniških ostankov, ki grdo kazijo podobo gorjanskih košenic in gozdov, do razne nerabne krame, ki jo brezvestni ljudje vozijo v Gorjance namesto na odpad ali bližnje urejeno smetišče v Leskovcu. Skratka, na Gorjancih smo to soboto videli pravo podobo človekove nemarščine in njegov zaničujoči odnos do narave kot vrednote same po sebi. Kaj lahko drugega rečemo za tiste, ki je na primer izrabljeno gumo težkega gozdnega traktorja pognal po strmini v deviški gorjanski potok, od koder jo je, navezano na jekleno vrvo, 15 močnih mladih fantov komaj zvelkalo ven. Da ne govorimo o številnih starih štedilnikih, pralnih strojih, akumulatorjih, delih avtomobilskih karoserij. Najhujše pa je ob gozdni cesti od Gabrja proti Krvavemu kamnu, kjer je pobočje Vrtaškega potoka spremenjeno v ogabno lokalno smetišče, kamor ljudje odmetujejo vse, od stare krame do crkni-

nih psov. In to mečejo v strugo gorjanskega potoka!

To nemarno človekovo podobo, kakršna se kaže na onesnaženih Gorjancih, so v soboto v veliki meri popravili in olepšali mladi ljudje, dijaki in učenci. Novomeška Komunalna, ki je na vseh izpostavljenih mestih postavila smetarske kontejnerje, je odpeljala okoli 25 kubikov odpadkov, ki so jih pospravili čistilci. Pa tu niso všteti tisti večji kosi, ki jih je odpeljal Dinos, teh pa je tudi bilo za poln tovornjak. Poleg teh dveh organizacij so v čistilni akciji sodelovali še Gorjanci, ki so dali na voljo avtobuse, ter novomeško Gozdno gospodarstvo. Ekipa novomeške UNZ pa je ob tej priložnosti na razgledišču na Trdinovem vrhu postavila panoramsko tablo s tridimenzionalno računalniško simulacijo razgleda proti Triglavu in po dolini Krke, ki so jo oskrbeli Zeleni Novega mesta.

A. B.

V SOBOTO BO ŽE 3. »LOJTRCA«

ČATEŽ — Radio Posavje, studio Brežice, priredi v soboto ob 20. uri na Petrolovem Motelu na Čatežu javno radijsko prireditev »Lojtrca 91«. Letos bo taka prireditev že tretjič, z njo pa bodo zaključili zimski cikel večernih oddaj na tej lokalni radijski postaji. Nastopili bodo narodnozabavni ansambli iz domače občine in iz drugih koncev Slovenije, humorist in drugi gostje, med katerimi bo oseba večera gotovo pevec Alfi Nipič. Ob prireditvi bo tudi rajanje z domačim ansambлом »Karavan's«, z ekskluzivnim dobaviteljem vin, podjetjem »Vino«, in s ponudbo 9. brežiških aktivov kmečkih žena. Izkupiček tega večera bodo organizatorji namenili za posodobitve radijske tehnike.

BAZNIKOVA DOBILA PRALNI STROJ

CERKLJE OB KRKI — Anka Baznik iz Župeče vasi pri Cekljah je s prvomajskimi prazniki postala bogatejša za pralni stroj Gorenje. Prejela ga je v oddaji TV ruleta, ki je na sporedu TV Slovenija ob sredah. Stroj so ji v začetku meseca izročili predstavniki trgovskega in proizvednega podjetja »Era« iz Velenja, ki je bilo sponzor oddaje. V podjetju so se posebej razveselili, da je šla nagrada za ta konec Slovenije, s katerim že 20 let uspešno sodelujejo. V prodajalnah trgovskih hiš Posavje Brežice, Emona Dolenjka, Merktor Standard, KZ Krka Novo mesto, KZ Trebnje in KZ Stična namreč že dolga leta uspešno prodajajo belo tehniko, akustiko ter vse vrste gradbenega in tehničnega materiala.

DA BODO GORJANCI BOLJ ČISTI — Po sobotni čistilni akciji na Gorjancih, ki jo je pripravilo Planinsko društvo Novo mesto, udeležilo pa se je več kot 160 v večini mladih ljudi, dijakov in učencev iz novomeških šol, so Gorjanci precej bolj čisti. Prizadevajmo si, da bodo taki tudi ostali! (Foto: A. B.)

»Cebejaši« imajo društvo

CB-radio klub Krka je pripravil prvi kontest na Gorjancih — Radi bi Ajdičevo domačijo na Marofu

NOVO MESTO — V zadnjem času so se tudi po Dolenjski spet pričele bolj pogosto oglašati CB-radijske postaje. »Mestni val«, kot se imenujejo radijske frekvence, ki jih lahko uporabljajo navadni občani in niso pod kontrolo, se seveda niso domislili na Dolenjskem, temveč so se takšne radijske postaje prvič pojavile v kabinah ameriških tovornjakov, kasneje pa se je takšno komuniciranje razširilo tudi v mesta. Dolenjci smo svoj CB-klub že imeli, pravzaprav je združeval lastnike radijskih postaj iz Posavja in Dolenjske, svoj sedež pa so imeli na Studencu. O tem klubu se nekaj časa ni nič slišati, zato so se v Novem mestu odločili, da ustanovijo svoj klub. »Postaja je lahko tudi nadležna stvarca, če na njej ni reda. Deveti kanal je le pozivni, za pogovornje pa služi še 39 kanalov. Žal se rado zgodi, da se ljudje najraje pogovarjajo kar na devetki, in tako jih mora poslušati prav vsak lastnik takšne postaje. Da bi naredili nekaj več reda, so se Novomeščani odločili, da se organizirajo, povežejo v klub, in prvi sestanek smo sklicali kar po valovih CB-postaj,« pove predsednik novoustanovljenega kluba Franc Kotnik-Kadet. Danes je po Dolenjski najmanj 300 lastnikov takšnih postaj, 80 od teh je članov novoustanovljenega CB-radio kluba Krka.

Priključena oblika druženja lastnikov CB postaj je kontest, zato so si tudi člani kluba Krka ustvarili organizacijo takšnega kontesta. Pred 1. majem so pripravili tabor na Trdinovem vrhu na Gorjancih in ob postaji dežurali vso noč. V dvanajstih urah je operater vzpostavil natanko 2300 zvez z radioamaterji iz raznih krajev Jugoslavije. Iz največje oddaljenosti je poklical Dubrovčan, zato bo prejel posebno nagrado prireditelja. Kontest je uspel in srečanje na Gorjancih je med seboj še bolj povezalo člane novomeškega CB kluba. »Radi bi imeli svoje prostore. Na občini smo zanje že zaprosili, pa še nismo dobili odgovora. Za naše delo bi bila zelo primerna bivša Ajdičevo kmetija na Marofu. Razpadajočo stavbo bi s prostovoljnimi delom popravili in s tega mesta naši radijski valovi nikogar ne bi motili,« meni tajnik kluba Karel Žužek v upanju, da bi jih uslišali in se jim ne bi bilo več potrebno sestajati po lokalih.

J. PAVLIN

Prva Emilia gre v Dobrovo k Jožefi Slivšek

Še štirje Račkini radiokasetofoni, potem pa Novotehni televizor

NOVO MESTO — Prvega od petih radiokasetofonov Emilia, ki jih bomo podelili pravočasnim plačnikom naročnine za Dolenjski list v 2. trimesečju, bo poslušala Jožefa Slivšek iz Dobrove 30 pri Senovem.

Če prav pomnimo, v ta konec nagrada še ni šla, zato je moč reči, da je imela Majda Luzar, novinarka novomeške televizije, ki nam je pomagala pri zbiranju, še posebej srečno roko. Sploh pa je gospa Slivškova naša naročnica že od 1966. leta, in radio ji bomo v kratkem prinesli na dom.

Zaenkrat še neznane dobivnike čakajo še štiri radijske Emilie, ki jih je za nagrado prispevala Račka, računalniškim in drugim blagom dobro založena firma, o katere pestri in po cenah ugodni ponudbi se lahko prepričate na Cesti kom. Staneta 34 v Novem mestu ali po telefonu in telefaksu 21-058.

Najbolj napeto bo kajpak čisto na koncu nagradne akcije, ko bo z zbiranjem odločeno, kdo bo prejel barvni televizor, ki ga prispeva Novotehna, največje dolenjske podjetje za trgovino na debelo in drobno ter servisne storitve, njene poslovalnice s tehničnim in gradbenim blagom pa so v Novem mestu, Trebnjem, Metliki, Krškem in Kostanjevici.

OTROŠKI ŽIVŽAV

OTOČEC — V nedeljo, 19. maja, bo v Metelski restavraciji na Otočcu ob 16. do 19. ure otroška prireditev, ki jo obiskovalci lahko združijo z nedeljskim kosilom na kopanju v hotelskem bazenu, lahko pa samo pridejo na predstavo Sapramat avtorice Svetlane Makarovič. Zagnati bodo učenci OŠ Grm. Igrica bi morala biti že prejšnji mesec, vendar je zaradi bolezenskega glavniha nadomestila odpadla.

NADOMESTNA DISKOTEKA

NOVO MESTO — Vse kaže tako, da bo Diskoteka na Otočcu še nekaj časa zaprta, zato so za ljubitelje tovrstne glasbe našli nadomestilo. Poslej bo vsak petek in soboto od 22. do 3. ure zjutraj odprta diskoteka pod Mestno kavarno (Pizzerija) Long in Dekky obljubljata veliko dobre glasbe od evergreenov do pop in rocka.

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

Zakaj zaprte kuverte? — Ob praznikih pogrešan DL — Zakaj tak delovni čas LB? — Z novim mostom mestni promet? — Slepa ulica na Ratežu bližnjica-dirkališče

V četrtek je naš dežurni telefon zavonil prvič točno ob dvajseti uri na temo, ki dviguje tlak še marsikomu. G. P. H. z Mirne bi namreč srčno rada zvedela, k čemu so pripomogle zaprte kuverte oz. tajne plače, za katere se ve, kakšni pogoji zanje so potrebni. Da morajo biti strokovnjaki dobro plačani? Da, a kakšni strokovnjaki to tri nas so, da gre vse navzdol, plačujejo pa se vseeno dobro? Naj bodo vodstva plačana razmeram oz. rezultatom svojega dela primerno, misli gospa. Gotovo ne edina!

Vidrih iz Otočca, ki je naš naročnik od začetka, je pohvalil naš časniki, ki da je kar v redu in ga vsak teden težko čaka. Zato ga toliko bolj moti, da Dolenjskega lista okrog praznikov ni, posebno še, ker Nedeljski izide normalno. Podobno naš je pokarala tudi Fani Bizjak iz Leskovca. Nedolgo tega smo v taisti rubriki že natančno pojasnili, zakaj ob kakšnih praznikih Dolenjski list umanjka.

Poklicala je tudi Marija Žagar iz Apač pri Gornji Radgoni. Razočarana je namreč bila, da Dolenjski list ni nič

pisal o veliki proslavi v počastitev dneva OF v Ljubljani. Da smo jo omenili, se Mariji ne zdi dovolj. A je že tako, da je Dolenjski list pokrajinski časopis in o ljubljanskih dogodkih, četudi vseslovenskih, poroča, iz objektivnih razlogov, bolj poredko.

Alojz Pate iz Trebnjega je opozoril na trebanjski grad, ki se na vseh koncih ruši. Pravi, da je za to, da bi ga dali tistemu, ki bi ga hotel popravljati, zastoj, ne pa, da bi hoteli zanj dobiti veliko denarja.

Oglasila se je tudi bralka V. K. iz novomeškega naselja ob Cesti herojev. Ima pripombe na račun novega delovnega časa enote Ljubljanske banke v »Plavi laguni«. »Že tako smo odmaknjeni od mesta, potem pa se banka odloči za tak delovni čas, ko je od enajstih do enih zaprta, popoldne pa tudi dela le tam do štirih, je potarnala. Pripombo, ne prvo te vrste, bo vodstvo LB gotovo proučilo, tako je vsaj obljubil direktor Borsan takoj ob uvedbi takšnega delavnika. V. K. ima pripombe tudi na račun avtobusa, ki da vozi prepovedko iz Šmihela skozi Ločno v Bršljin in obratno. Direktor Avtobusnega prometa v Gorjancih, Marjan Smrke, je pojasnil, da so ravno zdajšnje primestne proge zelo slabo zasedene, oni pa morajo gledati tudi na ekonomičnost, saj za to ne dobivajo nobenih subvencij, kot jih na primer dobi prevoznik v Ljubljani. Sicer pa vozi avtobus na tej liniji na eno uro oz. na dve, v konicah celo na pol ure. Seveda je v Novem mestu še drugačen problem z mestnim prometom. Možnosti zanj bodo z otvoritvijo novega mostu in takrat bodo Gorjanci napravili nove vozne ređe. Ljudi prosijo, naj jim s svojimi predlogi pomagajo sestaviti čim boljše.

Bralce iz Kočevja nas je prosil, naj bi na kočevski občini poizvedeli, kam je šel denar, ki so ga nekaj let ljudje plače-

vali za zaklonišča, teh pa ni. Odgovor sledi.

V imenu več prebivalcev na Ratežu nas je poklical Z. F. Živijo ob cesti skozi del naselja, ki jo vse več ljudi uporablja za bližnjico namesto regionalne ceste. Celo avtobus je že peljal po njej. Ker je še bolj ravna od regionalne, vozniški pridno pritiskajo na plin. Na cesti, ki je v bistvu slepa ulica oz. dovoljena za lokalni promet, se je že zgodila nesreča. Pred kratkim sta po njej v zelenem pečku NM 165-553 dirjala dva fanta, na opozorilo, naj tega ne počneta, sta dirko skozi naselje, v katerem je precej otrok, uprizorila še enkrat! Računamo, da se bodo odgovorni le zganili.

Iz novomeške trgovine s čevji Astra je prišla pritožba na račun Dinos. Četudi jim je prijazen ženski glas zagotovil odvoz odpadnega kartona že pred prvomajskimi prazniki, se je ta razkazoval ob Glavnem trgu deset dni, dokler ga niso spravili nazaj v vežo. Klicali so tudi na Komunalno, kjer pa so jih seveda napolnili nazaj na Dinos, saj gre za odpadno surovino. Le zakaj pri nas ni nič vredna, v razvitem svetu pa?

Z. L.-D.

Franc Kotnik-Kadet: »Za kontest smo zbrali kar 120 nagrad. Vsi so nam pomagali, še posebej pa Krkatovarna zdravil, ki je naša stalna pokroviteljica.«

kozerija

PREJ ZAVÉDEN, ZDAJ PA ZAVÉDEN

Marko ni nikoli hodil k verouku. Ko so drugi otroci tekli v proštnjo, je raje po bližnjem gozdiču razdiral ptičja gnezda ali pa nabijal žogo. Zanj so govorile babnice iz vasi, da je pogan. »Antikrist,« je imela navado reči Metka Plugova.

Pred pričetkom pouka je bil Marko tihi, ki se je postavil pred tablo in glasno zavpil: »Za domovino!« »S Titom — naprej!« so odgovarjali njegovi sošolci, ki so mu zavidel, ker je bil zaradi tega pri učiteljih dobro zapisan.

»Perspektiven kader,« je zanj govoril ravnatelj Krednik, borec in

predvojni komunist.

Marko se je že v srednji šoli vpisal v Zvezo komunistov. Bil je eden redkih, ki so ga sprejeli v partijo brez zadržkov in na lastno željo. »Poslali te bomo na šolanje v Kumrovec,« je predlagal tovariš sekretar in na Markovem obrazu je zasijala sreča.

Po dveh letih šolanja se je vrnil v Repičevino. Kmalu je postal sekretar mestne organizacije.

»To je zame posebna čast,« je rekel, ko mu je dekle pripenjalo nagelj na prsi. V krogih blizu občinskemu se je pričelo govorno, da je evidentiran za občinskega sekretar-

ja. Preteklo je malo Zelene reke in Marko je sedel v fotelj v rdeči hiši. V rokah je imel škarje in platno, za vratom je nosil rdečo kravato, na proslavah je razglašal pomen in zasluge Zveze komunistov.

Nihče se ni čudil, ko je postal tovariš Marko medobčinski partijski sekretar.

»Zaveden je, pa naj mu bo,« je ironično pripomnila Klotilda Zračnik, ki je bila nasploh zavistna.

Čas pa je mel dogodke in ljudi. Nekega lepega sončnega dne so v Repičevini ukiniteli partijski komite. Sekretarja so poslali v tovarno, od

koder je prišel. Ljudje so tulili, da je bilo dosti in preveč komunističnega strahovladanja. Izpeljane so bile prve povojne demokratične volitve...

Pri deseti maši se je onesvestila Metka Plugova. Ko se je zavedla, je izdavila, da ji je zmanjkalo zraka, ker je uzrla v prvi vrsti tovariša Marka.

»Tako zaveden komunist pa v cerkvi,« je jecljala.

»Teta, Marko ni bil zaveden, ampak zaveden,« ji je pojasnila Klotilda Zračnik in še dodala, da je stvar samo v naglasu.

TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

• Količino sovražnosti, ki se je pri nas nakopičila, je nemogoče premagati. (Tadić)